

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

(Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Syarikat Amanah
Labuan (Pindaan) 2002

(Halaman 17)

Rang Undang-undang Peguam Bela
(Sabah) (Pindaan) 2002

(Halaman 32)

Rang Undang-undang Peguam Bela
(Sarawak) (Pindaan) 2002

(Halaman 46)

Rang Undang-undang Kewangan
(No. 2) 2002

(Halaman 54)

AHLI-AHLI DEWAN NEGARA

- Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Dato' Michael Chen Wing Sum, P.S.M.
D.P.M.S. (Dilantik)
- " Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Haji Gapar bin Gurrohu (Dilantik)
- " Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi,
Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
(Dilantik)
- " Menteri Pendidikan,
Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamed, P.S.M., D.P.M.N.,
D.P.C.M. (Dilantik)
- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri.
Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin (Dilantik)
- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri,
Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, (Dilantik)
- " Timbalan Menteri Pendidikan,
Yang Berhormat Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M.,
D.P.M.S. (Dilantik)
- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Datuk M. Kayveas P.J.N. (Dilantik)
- " Timbalan Menteri Penerangan
Datuk Zainudin bin Maidin, (Dilantik)
- " Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub (Dilantik)
- " Dato' Haji Ahmad bin Ismail (Pulau Pinang)

Datuk Agnes Shim Tshin Nyuk (Dilantik)
- " Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun
(Dilantik)
- " Tuan Haji Abdul Rahman bin Palit (Dilantik)
- " Dato' Haji Arzmi bin Haji Abdul Hamid (Kedah)
- " Tuan Benedict Bujang Tembak (Sarawak)
- " Puan Hajah Che Jam binti Haron (Dilantik)
- " Dato' Dr. Chin Fook Weng (Pulau Pinang)
- " Datuk Christina Tibok Vanhouten (Sabah)
- " Datuk Ghazi bin Haji Ramli, D.P.M.S., D.I.M.P. (Selangor)
- " Dato' Hamzah bin Zainudin (Perak)
- " Tuan Hassan bin Haji Shukri (Terengganu)
- " Datuk Dr. Haris bin Haji Salleh (Johor)

Yang Berhormat Datuk Hajah Hazizah binti Mohd. Sultan (Melaka)

- “ Tuan Ho Lim Teck (Melaka)
- “ Puan Jamilah binti Ibrahim (Kelantan)
- “ Puan Jaya Partiban
- “ Datuk Haji Karim Ghani (Sabah)
- “ Tuan Haji Karim bin Salleh (Perlis)
- “ Tuan Kee Ah Kau (Selangor)
- “ Datuk Long bin Jidin (Dilantik)
- “ Datuk Lau Yin Pin @ Lau Yen Beng (Dilantik)
- “ Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae (Dilantik)
- “ Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar (Dilantik)
- “ Dato Mohamad Taha Ariffin (Sarawak)
- “ Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram (Dilantik)
- “ Tan Sri Dato' Haji Mohamed bin Ya'acob, P.S.M., P.M.K.,
S.P.M.K., Dato' Bentara Kanan, S.M.T., P.G.D.K., D.A. (Dilantik)
- “ Dato' Haji Muhammad bin Haji Abdul Ghani (Dilantik)
- “ Tuan M. Krishnan
- “ Tuan M. Ratnam (Dilantik)
- “ Tuan M. Saravanan (Dilantik)
- “ Tuan K. R. A. Naidu (Dilantik)
- “ Che Puan Sri Kelana D'Raja Datin (Dr.) Hajah Nik Azizah binti Haji
Nik Yahya (Dilantik)
- “ Datuk Nor Azah binti Awin (Dilantik)
- “ Puan Nosimah binti Hashim (Dilantik)
- “ Puan Ooi Siew Kim (Dilantik)
- “ Dato' Poo Yew Choy, D.I.M.P., A.M.P. (Pahang)
- “ Datin Hajah Puizah binti Haji Abu Kassim (Dilantik)
- “ Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan (Dilantik)
- “ Tuan R. Sinniah (Dilantik)
- “ Puan Safinah binti Jusoh (Terengganu)
- “ Dato' Dr. S. Vijayaratnam (Dilantik)

Yang Berhormat Puan See Too Mee (Johor)

- “ Puan Siw Chun a/p Eam
- “ Puan Siti Zailah binti Mohd. Yusoff (Kelantan)
- “ Tuan Tan Cheng Tee (Negeri Sembilan)
- “ Tuan Udam @ George Adam Talek
- “ To' Puan Wan Seri @ Wan Asiah binti Ahmad (Dilantik)
- “ Tuan Wee Kok Tiong (Dilantik)
- “ Datuk William Lau Kung Hui (Dilantik)
- “ Datuk Yaakob bin Haji Mohammad (Kedah)
- “ Tuan Yew Teong Look (Dilantik)
- “ Tuan Yew Tuan Chiew (Perak)
- “ Tuan Zainal bin Rampak (Dilantik)
- “ Tuan Zakaria bin Arshad (Negeri Sembilan)

DEWAN NEGARA**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Negara**

Dato' Abdullah bin Abdul Wahab

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Haji Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat
Muhd Sujairi bin Abdullah

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Hajah Supiah binti Dewak
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Zaiton binti Yaacob
Abd. Talip bin Hasim
Noorhazmah binti Hamzah
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Syed Azuddin bin Syed Othman
Habibunisah Mohd. Azir
Abu Bakar bin Hasan

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
MESIN CETAK**

Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah
Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
KOMPUTER**

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
PERUNDANGAN**

Mohd. Shariff bin Hussein
Azmi bin Othman
Zafniza binti Zakaria
Mohd. Sidek bin Mohd. Sani
Mazlina binti Ali
Norlaila binti Abdullah Sidi
Alias bin Mohd. Nor

MALAYSIA

DEWAN NEGARA

Rabu, 27 November 2002

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN**

1. **Datuk Yaakob bin Haji Mohammad** minta Menteri Pertahanan menyatakan:-

- (a) adakah Kementerian Pertahanan bercadang untuk meletakkan unit-unitnya di pulau-pulau tertentu di perairan Selat Melaka dan Laut China Selatan; dan
- (b) adakah kementerian merancang untuk membina menara tepian pantai sebagai langkah memantau sebarang pergerakan di perairan.

Timbalan Menteri Pertahanan [Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, adalah penting bagi Angkatan Tentera Malaysia mempunyai keupayaan untuk memantau keselamatan laluan komunikasi dan juga aktiviti-aktiviti di perairan negara. Untuk tujuan itu, Angkatan Tentera Malaysia sentiasa mengambil kira keperluan meningkatkan pemantauan keselamatan maritim bagi menentukan perairan maritim negara terkawal. Ini jelas ditunjukkan dengan penempatan anggota-anggota ATM di beberapa pulau di Timur Sabah dan Laut China Selatan. Penempatan *troop* Angkatan Tentera Malaysia juga diadakan di lokasi-lokasi strategik di persisiran pantai di Semenanjung, Sabah dan Sarawak.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, buat masa ini Angkatan Tentera Malaysia tidak berhasrat untuk menambah kekuatan penempatan Angkatan Tentera Malaysia di pulau-pulau di Selat Melaka, mahupun di Laut China Selatan ataupun membina menara tepian pantai memandangkan keadaan perairan tersebut sentiasa terkawal. Aset Angkatan Tentera Malaysia yang sedia ada mampu mengawal perairan dengan baik. Sekiranya perancangan strategik *tactical* yang dilakukan dari masa ke semasa memberi petunjuk bahawa keadaan memerlukan peningkatan pemantauan, Angkatan Tentera Malaysia bersedia menambah atau menempatkan unit-unitnya di pulau-pulau tertentu bagi mempertingkatkan keadaan kawalan perairan negara.

Datuk Yaakob bin Haji Mohammad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri atas jawapan yang begitu baik. Soalan tambahan saya, menyentuh satu rencana *Berita Harian* bertarikh 16 November yang bertajuk '*Singapura Mahu Jadi Jaguh Asia Tenggara*'. Rencana ini ditulis oleh Dr. Azmi Hassan. Perkara yang dibangkitkan, Tuan Yang di-Pertua ialah tawaran kepada Amerika yang dibuat oleh Timbalan Perdana Menteri Singapura - Lee Sian Loong mengenai Asia Tenggara dijadikan sebagai pentas dalam perang anti keganasan dan serangan Iraq.

Persoalan saya, apakah tawaran itu merupakan seolah-olah mengundang kepada malapetaka di rantau ini dan kalau kita lihat dengan perkembangan terkini pembesaran pelabuhan angkatan tentera di perairan Singapura dan Johor boleh menjejaskan ancaman di rantau ini. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Setiap perkembangan ketenteraan di negara dan rantau ini, kita teliti secara menyeluruh. Dan perkembangannya sebagai contoh, kalau ada peningkatan daripada usaha setengah-setengah negara di Asia Tenggara untuk mempertingkatkan, kita beranggapan bahawa itu adalah merupakan sebahagian daripada langkah negara-negara tersebut untuk ingin mempertahankan negara mereka daripada ancaman-ancaman luar.

Walaupun demikian, pendekatan kita kalau kita lihat dari masa ke semasa dan daripada zaman dahulu lagi, bilamana kita menghadapi pelbagai masalah di rantau ini, kita membuat pendekatan untuk berunding bagi mengatasi masalah daripada kita menggunakan konfrontasi. Dan kita dapat melihat di Benua Afrika contohnya dan tempat-tempat yang lain, sering mengambil langkah-langkah yang agak agresif sehingga berlaku pertelingkahan.

Akan tetapi, kita bila timbul sesuatu perkara sama ada melibatkan *interest* kita contohnya persempadanan ataupun hak-hak kita, seperti masalah air dan masalah-masalah yang lain, kita lebih gemar dan amalan kita ialah untuk mengambil langkah-langkah agar rantau ini sebagai satu rantau yang selamat. Selama ini rantau ini adalah merupakan rantau yang selamat, cuma kita kesal ada setengah-setengah pihak menganggap bahawa rantau ini sebagai serangan pihak pengganas. Walaupun tidak ada kebenarannya, tetapi secara kebetulan perkara berlaku di Bali dan juga tempat-tempat yang lain.

Kalau kita lihat di Amerika Syarikat sendiri, ada tempat yang tidak begitu selamat seperti apa yang berlaku di Twin Towers. Tidak ada anggapan bahawa rantau dan negara ini adalah merupakan satu negara yang selamat. Walaupun demikian, seperti Yang Berhormat nyatakan tadi, kita memantau keadaan ini dengan lebih dekat dan setiap ancaman sama ada datangnya daripada dalam ataupun dari luar, kita akan mengambil tindakan sekiranya ia mengancam keselamatan negara kita.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, baru-baru ini satu perjanjian berkenaan dengan Laut China Selatan telah dirundingkan di antara negara-negara yang mengelilingi Laut China Selatan itu termasuk Malaysia. Jadi saya ingin tahu, apakah peranan Kementerian Pertahanan dalam perjanjian itu dan adakah aspek-aspek keselamatan itu diberi keutamaan dalam perundingan perjanjian tersebut? Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Saya setuju dengan apa yang Yang Berhormat Dato' Dr. Chin nyatakan tadi bahawa pertahanan, adakah ia merupakan sebahagian daripada faktor yang telah diambil kira? Memang betul. Itu adalah merupakan faktor yang utama yang telah diambil kira oleh Kerajaan Malaysia dalam pendekatan kita berunding ataupun membuat perjanjian dengan negara-negara yang lain khususnya melibatkan kepulauan-kepulauan yang menjadi tuntutan semua pihak. Maka dengan itu, kita perlu untuk juga menentukan bahawa hak kita ada di situ, demi untuk keselamatan rantau ini.

2. **Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun** minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan bilangan projek kecil luar bandar yang telah dilaksanakan di negeri Sabah bagi tahun 2001 dan 2002 dan jumlah peruntukan yang terlibat.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar [Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Tuan Yang di-Pertua, pada tahun 2001, negeri Sabah telah diperuntukkan sebanyak RM191,935,698 dan sejumlah RM291,389,478 bagi tahun 2002. Bilangan projek-projek kecil luar bandar yang telah dilaksanakan dalam tempoh tersebut adalah sebanyak 128 projek meliputi pelbagai peringkat pelaksanaan. Jumlah ini tidak termasuk bagi 6,610 batang lampu jalan kampung yang disediakan. Terima kasih.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen atas jawapan tadi.

Saya ingin tahu daripada projek-projek yang dilaksanakan di Sabah ini, berapa banyakkah yang telah dapat dilaksanakan dalam tempoh-tempoh yang ditetapkan oleh pihak kerajaan untuk dilaksanakan di negeri Sabah. Dan selain daripada itu, saya juga ingin tahu bagi projek-projek bekalan air ke luar bandar di negeri Sabah yang dilaksanakan melalui cara kontrak payung yang dibuat oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar, saya difahamkan banyak projek-projek ini masih lagi belum dapat dilaksanakan ataupun *delayed* dengan izin.

Saya ingin tahu daripada kementerian, mengapakah ini berlaku dan bolehkah cara pelaksanaan projek-projek seperti bekalan air yang diperlukan di negeri Sabah ini dilaksanakan terus sahaja tidak melalui konsep payung ini?

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat atas beberapa soalan tambahan itu. Mengenai daripada segi peratusan pelaksanaan projek-projek yang telah saya sebutkan, ianya mengikut pecahan, sebab ia banyak di sini Yang Berhormat, ada dalam 15 komponen. Jadi ianya dalam pelbagai peringkat pelaksanaan. Bagi setiap program ini, ia ada pelaksanaannya masing-masing.

Jadi akan memakan masa sedikit. Mungkin saya akan memberitahu Yang Berhormat nanti secara kita bersempang. Mengenai bekalan air luar bandar, memang betul Yang Berhormat, tetapi bagi tahun 2001, di dalam catatan yang saya ada, sebenarnya telah dilaksanakan 100%. Tetapi bagi tahun ini, di mana RM50 juta telah diperuntukkan untuk bekalan air luar bandar, memang diakui Yang Berhormat, ada sedikit sebanyak terdapat kelewatan dari segi pemilihan kontraktor induk atau kontraktor yang akan menyelaraskan program bekalan air luar bandar.

Bagaimanapun, saya difahamkan bahawa perkara ini sedang dalam proses untuk diluluskan dengan secepat mungkin. Dan ianya kalau sudah diluluskan daripada segi pelantikan, insya-Allah program-program atau projek ini akan dilaksanakan. Jadi memanglah didapati ada kelewatan. Jadi apa Yang Berhormat cadangkan agar tidak menggunakan kaedah pelaksanaan secara kontraktor induk, akan kita ambil perhatian. Untuk makluman Yang Berhormat, saya sendiri akan memantau semua projek di Sabah dan Sarawak khususnya. Dan untuk makluman Yang Berhormat juga, kita telah mengadakan mesyuarat pemantauan bulan lepas dan saya telah mengarahkan agar kita mengadakan mesyuarat penyelarasan pemantauan segala projek setiap bulan. Sebab apa? Kementerian ini juga harus memberi laporan daripada segi pelaksanaan projek ini kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri setiap dua minggu. Jadi, apa yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat memang ada dalam tindakan kami seterusnya. Terima kasih.

Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya ialah berkenaan dengan pembangunan projek kecil luar bandar ini yang kita nampak seperti dimaklumkan tadi tidak terlampau memenuhi hasrat dan sasaran kementerian itu sendiri. Benarkah dakwaan mengatakan bahawa oleh kerana kementerian ini banyak peruntukan melalui kerajaan dan bajet, merupakan *top five* dengan izin, tetapi tidak dapat membelanjakan projek-projek pembangunan terutama sekali projek-projek kecil ini, hanya sekitar di bawah 50%.

Kalau benar dakwaan ini, apakah sebenarnya halangan atau *constrain*, dengan izin, yang melibatkan projek-projek kecil luar bandar kerana kita senantiasa mendengar projek-projek kecil ini dipersalahkan kepada kontraktor kecil, sedangkan pengurusan kita sendiri, peruntukan umpamanya untuk tahun 2002 ini, hanya mula dibelanjakan bulan tujuh, bulan lapan, oleh setengah-setengah agensi di bawah KPLB yang berkaitan dengan projek kecil. Saya pohon penjelasan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Terima kasih.

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Terima kasih atas komen Yang Berhormat mengatakan bahawa kementerian ini *one of the top five* daripada segi perbelanjaan, ini memang kami akui. Yang Berhormat, setelah kita kupas daripada segi beberapa masalah kenapa kelewatan ini berlaku, satu daripadanya adalah ketentuan atau menentukan projek-projek sebab senarainya kadang-kadang diterima begitu lewat dan selepas itu kita ada satu proses di mana kita menentukan supaya konsultan menyediakan spesifikasi atau BQ.

Ini memakan masa sedikit sebab kita hendakkan konsultan ini turun ke bawah dan bertanya kepada wakil-wakil rakyat atau kepada JKKK yang memohon supaya projek itu adalah yang sebenar. Kita tidak mahu berlaku apa yang telah berlaku beberapa tahun sebelum ini, di mana kadang-kadang projek yang dilaksanakan adalah bukan yang dipohon. Ada juga berlaku. Jadi oleh yang demikian, ini kita akan cuba atasi mulai tahun lepas dan insya-Allah tahun ini dan sebagainya, di mana kita minta senarai dua tahun *forward* supaya bila kita dapat senarai ini bolehlah kita tentukan BQnya dan menentukan jumlah atau amaun kewangan yang *diattached* kepada senarai projek. Jadi itu adalah satu daripadanya.

Untuk makluman Yang Berhormat telah diputuskan, bahawa mulai tahun depan bagi projek jalan kampung kita tidak ada lagi konsep induk atau payung. Kita terus beri kepada kontraktor pelaksana, tetapi kita masih kekalkan perunding sebab ini adalah untuk menentukan *standard* dan spesifikasi telah diikuti oleh kontraktor pelaksana. Terima kasih Yang Berhormat.

3. **Tuan Yew Tuan Chiew** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan langkah-langkah yang diambil oleh pihak kerajaan untuk mengatasi kes-kes kad pengenalan baru yang palsu.

Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri [Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat sehingga kini Jabatan Pendaftaran Negara belum lagi menerima laporan dan menemui MyKad yang dipalsukan. MyKad telah direka bentuk dengan mempunyai ciri-ciri keselamatan yang tinggi seperti berikut:

- (i) keselamatan permukaan fizikal MyKad yang mempunyai ciri-ciri keselamatan yang digunakan untuk mencetak dokumen-dokumen bernilai;
- (ii) keselamatan chip yang melibatkan perisian keselamatan tertentu untuk menguruskan maklumat dalam chip. Pencapaian maklumat hanya boleh dibuat melalui kekunci elektronik dan verifikasi khusus serta dilindungi daripada serangan luar dengan menggunakan teknik *inscription*;
- (iii) penggunaan imej ataupun gambar atau dua cap jari pemilik MyKad disimpan di dalam chip dan tidak boleh dipinda. Perbandingan cap jari dibuat melalui teknologi *biometrics* yang akan menentukan pemilik sebenar MyKad; dan
- (iv) sistem sokongan yang menyeluruh yang antara lainnya menentukan maklumat-maklumat sensitif dan juga peribadi yang disimpan di dalam chip hanya boleh dibacakan dengan menggunakan pembaca kad oleh orang-orang tertentu sahaja yang diberi kuasa sahaja.

Di samping itu sistem kawalan ke atas pengeluaran MyKad memastikan kad-kad yang di senarai hitam tidak boleh digunakan di mana-mana GSC ataupun Pusat Perkhidmatan Kerajaan. Dengan adanya sistem-sistem tersebut pemalsuan ke atas MyKad amatlah sukar untuk dilakukan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Yew Tuan Chiew.

Tuan Yew Tuan Chiew: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih juga kepada Kementerian Dalam Negeri kerana menjawab soalan saya dengan teliti. Saya difahamkan bahawa MyKad tidak diterima atau dikenali oleh anggota Jabatan Pengangkutan Jalan dalam satu *roadblock* dengan izin baru-baru ini. Soalan tambahan saya adakah tindakan yang serius diambil oleh kementerian kepada anggota Jabatan Pengangkutan Jalan tersebut. Terima kasih.

Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin: Tuan Yang di-Pertua terima kasih kepada soalan Yang Berhormat tadi yang begitu prihatin tentang ada di antara jabatan-jabatan kita yang tidak memberikan perhatian yang serius terhadap MyKad ini. Untuk makluman Yang Berhormat tindakan telah diambil kepada pegawai-pegawai JPJ yang berkaitan dengan menukarkan mereka duduk bagi menjaga meja saja di jabatan-jabatan yang berkenaan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Puan Siti Zailah binti Mohd Yusoff.

Puan Siti Zailah binti Mohd Yusoff: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya, saya ingin bertanya tentang MyKad ini apabila kita gunakan, adakah alat-alat mengesan bacaan maklumat itu telah disediakan kepada setiap pegawai JPJ yang bertugas, sebab saya sendiri mengalami satu keadaan di mana JPJ apabila menahan, meminta lesen dan apabila kita bagi, apa yang diberi penjelasan ia tidak ada alat untuk membaca rekod yang ada. Jadi adakah perkara ini telah dipantau oleh pihak kerajaan supaya memastikan bahawa perkara ini tidak berlaku dan mungkin menjejaskan imej kerajaan dalam memperkenalkan kad pengenalan baru kepada semua rakyat. Terima kasih.

Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya alat-alat untuk mengesan MyKad telah pun diberikan kepada pegawai-pegawai atau jabatan-jabatan yang berkaitan, tetapi apa yang telah berlaku ialah pegawai yang berkaitan mungkin tidak membawa alat pengesan ini dalam masa mereka membuat operasi-operasi. Terima kasih.

4. **Tuan Haji Abdul Rahman bin Palit** minta Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menyatakan dasar dan program yang telah dilaksanakan untuk meningkatkan amalan penggunaan semula air seperti insentif ekonomi dan infrastruktur.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar [Dato' Zainal bin Dahalan]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar memang menggalakkan pihak industri untuk menggunakan semula air yang telah dipakai yang mana ini adalah suatu usaha untuk penjimatan dan juga penggunaan air yang lebih berekonomi.

Ada terdapat kilang-kilang yang telah pun membina loji kecil kitar semula air di premis masing-masing bagi tujuan untuk mencuci dan membasuh. Demikian juga di Lapangan Terbang KLIA umpamanya, air kumbahan telah dirawat dan digunakan untuk menyiram pokok-pokok, demikian juga di kebanyakan pusat-pusat rekreasi seperti padang golf air dari bekas lombong yang telah digunakan juga digunakan untuk tujuan penyelenggaraan.

Walau bagaimanapun pihak yang terlibat untuk kitar semula air adalah kecil bilangannya. Faktor utama kitar semula tidak dilaksanakan dengan meluas buat masa ini, adalah disebabkan kadar air yang dikenakan di negara ini dianggap masih lagi rendah, manakala dari segi kos untuk membina infrastruktur bagi tujuan kitar semula di anggap tinggi. Dengan demikian pelaksanaan kitar semula penggunaan air adalah tidak ekonomik dan berdaya maju. Seterusnya untuk makluman juga bahawa pada masa ini tiada sebarang insentif ekonomi atau infrastruktur diberikan oleh kerajaan.

Namun demikian pihak industri yang mengamalkan penggunaan semula air akan mengurangkan kos bekalan air dan ini merupakan galakan yang baik untuk industri berbuat demikian. Di samping itu kuantiti air buangan juga akan berkurangan dan ini boleh menjimatkan kos rawatan air buangan yang digunakan.

Tuan Yang di-Pertua: Jemput Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan.

Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya ialah berkenaan dengan, di negara kita ini sama ada kawasan dengan izin *catchment area* ataupun tadahan di negara kita adalah satu *catalyst* yang penting untuk menentukan sama ada kecukupan air untuk digunakan di masa-masa akan datang.

Saya ingin mendapat penjelasan kementerian sama ada kawasan tadahan air, *watershed area* dengan izin masih mencukupi dan kalau ianya mencukupi apakah ada kaedah-kaedah yang *artificial*, maknanya secara kejuruteraan untuk kita adakan untuk masa depan negara.

Dato' Zainal bin Dahalan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, secara umumnya memanglah kita mendapati bahawa keperluan untuk memelihara dan juga mengekalkan kawasan-kawasan *catchment area* di negara kita ini perlu dikekalkan. Sebab itulah salah satu daripada syarat ataupun peraturan yang dikenakan sebelum suatu pembukaan kawasan pembalakan yang lebih 5,000 hektar dan sebagainya perlu kepada EIA *report*.

Dalam masa yang sama oleh kerana perkara ini menjadi tanggungjawab yang bertindih tugas di antara Jabatan Hutan, Jabatan Parit dan Saliran untuk memastikan kawasan-kawasan *catchment area* ini haruslah dijaga dan dikekalkan. Kita memang menyedari setakat ini dari segi statistik terdapat di negara kita ini, bahawa lebih daripada 30% kawasan di negara kita ini masih lagi dalam kawasan hutan simpan dan juga kawasan-kawasan yang termasuk dalamnya, kawasan-kawasan yang dianggap sebagai kawasan-kawasan tadahan air yang perlu dikekalkan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Beberapa bulan kebelakangan ini kita telah membaca bahawa ada satu cadangan supaya perangkap-perangkap tertentu diadakan di atas bumbung untuk menyalurkan air hujan ke tangki-tangki dan kemudian digunakan. Adakah cadangan ini dibincang dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan supaya satu dasar boleh dicipta untuk sama ada melaksanakan perkara ini ataupun memberikan satu jawapan yang tertentu tentang dasar kerajaan berkenaan dengan perkara ini. Terima kasih.

Dato' Zainal bin Dahalan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya minta maaf mengenai dengan dasar perkara ini, cuma apa yang saya dimaklumkan sebagai satu kaedah ataupun usaha dalam masa musim-musim tertentu di mana kita menghadapi kemarau dan sebagainya, maka adalah difikirkan baik sekiranya di masa atau di musim hujan berlebihan satu usaha dibuat di mana air hujan yang terbuang begitu sahaja dapat disalurkan dan disimpan dengan cara yang selamat, dengan cara yang baik, bagi menampung kekurangan air dalam masa-masa tertentu. Saya percaya di peringkat, mungkin di peringkat Kabinet, peringkat yang lebih tinggi perkara seperti ini ada dibincangkan, bagaimanapun saya tidak dapat menyatakan satu dasar yang rasmi yang telah diputuskan mengenai perkara ini. Terima kasih.

5. **Puan Jaya Partiban** minta Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat menyatakan kemungkinan mempelbagaikan peranan rukun tetangga supaya menganjurkan berbagai aktiviti pembangunan sosial untuk penduduk tempatan, dan jika sudah dilakukan apakah aktiviti-aktiviti yang dijalankan setakat ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Dato' S. Veerasingham]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat melalui Jabatan Perpaduan Negara sedang dalam peringkat akhir untuk mewujudkan Rukun Tetangga alaf baru atau RT21 di mana ia berkonsepkan pembangunan komuniti. Pengenalanan konsep baru ini bertujuan untuk memperkasakan komuniti, *empowering the community* dengan izin dengan menggalakkan penglibatan dan tanggungjawab RT dalam pembangunan komuniti.

Konsep Rukun Tetangga baru ini akan dapat:

- (a) merapatkan hubungan pemimpin dan rakyat dengan RT sebagai platform perdampingan sosial, *social outreach*;
- (b) meningkatkan keupayaan masyarakat untuk berhadapan dengan perubahan sosial, gaya hidup dan sistem kekeluargaan;

- (c) meningkatkan kualiti hidup melalui penyediaan keperluan perkhidmatan sosial yang mencukupi terutama golongan berpendapatan rendah, kurang bernasib baik dan golongan istimewa;
- (d) mengehadkan penglibatan RT dalam program membasmi kemiskinan iaitu satu kawasan Rukun Tetangga, satu produk;
- (e) mengharapkan penyertaan lebih ramai golongan profesional berpendidikan tinggi, usahawan dan ahli korporat, pegawai-pegawai tinggi kerajaan dan pesara di dalam barisan kepimpinan RT; dan
- (f) menjadi penggerak dan pemangkin perpaduan negara serta integrasi internasional.

Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Puan Jaya Partiban.

Puan Jaya Partiban: Saya mengucapkan terima kasih kepada kementerian atas keprihatinan terhadap masalah gejala sosial yang dihadapi oleh masyarakat India dan juga saya ingin merakamkan penghargaan kerana tidak membiarkan masalah itu diatasi oleh masyarakat India semata-mata tetapi turut bersama memikul tanggungjawab tersebut kerana gejala sosial bukanlah yang hanya dihadapi oleh masyarakat India sahaja. Namun demikian, saya ingin tahu daripada pihak kementerian apakah Rukun Tetangga ditubuhkan di semua tempat yang disenaraikan sebagai *high risk area* iaitu di kawasan setinggan ataupun kawasan-kawasan perumahan kos rendah supaya lebih berkesan dan juga saya ingin tahu adakah kaum wanita menganggotai Jawatankuasa Rukun Tetangga. Terima kasih.

Dato' S. Veerasingam: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Senator Jaya Partiban. Memang kerajaan ataupun kementerian saya berhasrat supaya kita mendirikan Rukun Tetangga di kawasan-kawasan *high risk area*. Sebab itu lah di beberapa tempat baru-baru ini di mana jika tidak ada permohonan pun Jabatan Perpaduan Negara telah memastikan tempat itu dan telah mewujudkan Rukun Tetangga di kawasan itu kerana kita sedar bahawa Rukun Tetangga boleh memainkan peranan yang penting dalam menyatupadukan rakyat.

Memang ada wanita dalam Rukun Tetangga dan juga kita telah wujudkan satu kumpulan iaitu Jiran Wanita (JRT) di mana jiran wanita sahaja dalam RT-RT ada jawatankuasa seramai 1,514 yang melibatkan diri di mana kita ada sebanyak 2,270 kawasan RT. Ini bermakna wanita memainkan peranan yang penting dalam RT dan semua aktiviti-aktiviti RT saya nampak wanita melibatkan diri dengan begitu gigih. Kita ucapkan terima kasih kepada kumpulan wanita yang mementingkan perpaduan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Christina Tibok Vanhouten: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi saya peluang untuk membuat soalan tambahan. Pada tahun 80'an dan awal 90'an Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat telah menganjurkan program-program seperti Skim Anak Angkat dan Titian Emas di mana belia dan beliawanis daripada Semenanjung, Sabah dan Sarawak menjadi anak angkat di antara keluarga Rukun Tetangga wilayah-wilayah tersebut.

Program ini bertujuan untuk mengeratkan lagi silaturahim dan mempertingkatkan persefahaman di kalangan masyarakat Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak. Adalah diharapkan pada masa itu bahawa program-program ini dapat mewujudkan integrasi nasional. Soalan tambahan saya, apakah kementerian masih mengadakan program seperti itu ataupun adakah kementerian berpendapat bahawa program seperti itu tidak diperlukan lagi kerana integrasi yang kita inginkan sudah tercapai. Terima kasih.

Dato' S. Veerasingam: Tuan Yang di-Pertua, memang program seperti Anak Angkat telah dijalankan pada masa dahulu. Sekarang kita dapat ramai pelajar-pelajar daripada Sabah dan Sarawak di sekolah-sekolah di Semenanjung dan juga di universiti-

universiti di mana semasa mereka bercuti dan jika tidak dapat balik ke kawasan masing-masing mereka dijadikan sebagai anak angkat untuk tinggal di sini dan juga kerajaan melalui kementerian saya telah memperkenalkan beberapa acara di mana kita jemput penduduk-penduduk daripada Sabah dan Sarawak melalui RT untuk melawat upacara-upacara tersebut semasa pertabalan ataupun semasa hari perayaan Hari Kebangsaan dan lain-lain kita jemput kumpulan-kumpulan hadir bersama dan kita juga membenarkan kumpulan-kumpulan untuk melawat negeri Sabah dan Sarawak dan dari Sabah dan Sarawak di mana kita dapat satu potongan harga istimewa daripada MAS untuk lawatan-lawatan ini.

Apabila lawatan-lawatan ini disediakan, kita menentukan bahawa mereka yang melawat menjadi anak angkat di kawasan di mana mereka melawat bermakna anak angkat ini bukan sahaja untuk kanak-kanak, untuk orang dewasa juga. Apabila mereka melawat, mereka melawat sebagai keluarga dan mereka tinggal dengan keluarga di tempat yang mereka melawat itu. Ini kita nampak adalah satu perkara yang berkesan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

6. **Puan Hajah Jamilah binti Ibrahim** minta Menteri Kewangan menyatakan faktor-faktor yang mendorong Kerajaan untuk membentangkan Bajet 2003 sekali gus bagi tahun 2004.

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Bajet 2003 yang dibentangkan baru-baru ini adalah bagi mendapatkan kelulusan Parlimen di atas hasil dan perbelanjaan yang dirancangkan bagi tahun 2003. Ini adalah selaras dengan undang-undang yang berkuat kuasa sekarang ini di mana peruntukan bagi melaksanakan program dan projek diluluskan secara tahunan. Mulai tahun 2002, kerajaan telah melaksanakan sistem penyediaan bajet dua tahun sekali. Faktor yang mendorong kerajaan berbuat demikian ialah:

- (i) agensi pelaksana dan perbendaharaan akan mempunyai masa yang lebih untuk menumpukan perhatian kepada perancangan dan pelaksanaan projek serta program dengan lebih lancar dan juga teratur;
- (ii) ia juga akan mendapat memperkukuhkan perancangan jangka panjang kerana agensi akan dapat merangka projek, program dan aktiviti dari perspektif dua tahun dan dari itu memudahkan kesinambungan dasar-dasar yang telah digubal;
- (iii) ia juga akan meringankan beban tugas dan memudahkan kerja pegawai-pegawai yang terlibat di agensi-agensi yang berkenaan dan juga di Perbendaharaan; dan akhir sekali
- (iv) usaha-usaha ini juga akan membawa kepada penjimatan masa dan kewangan dalam proses-proses mengimplementasikan projek tersebut.

Oleh itu melalui langkah ini, kementerian boleh merancang dan membuat persediaan terutamanya pelaksanaan projek setahun lebih awal dari tempoh sebenar pelaksanaannya. Ini bertujuan untuk memberi kementerian lebih masa untuk memberi tumpuan kepada pelaksanaan projek-projek tersebut.

Bagi tahun 2003, sejumlah RM985 juta telah disediakan untuk berbagai kementerian dan jabatan bagi kerja-kerja awal seperti pengambilan balik tanah, siasatan tanah, pelan impak alam sekitar dan menyediakan reka bentuk bagi projek-projek yang pelaksanaan fizikal pada tahun 2004.

Peruntukan ini bertujuan untuk memudahkan agensi-agensi melaksanakan projek-projek pembangunan tersebut dengan lancar seperti yang telah dijadualkan. Terima kasih.

Puan Jamilah binti Ibrahim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dalam bajet untuk rancangan jangka panjang, soalan tambahan saya adakah ianya merupakan suatu perancangan untuk pembangunan dan dapat dibuktikan pembinaan projeknya berjalan dalam waktu yang terdekat dan adakah rancangan itu diagihkan ke seluruh negara dan adakah ianya mempunyai suatu pembangunan khusus dalam perancangan kerajaan untuk jangka panjang. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Apa yang telah kita lihat daripada *trend analysis* ataupun trend prestasi perbelanjaan, sektor awam yang mendapati bahawa tahap perbelanjaan bagi suku tahun pertama dan suku tahun kedua agak lebih rendah daripada sepatutnya. Jadi oleh kerana itu kita berharap sugu tahun pertama dan suku tahun kedua kita kepada bagi sedikit duit untuk kerja-kerja asas seperti pengambilan balik tanah dan sebagainya yang tidak memerlukan wang yang banyak.

Sekiranya kita bagi *lump sum* terus sahaja kepada satu-satu projek dengan wang yang banyak apabila suku tahun pertama, suku tahun kedua tidak dapat dilaksanakan maka tergopoh-gapah untuk melaksanakannya suku tahun ketiga dan keempat. Maka jadilah projek itu projek sakit. Oleh kerana itu, wang yang dibahagikan secara *lump sum* kepada kementerian atau jabatan berkenaan tidak dapat dipindahkan kepada jabatan atau kementerian berkenaan yang boleh menjalankan kerja-kerjanya dengan laju.

Oleh kerana itu, apa yang selalu dilakukan daripada trend analisis kita, ketua-ketua jabatan kadang kala apabila dia ada duit, kita minta dia pindahkan peruntukan, buat 'wiremen'. Satu kementerian, banyak jabatan tetapi jabatan A tak mahu memindahkan peruntukan dia ke jabatan B. Oleh kerana itu, jabatan itu menyimpan duit itu. Apabila kita *check* bulan September banyak *shortfall*.

Ini yang selalu dibincangkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan juga Menteri Kewangan. Negeri lain tak ada duit hendak buat projek. Negeri kita banyak duit tetapi projek tak siap. Oleh kerana itu kita buat dua tahun sekali supaya dapat kerja-kerja asas tahun pertama dapat diselesaikan dan tahun kedua projek itu akan diselenggarakan mengikut jadual.

Kalau negeri-negeri lain, kita akan bagi sama rata. Kita ini bersifat adil. Yang Berhormat tengok projek-projek di Kelantan terutamanya banyak projek-projek Kerajaan Persekutuan kita bagi kepada Kerajaan Negeri Kelantan. Terima kasih.

Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Kerajaan Barisan Nasional khususnya. Banyak sangat tadi cerita Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang bajet ini dan soalan ini daripada Yang Berhormat Puan Hajah Jamilah daripada PAS seorang Ahli Dewan Negara. Saya hendak penjelasan Tuan Yang di-Pertua, dari Kementerian Kewangan baru-baru apabila Dewan Rakyat bersidang ada dikatakan bajet daripada pembangkang.

Saya mohon penjelasan Kementerian Kewangan apakah itu sebenarnya bajet ataupun satu perkara yang apa sebenarnya, adakah apa yang dikatakan akan dibentangkan ataupun telah dibentangkan oleh pembangkang jauh lebih baik daripada bajet yang dibentangkan oleh kerajaan. Atau pun apakah sebenarnya supaya ini tidak keliru terutama oleh kakitangan kerajaan dan juga rakyat di luar-luar bandar. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Definisi bajet yang telah kita bentangkan iaitu mengandungi dua unsur:

- (i) unsur *revenue* ataupun hasil,
- (ii) unsur perbelanjaan.

Kalau misalnya bajet yang dibuat oleh parti pembangkang hanya berunsurkan duit keluar, mana hasilnya? Hasil kosong tetapi hendak belanja itu, hendak belanja ini dan sebagainya. Jadi ini tidak menepati dari segi bajet. Apa yang kita buat ialah sebelum bajet dibentangkan sama ada bulan September, tahun ini kita awal sedikit, selalunya bulan Oktober, beberapa proses telah pun dijalankan:

- (i) memeriksa bajet (*badget examination*). Ini telah dibuatkan lebih awal lagi daripada bulan-bulan yang seterusnya. Jadi tiap-tiap kementerian akan membentangkan bajet, selepas itu kita lihat apakah unjuran-unjuran mereka;
- (ii) kita pula memanggil bajet dialog (*dialogue budget*) di mana tiap-tiap komuniti yang mempunyai kepentingan, beberapa sektor seperti sektor pembangunan, sektor ekonomi, sektor pendidikan dan juga sektor sosial akan dapat menyuarakan memorandum mereka terhadap apa yang patut dibuat dan sebagainya. Jadi hasil daripada itu natijahnya barulah kita bentuk bajet yang kita tahu berapa hasil yang kita akan dapat dan berapa yang kita akan agihkan dan belanjakan. Jadi bajet makna hasil mesti kita kutip dan lepas itu barulah kita belanjakan.

7. **Tuan K.R.A. Naidu** minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan peranan Rakan Muda untuk mendorong belia-belia kita ke arah kehidupan yang sihat serta memupuk persefahaman dan perpaduan antara rakyat yang berbilang kaum.

Timbalan Menteri Belia Dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon izin untuk menjawab soalan ini bersekali dengan pertanyaan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Dato' Haji Muhammad bin Haji Abdul Ghani pada 28 November kerana kedua-dua soalan adalah berkaitan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Ong Tee Keat: Program Rakan Muda telah pun dilancarkan dalam tahun 1994 bertujuan untuk menangani masalah gejala sosial dan memperkenalkan gaya hidup yang sihat di kalangan belia khususnya golongan remaja. Aktiviti Program Rakan Muda yang dianjurkan sememangnya berperanan dan mendorong belia ke arah kehidupan yang sihat serta memupuk persefahaman antara rakyat yang berbilang kaum dan aktiviti-aktiviti seperti Rakan Rekreasi, Rakan Masyarakat, Rakan Kecergasan dan Rakan Waja Diri adalah di antara aktiviti-aktiviti yang paling digemari oleh golongan belia.

Aktiviti-aktiviti yang dimaksudkan banyak melibatkan interaksi antara belia yang berbilang kaum. Pengisian Program Rakan Muda secara langsung atau tidak banyak menjurus kepada pembentukan masyarakat yang harmoni, patriotik, membentuk disiplin diri, jati diri dan memupuk integrasi kaum.

Puan Siti Zailah binti Mohd. Yusoff: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Soalan tambahan saya: Apakah pemantauan dibuat terhadap program rakan muda ini? Adakah ia mencapai objektifnya dan sejauh mana peranan yang dimainkan oleh rakan muda dalam membendung gejala negatif yang dilakukan oleh remaja sama ada penagihan dadah, lepak dan sebagainya? Dan saya hendak tahu juga dari segi peraturan belia yang melibatkan diri dengan program rakan muda ini. Antara belia dengan luar bandar ini, manakah golongan yang lebih berminat dengan program yang dibuat oleh kerajaan ini? Sekian, terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada dua soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat. Persoalan yang pertama itu bersabit dengan pemantauan. Sukalah saya memaklumkan Dewan yang mulia ini, bahawa selama ini program rakan muda tetap dipantau dari semasa ke semasa dan adalah didapati bahawa sudah sampai masanya kita memberikan suntikan yang baru kepada pelaksanaan program rakan muda.

Dan itulah sebabnya mulai tahun 2000 terdapat satu konsep imej baru program rakan muda yang mencakupi beberapa dimensi baru, umpamanya, dimensi sukarelawan rakan muda. Ini merupakan salah satu dimensi yang diketengahkan untuk menarik minat golongan remaja supaya dapat menyertai program rakan muda sebagai sukarelawan. Di samping itu, terdapat juga penubuhan sekretariat rakan muda di peringkat daerah dan IPT. Dalam erti kata lain, program rakan muda sekarang ini telah pun dipergiatkan di peringkat akar umbi dan bukannya tertumpu kepada peringkat kebangsaan sahaja.

Di samping itu terdapat juga penubuhan unit rakan muda di sekolah, di institusi, masjid dan rancangan kemajuan tanah. Aktiviti sukan baru dan sukan lasak juga merupakan satu-satunya acara ataupun dimensi baru yang diketengahkan untuk menarik minat dari kalangan remaja.

Berbalik kepada soalan yang kedua Yang Berhormat bangkitkan tadi itu, iaitu bersabit dengan program rakan muda di kalangan belia luar bandar. Sukalah saya maklumkan Yang Berhormat, walaupun kadangkala ada sesetengah pihak salah anggap bahawa program rakan muda ini lebih tertumpu kepada belia di tengah-tengah kota sahaja, sebenarnya ianya kurang tepat, sebab di samping program-program yang bersesuaian dengan selera belia bandar, terdapat juga program rakan muda yang dikhususkan untuk belia luar bandar, umpamanya di kawasan rancangan kemajuan tanah. Dan kita berharap dengan adanya program-program sedemikian rupa, belia luar bandar akan diberi pendedahan ataupun *exposure* yang lebih luas terhadap konsep rakan muda ini.

Puan Siw Chun a/p Eam: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang kita sanjungi kerana telah ataupun masih mengekalkan satu kerusi dalam Dewan yang mulia ini kepada masyarakat Siam. *[Tepuk]* Dan apa yang membanggakan lagi, kali ini beliau telah membuat satu keputusan yang adil dan saksama dengan melantik seorang wanita Siam sebagai Ahli Dewan Negara yang pertama. *[Tepuk]*

Perlantikan ini bukan sahaja memberi satu penghormatan yang begitu tinggi kepada bangsa minoriti ini, malah telah mempertingkatkan kedudukan dan martabat wanita Siam dalam negara ini.

Beberapa Ahli: Soalan?

Puan Siw Chun a/p Eam: Soalan tambahan saya - saya tahu - saya memohon penjelasan daripada Kementerian Belia dan Sukan mengenai dengan penglibatan belia-belia keturunan lain selain daripada Melayu dalam program rakan muda setakat tahun 2002. Dan adakah pihak kementerian puas hati dengan penglibatan tersebut? Sekiranya jawapannya tidak, apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh pihak kementerian? Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu izinkanlah saya mengucapkan tahniah dan syabas kepada Yang Berhormat Senator atas perlantikan beliau ke Dewan Negara ini dan saya tetap berharap dengan menerusi usaha beliau, mudah-mudahan penyertaan belia keturunan Siam dalam program rakan muda dapat juga kita tingkatan dari semasa ke semasa. *[Tepuk]*

Berbalik kepada soalan Yang Berhormat, selama ini terdapat satu tanggapan yang kurang tepat di kalangan masyarakat kita. Ramai di kalangan kita yang masih menganggap bahawa program rakan muda ini bulat-bulat dilaksanakan ataupun dianjurkan oleh pihak berkuasa khususnya Jabatan Belia dan Sukan ataupun Kementerian Belia dan Sukan.

Sesungguhnya program-program rakan muda sekarang ini, kita lebih memberi galakan kepada NGO ataupun badan-badan bukan siasah supaya mereka in dapat menjadi penggerak dan pemangkin serta menganjurkan program-program rakan muda secara proaktif dan tugas ataupun peranan kerajaan lebih mirip kepada tugas sebagai fasilitator yang memberi bantuan khidmat dan juga bantuan kewangan dari semasa ke semasa. Ini yang pertama.

Yang keduanya, tahap penglibatan. Selama ini kita tidak menyangkal bahawa terdapat kelemahan yang tertentu, umpamanya kelemahan dari segi kepelbagaian, ini yang pertama.

Yang keduanya, kekangan dari segi peruntukan (*financial constraints*), dengan izin. Pada puratanya, adalah didapati bahawa setiap orang peserta rakan muda ini hanya berpeluang, setakat ini, menyertai program rakan muda sekali dua sahaja. Ini jauh tidak melebihi, kiranya kita buat satu bandingan dengan apa yang dihasratkan iaitu sekurang-kurangnya seseorang peserta itu kenalah diberi peluang untuk menyertai program rakan muda yang dianjurkan secara berterusan, sekurang-kurangnya sembilan ataupun sepuluh kali.

Jadi inilah satu-satunya kelemahan yang telah pun kita kenalpastikan. Dan sukalah saya maklumkan, Yang Berhormat serta Dewan yang mulia ini, bahawa kita berharap dengan adanya tokoh tambah peruntukan, khas untuk program rakan muda tahun depan, kelemahan ini akan dapat diatasi secara berperingkat. Sekian.

8. **Tuan Haji Karim bin Salleh** minta Menteri Kerja Raya menyatakan adakah kerajaan bercadang membina jambatan yang berupa separuh terowong (*tunnel*) dan separuh jambatan dari Kuala Perlis ke Langkawi.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada masa ini kerajaan tidak mempunyai cadangan untuk membina jambatan ataupun terowong yang menghubungkan Kuala Perlis ke Langkawi.

Datuk Haji Rosli bin Mat Hassan: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Soalan tambahan saya, tidak dapat kita nafikan bahawa JKR (Jabatan Kerja Raya) ini - dahulunya dinamakan PWD (*Public Works Department*) - merupakan pengurus projek, pengurus prasarana yang tertua dan terbaik sekali di negara kita ini. Saya hendak tumpang tanya Kementerian Kerja Raya, oleh kerana kita nampak sebagai sebuah negara yang akan lebih maju di masa akan datang, bagaimanakah bentuk kementerian menyediakan R&D, dengan izin, dari sudut prasarana ini kerana sudah ada negara-negara tertentu sekarang ini membuat terowong di bawah sungai, terowong di bawah tasik, kita cuma asyik membuat satu *flyover* melalui udara sahaja. Jadi, apakah rancangan kementerian untuk masa depan negara dari sudut prasarana ini?

Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan soalnya sebentar tadi. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dalam soal industri pembinaan, sebenarnya R&D ini tidak diketepikan langsung oleh pihak kerajaan. Khususnya di bawah Kementerian Kerja Raya kita mempunyai satu agensi, bukan sahaja JKR tetapi juga CIDB iaitu Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Negara yang juga memperuntukkan sejumlah wang untuk membuat kerja-kerja R&D dan bidang R&D yang dilaksanakan itu termasuklah perkara-perkara yang antaranya dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat.

Soal sama ada bagi pembinaan sesebuah projek, ianya menggunakan terowong ataupun ianya menggunakan jambatan, ia bergantung kepada kedudukan fizikal kawasan dan tapak projek tersebut, jadi bukanlah berasas kepada penggunaan teknologi baru semata-mata.

9. **Tuan Wee Kok Tiong** minta Menteri Luar Negeri menyatakan:-

- (a) adakah kementerian sedar bahawa pada bulan September 2002 lalu, lebih 150 pelajar-pelajar Malaysia gagal memohon "*Student Visa*" apabila hendak pergi balik ke Amerika Syarikat untuk menyambung pelajaran mereka di institut pendidikan negara tersebut selepas tamat bercuti di Malaysia; dan
- (b) usaha-usaha yang diambil oleh kementerian untuk mengatasi masalah-masalah hubungan dua hala di antara Malaysia dan Amerika Syarikat.

Timbalan Menteri Luar Negeri [Datuk Dr. Leo Michael Toyad]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Luar Negeri sedia maklum terdapat pelajar-pelajar Malaysia yang menghadapi kesulitan dalam memperbaharui visa pelajar apabila mereka hendak pulang semula ke Amerika Syarikat selepas bercuti di Malaysia. Ini adalah disebabkan oleh peraturan-peraturan visa yang terbaru, yang dikenakan oleh Amerika Syarikat kepada warga negara daripada beberapa negara Islam.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Luar Negeri sentiasa memantau masalah-masalah yang berkaitan dengan hubungan dua hala di antara Malaysia dengan Amerika

Syarikat. Masalah-masalah hubungan dua hala termasuk masalah kesulitan mendapatkan visa telah dibangkitkan semasa pertemuan kita di peringkat tertinggi pentadbiran kedua-dua negara dan juga di peringkat pegawai-pegawai kanan.

Datuk Haji Karim Ghani: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Nampaknya akhir-akhir ini Amerika membuat bermacam-macam kerenah. Kelmarin saya terbaca dia merampas wang zakat yang dikumpul sekian lama di Amerika. Jadi, oleh yang demikian, apakah langkah kerajaan untuk menilai universiti atau institut pengajian tinggi di negara-negara lain seperti India, Pakistan atau Afrika Selatan atau di negara-negara lain supaya tidak terlalu perlu kita menghantar anak-anak kita belajar di Amerika sahaja? Terima kasih.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, memang kerajaan menerusi Jabatan Perkhidmatan Awam atau khususnya pelajar di bawah tajaan JPA dan juga MARA dan sebagainya agensi-agensi kerajaan yang lain, telah juga meneliti keadaan ini, dan telah mendapatkan tempat-tempat di universiti-universiti di negara-negara lain untuk pelajar kita khususnya atas sebab-sebab untuk membuat visa dan juga keadaan yang memerlukan supaya pelajar-pelajar ini dapat terus menjalankan pendidikan mereka mengikutkan tahun dan juga giliran mereka iaitu tidak ditangguhkan dalam kesinambungan pendidikan mereka ini. Kita telah juga melihatkan, juga menghantarkan pelajar-pelajar kita ke negara Eropah dan juga Russia, Germany dan juga Australia dan New Zealand.

Dato' Haji Arzmi bin Haji Abdul Hamid: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Malaysia adalah sebuah negara Islam yang kuat menyokong langkah memerangi keganasan dan menerima penubuhan pusat latihan memerangi keganasan. Soalan tambahan saya, kenapa usaha-usaha ini seolah-olah bagi Amerika masih mempunyai kesangsian terhadap Malaysia mengenai keganasan? Dan ekoran baru-baru ini, tidak menggalakkan rakyatnya melawat Malaysia dan ini boleh memberikan imej buruk kepada negara dan negara-negara jiran yang lain dari segi pelancongan. Apakah langkah kementerian bagi mengatasi masalah ini?

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, dalam perkembangan semasa, kita lihat perkembangan dalam tindakan yang diambil oleh pihak Amerika Syarikat dan juga negara-negara lain yang mengambil tindakan khususnya untuk memberi amaran atas perjalanan rakyat mereka khususnya ke rantau ini termasuk negara kita Malaysia. Kita telah menyuarakan khususnya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita sendiri telah menegaskan dalam kenyataan beliau bagi pihak kerajaan dan negara kita, bahawa ini adalah satu persepsi yang menyebabkan masalah lain atau berbangkit masalah lain yang akan timbul dalam perhubungan-perhubungan khususnya antarabangsa dan juga dalam perhubungan perdagangan dan juga akan menjejaskan pertumbuhan ekonomi rantau ini dan juga negara kita secara khususnya.

Ini, kita mengambil tindakan dengan seterusnya mengadakan dialog dan juga mengambil bahagian dalam pelbagai forum, pelbagai hala dan juga dalam pertemuan kita dua hala dengan negara-negara tertentu termasuk Amerika Syarikat untuk menyatakan kelemahan-kelemahan dalam tindakan itu yang juga memberikan akibat atau *consequences* dengan izin, yang negatif khususnya dan tidak akan memberi kesan yang membawakan kejayaan dalam matlamat kita bersama untuk menangani keganasan yang pada masa kini dan begitu juga kita menyatakan bahawa kita perlu bekerjasama seterusnya dan sentiasa sensitif dengan perasaan dan juga keperluan mengikut latar belakang negara-negara khususnya tidak mengaitkan tindakan untuk menangani keganasan ini dengan mana-mana agama dan khususnya negara-negara Islam.

10. **Datuk Long bin Jidin** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan kebanyakan tugas pembersihan kawasan majlis daerah, tempatan dan bandar-bandar telah diambil alih oleh pihak swasta. Adakah kerajaan berpuas hati dengan tahap kebersihan yang ada sekarang ini.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Peter Chin Fah Kui]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sehingga 31 Oktober 2002, perkhidmatan pengurusan sisa pepejal dan kerja-kerja pembersihan awam di 28 pihak berkuasa tempatan telah diambil alih secara interim oleh syarikat Alam Flora Sdn.

Bhd. dan *Southern West Management Sdn. Bhd.* Alam Flora Sdn. Bhd. telah diminta untuk mengambil alih pihak berkuasa tempatan di zon tengah iaitu Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Selangor, Pahang, Kelantan dan Terengganu, di mana *Southern West Management Sdn. Bhd.* telah diminta mengambil alih zon selatan iaitu merangkumi negeri Johor, Melaka dan Negeri Sembilan. Bagi zon utara iaitu merangkumi negeri Perlis, Pulau Pinang, Kedah dan Perak, kerajaan telah melantik syarikat baru pada bulan Ogos tahun 2000 ini iaitu *Meta Corporation* untuk mengambil alih perkhidmatan tersebut.

Walau bagaimanapun, syarikat ini masih belum berfungsi atas sebab perbincangan dengan pihak kerajaan negeri berkenaan. Secara keseluruhannya, kementerian ini dimaklumkan bahawa pihak berkuasa tempatan berpuas hati di atas mutu perkhidmatan yang diberi oleh syarikat konsesi daripada skop pengurusan sisa pepejal iaitu kutipan dan pelupusan. Walau bagaimanapun, skop kerja pembersihan seperti pembersihan parit, pembersihan longkang dan pembersihan jalan masih kurang memuaskan dan perkhidmatan ini perlu dipertingkatkan oleh syarikat konsesi berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, mutu perkhidmatan pengurusan sisa pepejal dan kerja pembersihan oleh syarikat konsesi dikawal selia oleh unit kawal selia pihak berkuasa tempatan berdasarkan standard yang ditetapkan di dalam Perjanjian Interim pihak berkuasa tempatan dengan syarikat konsesi berkenaan. Pihak kementerian pula dari masa ke semasa memantau prestasi perkhidmatan syarikat melalui mesyuarat bersama dengan kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan dan juga syarikat-syarikat konsesi berkenaan. Dari masa ke semasa, kita juga menasihatkan pihak syarikat konsesi untuk memperbaiki atau naik taraf mutu kerja yang dijalankan oleh mereka. Sekian, terima kasih.

Tuan Kee Ah Kau: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat. Yang Berhormat, untuk soalan tambahan saya, Alam Flora menjalankan tugas untuk membersihkan kawasan perumahan. Projek ini ialah projek majlis daerah tempatan memberi kepada Alam Flora dan ia ada masuk tender untuk diswastakan. Pihak majlis daerah tempatan selalu ada menggantung bayaran bil untuk pembayaran kepada Alam Flora. Bertahun-tahun sudah tidak bayarlah. Saya tidak payah sebut di mana tempat untuk majlis daerah.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan Yang Berhormat.

Tuan Kee Ah Kau: Majlis daerah tempatan kerana pendapatan kurang atau tidak boleh mengawal untuk pembayaran bil ini, bolehkah kementerian membantu untuk perkara dan masalah ini. Pihak Yang Berhormat, cuba menjelaskan sedikit.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Memang ada antara pihak berkuasa, 28 pihak berkuasa tempatan yang di mana sekarang kutipan atau pembersihan sisa pepejal ini dijalankan oleh syarikat konsesi yang masih hutang kepada syarikat konsesi berkenaan atas-atas sebab yang mereka lebih faham iaitu sama ada mutu kerja itu tidak memuaskan atau sama ada sebab pihak berkuasa tempatan tersebut tidak cukup kewangan untuk membayar bil kepada syarikat konsesi. Walau bagaimanapun, kita nasihatkan pihak berkuasa tempatan yang menghadapi masalah ini berbincang dengan pihak kerajaan negeri dan juga kementerian saya untuk menyelesaikan masalah tersebut. Seumpamanya, baru-baru ini kita sudah membantu sesuatu pihak berkuasa tempatan untuk cuba menyelesaikan bil-bil yang masih tertangguh, kerana tidak dapat dibayar.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dasar untuk menswastakan perkhidmatan ini ialah pihak berkuasa tempatan perlu mendapatkan hasil daripada kutipan cukai pintu dan sebagainya untuk membayar hutangnya dan ini kita rasa pihak berkuasa tempatanlah sentiasa digalakkan untuk meneliti sama ada kutipan *assessment* ini atau cukai pintu ini dapat berjaya keseluruhannya dan kalau ada tertunggak, mereka perlulah mengambil tindakan yang wajar untuk kutipan *assessment* atau cukai pintu dan lain-lain bayaran yang perlu dibayar kepada majlis daerah atau majlis perbandaran. Sekian, terima kasih.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tadi, kita telah mendengar bahawa cadangan kerajaan ialah supaya diswastakan kepada tiga syarikat dan di kawasan utara sekarang, dipilih satu yang baru iaitu Meta Corp. Adakah kementerian sedar bahawa oleh kerana masalah membuat keputusan itu di kawasan utara, telah menyebabkan masalah kebersihan itu wujud begitu lama? Pada mulanya, kontrak di

kawasan saya akan ditawarkan kepada *Northern West Industry* (NWI). Kemudian, syarikat ini tidak dapat menjalankan tugas dan keputusan tidak dapat dilaksanakan dan akibat daripada itu, kontraktor-kontraktor yang sedia ada itu telah dilanjutkan sebulan demi sebulan, semangat mereka telah mempengaruhi kerana masa depan tidak dapat dijamin. Akibat daripada itu, servis yang diberikan itu sudah menjadi satu masalah sehingga Pulau Pinang diberi gelaran 'Darul Sampah'.

Adakah kementerian akan membawa masalah ini ke keseluruhan kawasan utara, kerana Meta Corp. pada kini pun tidak sempat lagi untuk memulakan tugas. Berapa lama kita harus tunggu sehingga masalah ini dapat diselesaikan? Terima kasih.

Dato' Haji Ahmad bin Ismail: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Penjelasan.

Dato' Haji Ahmad bin Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Dato' Dr. Chin. Saya pun dari Pulau Pinang juga. Beliau kata, Pulau Pinang diberi gelaran 'Darul Sampah' supaya lebih jelas lagi, siapakah yang memberi gelaran tersebut.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Yang dikasihi Yang Berhormat Perdana Menteri kita. Terima kasih. *[Ketawa]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, terutamanya mengenai 'Darul Sampah' ini, saya rasa ini satu perkataan yang tidak wajar sekarang. Sebab, baru-baru ini, saya pun sampai ke negeri Pulau Pinang dan nampaknya pembersihannya agak baiklah, tidak ada sampah dibuang merata-rata tempat.

Walau bagaimanapun Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada kedua-dua Yang Berhormat tadi, yang rasa sangat prihatin tentang masalah yang dihadapi. Usaha penswastan kutipan sisa pepejal ini di zon utara, kementerian dengan kerjasama dengan pihak EPU iaitu Unit Perancangan Ekonomi, kita selalu berbincang sebelum ini, iaitu bulan Ogos di mana pihak syarikat Meta Corp. ini dilantik.

Kita memang selalu berbincang atau cari jalan macam mana kita boleh melaksanakan penswastan ini di zon utara. Mereka menghadapi pelbagai masalah termasuk juga pihak berkuasa tempatan tidak bersetuju atau merasa tidak ingin hendak lihat pihak syarikat konsesi ini ambil alih usaha ini.

Walau bagaimanapun, kita boleh katakan bersyukur kerana Meta Corp. ini akhirnya boleh dilantik dan usaha sekarang kepada syarikat konsesi itu ialah untuk berbincang dengan pihak berkuasa tempatan di zon utara ini, macam mana caranya untuk ambil alih kerja-kerja kutipan sampah, pembersihan dan sebagainya. Ini perlu ambil satu masa tetapi kita rasa tidak lama lagi kita harap awal tahun hadapan, syarikat ini boleh mula berfungsi dan mengambil alih pihak berkuasa tempatan yang berada di zon utara ini. Sekian, terima kasih.

11. **Datuk Dr. Haji Haris bin Haji Salleh** minta Menteri Pendidikan menyatakan jumlah institusi pendidikan tinggi yang menawarkan kursus perubatan dan menyatakan sama ada mutu pendidikan perubatan institusi-institusi ini setaraf dengan piawaian antarabangsa.

Timbalan Menteri Pendidikan [Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Datuk Dr. Haji Haris. Untuk makluman Yang Berhormat, pada masa ini ada 10 buah pusat pengajian tinggi yang menawarkan kursus-kursus perubatan. Di antaranya Universiti Malaya, Universiti Kebangsaan, Universiti Pertanian, Universiti Malaysia Sarawak, Universiti Islam Antarabangsa. Ini tergolong daripada IPTA yang dikendalikan oleh Kementerian Pendidikan.

Ada juga pusat pengajian tinggi yang dikelolakan oleh swasta seperti *ASEAN Institute of Medical* (AIMS), *International Medical College* (AIMU), *Perak Medical College* dan *Melaka Medical College*. Ini dikendalikan oleh pihak swasta. Untuk pengetahuan Yang Berhormat

semua universiti ini dikelolakan oleh Lembaga Akreditasi Negara dan juga oleh Lembaga Perubatan Malaysia. Dengan cara ini kedudukan universiti ini dikawal dan dijamin mutunya.

Dalam masa itu juga, kita menentukan adanya kerjasama dengan universiti-universiti di luar negara seperti di United Kingdom dan juga di Ireland. Universiti yang aktif berkait dengan kita ialah University of Bristol, University of Sheffield, Royal College of Surgeons Ireland dan University of Dublin. Sementara itu, bagi pelajar-pelajar tahun akhir, mereka melalui pemeriksaan luar di antaranya oleh negara-negara yang didatangkan dari United Kingdom, Australia dan Singapura.

Dalam pada masa itu juga, kita melihat pertumbuhan universiti-universiti kita amat dihormati dan dengan itu kita mendapat peluang mengadakan *research* bersama ataupun penyelidikan bersama dengan Universiti Oxford di London dan juga Harvard University di Amerika. Untuk meyakinkan kita bahawa universiti ini mempunyai pensyarah yang cukup dan berpengalaman, kita ambil Universiti Kebangsaan umpamanya. Mereka sekarang mempunyai 323 orang pensyarah. Di antaranya 41 orang mempunyai taraf profesor, 69 taraf Profesor Madya. Jadi, daripada 323 orang pensyarah ini terdapat 110 orang yang telah pun mempunyai taraf profesor.

Kita dapati Universiti Kebangsaanlah di antara universiti yang banyak melatih graduannya untuk mengambil kursus-kursus *specialist*. Untuk membuktikan ini umpamanya kalau kita pergi ke Pusat Jantung Negara, kita dapati doktor-doktor kita di sana amat dihormati. Untuk meyakinkan, kerana di Institut Jantung Negara sekarang ini didatangi oleh doktor-doktor dari Jepun dan juga dari Indonesia untuk berlatih dan belajar daripada doktor-doktor anak Malaysia sendiri bagaimana cara-cara perubatan terbaik bagi menolong manusia. Setakat itu terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk Haris.

11.18 pagi

Datuk Dr. Haris bin Haji Salleh: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin kerana memberikan jawapan yang lengkap rasa saya dan meyakinkan. Saya menjual soalan ini adalah kerana MMA, *Malaysian Medical Council* pernah menyuarakan beberapa kali di akhbar bahawa tahap atau mutu pendidikan perubatan di Malaysia ini edang merosot. Kita lebih mengeluarkan dari segi kuantitinya dan dari segi kualitinya kurang. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana memberikan keyakinan kepada kita. Yang kita runsingkan sekarang ini Tuan Yang di-Pertua ialah dari segi kelulusan yang diberikan kepada IPTS untuk mengelolakan kursus-kursus perubatan yang dikatakan tidak setaraf dengan apa yang ditawarkan oleh IPTA.

Kita ingin mengetahui apakah kriteria yang digunakan oleh badan-badan tertentu termasuk LAN untuk meluluskan IPTS-IPTS ini sebelum mereka menawarkan kursus perubatan. Terima kasih.

Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini tidak menjadi perkara yang pelik kerana pada tahun 1975 apabila graduan Universiti Kebangsaan pertama keluar, bermacam-macam tohmahan telah dibuat kepada universiti itu. Di antaranya mengatakan ia *substandard*, pensyarah-pensyarahnya terdiri daripada pensyarah muda dan mereka tidak ada berkemampuan pergi ke luar negara dan sebagainya. Walhal hari ini universiti inilah boleh dikatakan mengatasi pencapaian yang lebih baik daripada Universiti Malaya sendiri. Yang Berhormat sebagai seorang doktor, saya yakin akan lebih faham daripada saya. Demikian jugalah dalam keadaan sekarang apabila kita mula mengembangkan sayap, membenarkan institusi pengajian swasta membuat kursus-kursus perubatan seperti yang saya sebutkan tadi, sudah datang tohmahan-tohmahan yang lain.

Bagi saya ini adalah usaha untuk melemahkan, bukan sahaja daripada segi perubatan tetapi adalah dari usaha-usaha melemahkan bahawa kerajaan kita tidak mampu untuk mengawasi perjalanan negara kita. Jadi, dia kadang-kadang bersalut dengan matlamat politik bukan sahaja dari segi pendidikan. Oleh sebab itu, yakinlah bahawa LAN

walaupun satu pertubuhan yang baru tetapi mempunyai tenaga-tenaga yang berkesan dan mereka membuat penelitian dan pemantauan yang begitu teliti. Umpamanya, salah satu contoh ialah *Malaysian Institute of Medicine* yang berada di Sungai Petani, mereka pada peringkat awal memang susah untuk diluluskan kerana ada perkara-perkara yang tidak memuaskan LAN, dan akhirnya apabila telah diselesaikan perkara-perkara yang diperlukan, hari ini kita dapati anak-anak kita belajar dengan cukup baik di IMS ini sendiri. Jadi, yakinlah kepada LAN kita. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dato' Dr. S. Vijayaratnam.

11.20 pagi

Dato' Dr. S. Vijayaratnam: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Apakah pandangan Kementerian Pendidikan atas masalah lepasan ijazah ataupun lepasan ijazah perubatan ataupun *post graduate medical degree* yang tidak diterima dengan sama taraf dengan ijazah-ijazah institusi asing. Sebagai contoh Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini peperiksaan bahagian pertama *Master of Medicine*, tempatan di UKM, Universiti Malaya tidak diterima seperti ganti untuk peperiksaan bahagian pertama *Royal College of Surgeons* atau *Royal College of Physician*, dengan izin, walaupun *syllabus* dan taraf peperiksaan tempatan boleh dikatakan serupa dengan yang di negara asing. Terima kasih.

Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Dato' Dr seorang lagi pakar perubatan kita. Saya tidak nampak sebab-sebab ini satu perkara yang patut kita bimbangkan kerana keyakinan saya sesudah saya menerangkan tadi bahawa kita membuat bukan sahaja *research* di dalam negara tetapi *research* kita ada kerjasama dengan Harvard University dan juga Oxford University. Kalau sudah boleh diterima untuk membuat satu *research* yang begitu penting maka sudah tentulah kita sudah diiktiraf. Masalah yang kita hadapi sekarang ialah masalah *attitude*, bukannya masalah yang sebenarnya. Oleh sebab itu, janganlah kita bimbang kita galakkan anak-anak kita terus belajar dan mudah-mudahan pensyarah-pensyarah kita terus penuh dedikasi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa bagi Jawab Lisan telah cukup.

[Masa bagi pertanyaan-pertanyaan Jawab Lisan telah cukup]

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG SYARIKAT AMANAH LABUAN (PINDAAN) 2002

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang" **[26 November 2002]**

Tuan Yang di-Pertua: Saya minta Datuk William Lau menyambung ucapan.

11.25 pagi

Datuk William Lau Kung Hui: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kerana memberi peluang kepada saya untuk menyambung semula membahaskan Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya lihat di bawah Seksyen 4, subseksyen 3 yang lama, dua orang pegawai tidak perlu diluluskan dan tindakan oleh Pendaftar. Di bawah syarat baru ini saya ingin mengetahui daripada pihak yang berkenaan apakah kriteria yang digunakan oleh Pendaftar untuk menentukan dan meluluskan orang yang layak untuk memegang jawatan Pegawai Amanah di sebuah syarikat amanah. Tidak ada garis panduan ditetapkan di bawah rang undang-undang di sini. Bolehkah saya memohon penjelasan, adakah sesiapa sahaja boleh dilantik dengan syarat yang diluluskan oleh Pendaftar.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin juga merujuk Fasal 13 tentang "kerahsiaan" sebagai suatu seksyen baru bagi menggantikan Seksyen 23 yang asal dalam akta ini. Dalam Seksyen 23, subseksyen 2 yang baru ini saya ingin tahu apakah yang dimaksudkan dengan perkataan mana-mana pihak berkuasa penyeliaan asing atau tempatan atau *any domestic or foreign supervisory authority*, dengan izin.

Siapakah pihak berkuasa penyeliaan asing atau tempatan yang dimaksudkan ini. Saya tidak terjumpa sebarang definisi yang menghuraikan makna pihak berkuasa penyeliaan asing atau tempatan dalam rang undang-undang ini. Adakah sebagai contohnya Badan Pencegah Rasuah termasuk dalam senarai pihak berkuasa tempatan atau adakah sebagai contoh pihak FBI dari syarikat Amerika pun dalam senarai pihak berkuasa penyeliaan asing? Atau adakah pihak berkuasa penyeliaan semestinya berkaitan dengan kewangan, dengan izin, *must there be a connection, must this authority whether foreign or domestic be related to financial authority*.

Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya ingin merujuk Fasal 8 yang bertujuan untuk meminda Seksyen 7, Akta 442 yang menghendaki semua syarikat amanah adalah tertakluk kepada peruntukan Akta Syarikat Luar Pesisir 1990. Oleh itu, adalah terkecuali dari Akta Syarikat 1965. Sehubungan dengan ini, saya ingin tahu daripada pihak yang berkenaan selain daripada struktur cukai yang lebih menarik sama ada dari segi pematuhan, Akta Syarikat Luar Pesisir 1990 adalah tidak begitu ketat berbanding Akta Syarikat 1965.

[Timbalan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]

Dengan kata-kata ini saya memohon untuk menyokong sepenuh Rang Undang-undang Akta Syarikat Amanah Labuan (Pindaan) 2002. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: jemput Yang Berhormat Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram

11.30 pagi.

Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram: Bismillahir Rahmaanir Rahim. Terlebih dahulu saya memanjatkan kesyukuran kepada Allah Subhanahu Wataala, kerana dengan berkat limpah kurniaNya saya dapat hadir di Dewan yang mulia ini untuk sama-sama membahaskan rang undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengucapkan terima kasih kerana diberi peluang untuk mengambil bahagian di dalam membahaskan suatu akta untuk meminda Akta Syarikat Amanah Labuan 1990. Saya berharap dengan pindaan akta ini akan dapat melicinkan lagi pendaftaran syarikat amanah di bawah Akta Syarikat Luar Pesisir 1990.

Tuan Yang di-Pertua, dalam perbahasan ini saya ingin memberikan pandangan mengenai pembangunan Pulau Labuan. Hasrat Yang Amat Berhormat Dato Seri Dr. Mahathir Mohamad, Perdana Menteri kita untuk menjadikan Labuan sebagai sebuah pulau yang terindah di dunia beransur tercapai. Saya mengucapkan berbilang terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di atas usaha-usaha beliau itu. Kerajaan telah membelanjakan berjuta-juta ringgit untuk maksud tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengutarakan beberapa perkara agar pihak-pihak yang terbabit dapat mengambil tindakan untuk merangsang ekonomi Pulau Labuan.

1. **Feri Terminal**

Kerajaan telah pun bersetuju untuk membina sebuah feri terminal di Labuan, dan peruntukan sebanyak RM60 juta telah diluluskan dan tender pun telah diluluskan. Tetapi saya difahamkan bahawa pihak EPU telah mengurangkan peruntukan tersebut kepada RM30 juta. Ini mengakibatkan semua kerja terbengkalai. Saya mencadangkan agar peruntukan RM60 juta tersebut dikekalkan kerana perkara ini telah pun diluluskan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sendiri. Supaya projek

tersebut dapat dimulakan dengan segera, kita mestilah memandang lebih jauh untuk masa hadapan.

Terdapat pada masa ini pergerakan laut setiap hari, melibatkan kapal-kapal dari Negara Brunei Darussalam, Limbang, Lawas, Sipitang dan Menumbuk, melibatkan pergerakan laut, pelawat atau pelancong-pelancong ke Labuan, seramai di antara 1,000 hingga 1,500 orang setiap hari. Ini dapat dipastikan oleh pihak Perbadanan Labuan. Saya berharap oleh kerana Labuan adalah sebuah pulau dan ekonominya bergantung kepada pergerakan laut, adalah diharap kerja-kerja pembinaan ini dapat disegerakan.

2. **Pelabuhan Laut Dalam (Integrated Port)**

Projek pembinaan pelabuhan laut dalam telah pun diluluskan dalam tahun 1990-an, dan kerja-kerja penambakan laut telah pun siap dilaksanakan. Saya berharap projek ini dapat segera dimulakan agar Labuan dapat dijadikan sebagai pusat perdagangan import-eksport ataupun *trading center*, sebagaimana yang diilhamkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita. Saya juga berharap agar saranan-saranan Perdana Menteri kita mestilah kita sokong agar pergerakan ekonomi Labuan dapat digerakkan.

3. **Pembangunan Pelabuhan Perikanan Laut Dalam di Wilayah Persekutuan Labuan**

Projek cadangan pembinaan pelabuhan perikanan laut dalam (LKIM) di Tanjong Tiangsam, Wilayah Persekutuan Labuan, merupakan salah satu projek penting yang telah diluluskan oleh kerajaan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh. Cadangan projek tersebut juga telah disokong dan diambil kira dalam Pelan Induk Perancangan Pembangunan Wilayah Persekutuan Labuan oleh Perbadanan Labuan kerana ianya adalah selaras dengan saranan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, untuk menjadikan Labuan sebagai sebuah *ship bunkering center*.

Projek pembinaan pelabuhan perikanan laut dalam ini di Wilayah Persekutuan Labuan juga merupakan antara projek utama yang akan menjadikan pemangkin dan penyumbang ke arah kejayaan pertumbuhan ekonomi serantau ataupun BIMP-EAGA, di mana Labuan telah dikenal pasti untuk menguatkan industri perikanan laut dalam serantau.

Tuan Yang di-Pertua, pembinaan pelabuhan perikanan laut dalam LKIM di Wilayah Persekutuan Labuan, apabila siap nanti tentunya akan dapat membawa masuk pelaburan asing secara terus ke dalam negara dan dapat menjana pembangunan industri perikanan di Malaysia amnya dan di Wilayah Persekutuan khususnya. Maka saya berharap bahawa projek ini perlu diberi keutamaan dan disegerakan.

4. **Landasan Lapangan Terbang Labuan**

Kita bersyukur kepada Allah Subhanahu Wataala kerana terdapat berdiri tersergam indah sebuah terminal Lapangan Terbang Labuan. Tetapi dukacita landasannya hanya mampu mengendalikan *Boeing 737* sahaja yang dapat mendarat. Oleh kerana Labuan telah mengamalkan *open sky system*, saya mencadangkan agar landasan ini dapat diperpanjangkan lagi bagi membolehkan *Airbus* dan *Boeing 747* dapat mendarat, dan

sekali gus dapat menjadikan Labuan sebagai pusat pelancongan.

5. Pulau Papan

Di sekitar Pulau Labuan terdapat sebuah pulau kecil yang indah bernama Pulau Papan. Pulau ini dapat menarik pelancong untuk berkunjung. Kementerian Pertanian telah pun mencantikkan pulau ini di mana *chalet-chalet* telah dibina, dan sambutan daripada para pelancong sangatlah menggalakkan. Tetapi pulau ini tidak terdapat bekalan air bersih. Saya mencadangkan agar Perbadanan Labuan dapat menyediakan sedikit peruntukan untuk membiayai pemasangan paip air bersih dari dasar laut.

Tuan Yang di-Pertua, di Labuan terdapat sebuah hotel yang bersejarah, yang dimiliki oleh bumiputera iaitu bekas Ketua Menteri Sabah, Yang Amat Berhormat Datuk Seri Panglima Datuk Harris bin Mohd. Salleh. Hotel ini telah ditutup oleh Perbadanan Labuan, kerana kononnya ia membahayakan penghuninya. Mungkin hotel tersebut akan runtuh atau *collapse* pada bila-bila masa. Tetapi sehingga ke hari ini hotel tersebut masih berdiri tersergam teguh. Oleh kerana hotel ini kedudukannya di tengah-tengah bandar Labuan, saya mencadangkan supaya usaha-usaha dibuat untuk membincang dan mengadakan rundingan dengan pemilik hotel tersebut untuk menyelesaikan tuntutan yang difahamkan belum lagi selesai.

Saya cadangkan supaya pihak Perbadanan Labuan berbincang dengan Datuk Harris untuk menyelesaikan secara damai. Kita sebagai seorang Malaysia, memiliki sifat kasih sayang, nilai murni, kita juga harus mengenang jasa-jasa yang telah Datuk Harris bin Mohd. Salleh curahkan oleh beliau semasa beliau menjadi pemimpin kita. Jangan selepas seperti kata pepatah, 'habis manis sepah dibuang'. Jadi, saya harap pihak Perbadanan Labuan dapat berunding dengan Datuk Harris bagi menyelesaikan perkara ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin membangkitkan, oleh kerana Labuan adalah Wilayah Persekutuan, tetapi saya hairan mengapa Jabatan Perdana Menteri dimansuhkan? Jadi, saya minta Jabatan Perdana Menteri mestilah ditubuhkan semula agar rakyat Labuan dapat berurusan dengan Jabatan Perdana Menteri.

Akhir kalam, saya ingin sembahkan sebuah pantun, tetapi sebelum itu saya cadangkan agar Dewan Negara ini mengadakan satu projek rombongan berkunjung ke Labuan agar senator-senator dapat melihat dengan mata kepala mereka sendiri kedudukan Pulau Labuan. Akhir sekali sebuah pantun:

*Labuan tidak berbukit,
Ada bukit di Batu Arang,
Budi Kerajaan Persekutuan bukan sedikit,
Dari dahulu hingga sekarang.*

Maka dengan ini saya menyokong suatu akta untuk meminda Akta Syarikat Amanah Labuan 1990. Terima kasih.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Sedap bunyi pantun itu. Jemput Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

11.42 pagi.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin memberi beberapa komen tentang cadangan hendak meminda Akta Syarikat Amanah Labuan 1990 iaitu Akta 442. Kelmarin dan juga pagi ini kita telah mendengar kekurangan-kekurangan yang dihadapi di Pulau Labuan ini daripada dua orang senator kita yang ada banyak pengalaman di Labuan – seorang duduk di sana dan seorang lagi selalu mengunjungi ke sana. Kita juga mendengar usaha-usaha kerajaan untuk mempergiatkan lagi aktiviti-aktiviti yang ada di Labuan ini, dan juga pelaburan-pelaburan kepada

infrastruktur dan sebagainya, untuk menarik lebih ramai lagi pelancong ke pelabuhan ini dan juga menarik lebih banyak lagi syarikat-syarikat, termasuk syarikat-syarikat amanah ke Labuan ini, supaya hasrat kerajaan untuk menjadikan Labuan ini satu IOFC untuk memberi perkhidmatan kewangan luar pesisir itu dapat dicapai dengan baik.

Sekarang ada beberapa akta yang telah dikuatkuasakan di tempat ini, khasnya Akta 545, Akta 442, Akta 613 dan sebagainya. Semuanya adalah bertujuan untuk menjadikan Labuan itu sebagai satu pusat kewangan yang bukan sahaja dapat memberi perkhidmatan yang baik ke rantau ini dan juga ke seluruh dunia, tetapi juga akan menjadi satu pengalaman yang baik kepada Malaysia untuk mewujudkan pusat kewangan dan juga memperolehi pengalaman-pengalaman tertentu untuk kita rakyat Malaysia pada keseluruhannya.

Saya sangat bersetuju dengan pindaan yang pertama supaya membolehkan lebih banyak syarikat amanah didaftarkan, dan kawalan-kawalan yang tertentu yang dicadangkan oleh kerajaan di bawah Seksyen 4 itu. Dan ini juga termasuk sekuriti yang diperlukan seperti yang disebutkan di bawah subseksyen (2) itu.

Kawalan-kawalan yang dicadangkan itu pada hemat saya adalah baik dan ini akan meningkatkan lagi keyakinan kepada syarikat-syarikat yang ada di tempat ini. Kerana setakat ini apa yang dikatakan ialah Labuan ini juga diguna sebagai satu pusat untuk pengubahan wang haram atau *money laundering*.

Dan setakat ini kalau ini benar maka ini akan membawa satu imej yang buruk dan saya sangat mengalu-alukan bahawa kerajaan telah mengambil kira fakta ini dan pada tahun 2001 kita telah meluluskan Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram 2001 iaitu Akta 613. Pengubahan wang haram menjadi satu masalah yang sangat rumit dan ia juga ada kaitan dengan pengesanan dunia dan ini menjadi satu masalah bukan sahaja kepada kita tetapi juga kepada dunia pada keseluruhannya dan saya tidak mahu melihat Labuan ini sebagai satu pusat yang mungkin akan membolehkan aktiviti haram ini dijalankan.

Jadi saya sangat mengalu-alukan kawalan-kawalan tepat yang telah dilaksanakan termasuk Akta 613 yang saya sebutkan tadi. Dan juga usaha-usaha pada keseluruhannya dan bukan sahaja di Labuan tetapi di bank-bank lain juga kerajaan telah mengambil serius tentang masalah pengubahan wang haram itu dan kawalan yang ketat sedang dilaksanakan untuk mengatasi masalah ini.

Saya juga sangat mengalu-alukan pindaan yang dicadangkan kepada Seksyen 8 iaitu untuk membolehkan syarikat amanah ini memberi perkhidmatan kepada penduduk-penduduk Malaysia kerana setakat ini hanya mereka yang bukan penduduk itu diberi perkhidmatan. Dengan menambahkan peruntukan di bawah pindaan Seksyen 8 itu saya harap lebih penduduk kita akan didedahkan kepada syarikat-syarikat amanah itu melalui perkhidmatan-perkhidmatan yang diberikan oleh syarikat-syarikat ini dan saya harap pemantauan selalu diadakan supaya mutu perkhidmatan itu amat tinggi dan keyakinan rakyat kita terhadap perkhidmatan itu juga sangat tinggi dan kita boleh mencapai hasrat kerajaan supaya Labuan ini dijadikan suatu pusat kewangan yang aktif dan membawa banyak faedah kepada negara pada keseluruhannya.

Saya juga ingin menyentuh sedikit tentang beberapa cadangan untuk memberi insentif iaitu kelmarin kita telah diberitahu bahawa insentif di bawah pindaan-pindaan ini akan selaras dengan syarikat luar pesisir iaitu insentif cukai ialah hanya 3% ataupun RM20,000 dan yang mana rendah akan dipilih oleh syarikat berkenaan dan juga ada pengecualian duti setem. Bagi saya ini adalah galakan-galakan yang sangat baik dan saya harap dengan adanya insentif-insentif sedemikian maka hasrat kerajaan supaya Labuan itu menjadi lebih aktif dalam hal-hal kewangan akan tercapai. Kalau tidak maka setakat ini kita telah belanja banyak duit untuk memajukan Labuan dan kalau tidak ada syarikat-syarikat yang lebih yang datang ke tempat ini maka sia-sia sahaja usaha kerajaan untuk menjadikan Labuan ini satu IOFC.

Saya ada satu pertanyaan tentang Seksyen baru 28 dan 29 yang dicadangkan itu. Di bawah Seksyen 28 dan 29 ada peruntukan untuk memberi kuasa kepada menteri supaya mengecualikan syarikat-syarikat daripada dikenakan mana-mana peruntukan dalam Akta 442 ini. Jadi itu adalah Seksyen baru 28 dan 29 di mana menteri akan diberi kuasa untuk

mengecualikan mana-mana orang atau syarikat daripada mana-mana peruntukan Akta 442 ini. Saya ingin tahu cadangan di bawah Seksyen 28 dan 29 ini bagaimana ia akan dilaksanakan? Di bawah apa keadaan menteri akan menimbang permohonan untuk diberi pengecualian? Dan adakah pengecualian-pengecualian sedemikian akan disiarkan melalui warta? Adakah pengecualian-pengecualian yang diberikan itu juga dilaporkan ke Parlimen? Dan adakah kalau menteri itu menolak sesuatu permohonan untuk diberi pengecualian itu ia akan memberikan sebab-sebabnya ataupun ia tidak perlu memberi sebab-sebabnya dan apa garis panduan yang akan diguna oleh menteri sebelum ia membuat keputusan tentang pelaksanaan Seksyen baru 28 dan 29 ini?

Saya harap satu penjelasan diberi kerana ini adalah satu seksyen yang baru dan pengecualian-pengecualian yang dicadangkan itu adalah amat luas kerana disebutkan pengecualian daripada mana-mana peruntukan Akta 442. Pada tanggapan saya ini bermakna pada keseluruhan akta pun boleh iaitu dikecualikan daripada keseluruhan akta, jadi saya ingin tahu di bawah peruntukan ini pengecualian akan diberikan berasaskan kepada apa? Dan yang penting ialah kita mahu ketelusan kita mahu supaya garis panduan yang mencukupi dan telah dipersetujui dan yang telah diketahui ramai akan dilaksanakan dan kita tidak mahu keadaan pilih kasih itu berlaku supaya ia tidak akan memburukkan imej Labuan ini dan juga hasrat kerajaan supaya lebih syarikat akan datang ke Labuan itu tercapai.

Saya juga ingin tahu tentang syarat untuk syarikat amanah itu untuk meletakkan dua pegawai di Labuan untuk mewakili syarikat amanah tersebut. Pada bacaan saya, dua orang pegawai ini adalah diwajibkan diletakkan di Labuan untuk menguruskan hal-hal syarikat amanah itu. Adakah pada keseluruhannya kita ada pegawai-pegawai atau rakyat Malaysia yang cukup pengalaman supaya mereka boleh dilantik oleh syarikat amanah itu untuk menjalankan tugas itu di Labuan ataupun kita masih tidak mencukupi orang-orang tempatan yang cukup pengalaman untuk dilantik dan kemudian diletakkan atau ditugaskan di Labuan itu.

Jadi saya ingin tahu, dengan adakan syarat-syarat ini adakah senang atau susah bagi syarikat-syarikat itu mencari orang yang sesuai supaya diletakkan di Labuan? Dan kalau kita syaratkan orang-orang yang dilantik itu sekurang-kurangnya seorang mesti orang tempatan, adakah ini akan menjadi satu masalah dan adakah ini akan menghalang lagi usaha kita untuk menjadikan Labuan sebagai satu IOFC yang lebih giat lagi?

Dan kalau tidak sesuai maka kita tidak haruslah mensyaratkan itu tetapi kita tidaklah menyatakan hasrat supaya orang tempatan kita dilantik. Saya tanya ini kerana saya juga mahu melihat satu keadaan di mana orang tempatan kita terdedah kepada semua aspek kewangan antarabangsa ini dan juga mereka dapat bukan sahaja menyumbang kepada perkembangan syarikat amanah yang ada di Labuan tetapi pengalaman mereka juga boleh dikongsi dengan rakan-rakan yang ada di tempat-tempat lain di Malaysia. Itu adalah komen saya dan saya menyokonglah pindaan-pindaan kepada akta syarikat amanah Labuan itu, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Dijemput Yang Berhormat Datuk Dayang Mahani.

12.00 tgh.

Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya keizinan untuk bersama-sama membahaskan Rang Undang-undang Akta Syarikat Amanah Labuan (Pindaan) 2002 di Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, kebijaksanaan dan keupayaan kerajaan Barisan Nasional dalam merancang dan melaksanakan sesuatu perkara dengan berkesan sememangnya tidak boleh disangkal lagi. Kejayaan demi kejayaan yang diperolehi oleh negara sekarang ini terutamanya dalam aspek pembangunan negara adalah berkat usaha gigih pemimpin-pemimpin negara yang inginkan kesejahteraan dan kemakmuran dinikmati oleh rakyat jelata akan sentiasa berkekalan.

Oleh kerana itu setiap perkara ataupun program yang dilaksanakan dinilai dengan teliti agar ianya boleh mendatangkan manfaat bukan sahaja kepada negara bahkan juga

kepada masyarakat di kawasan terbabit dengan pembangunan tersebut. Demikian jugalah halnya dengan Wilayah Persekutuan Labuan. Sejak Labuan diisytiharkan oleh kerajaan sebagai Pusat Kewangan Pesisir Pantai Antarabangsa - dengan izin - International Offshore Financial Centre (IOFC) pada Oktober 1990, banyak pembangunan telah dilaksanakan dalam suasana yang agak rancak.

Ini amat berbeza senarionya pada tahun-tahun sebelum Labuan mendapat status IOFC. Inilah pembangunan yang amat jelas kepada kita bahawa kerajaan sebenarnya ingin membantu sebuah kawasan agar dapat membangun dan bersaing dengan dunia luar walaupun sebelumnya kawasan terbabit tidak mempunyai apa-apa pembangunan yang sempurna.

Tuan Yang di-Pertua, pada kebiasaannya apabila kerajaan telah memperkenalkan sesuatu rancangan atau program baru sebagai salah satu daripada aktiviti pembangunan ekonomi negara maka kelancaran dan keberkesanan pelaksanaan rancangan tersebut haruslah disertai dengan penguatkuasaan undang-undang. Oleh itu selaras dengan pemberian status IOFC kepada Wilayah Persekutuan Labuan, kerajaan telah menggubal berbagai rang undang-undang untuk menjamin keberkesanan perjalanan operasi perancangan atau rancangan tersebut.

Salah satu daripada rang undang-undang yang penting yang berkaitan dengan status IOFC Labuan ialah Akta Syarikat Amanah Labuan 1990. Oleh kerana dunia sekarang sudah jauh berubah berbanding era 1990-an yang lalu maka banyak perkara perlu mengalami penyesuaian agar ianya seiring dengan kehendak semasa. Dengan demikian Akta Syarikat Amanah Labuan ini turut tidak terkecuali daripada senario ini agar ianya terus bersesuaian digunakan mengikut perkembangan dunia masa kini.

Tuan Yang di-Pertua, pada permulaan penggubalan akta ini peruntukan pendaftaran bagi syarikat yang diperbadankan atau didaftarkan di bawah Akta Syarikat 1965 adalah diguna pakai. Ini kerana pada ketika itu semua syarikat adalah tertakluk kepada akta tersebut. Namun demikian, setelah 12 tahun Labuan beroperasi di bawah status IOFC maka peruntukan bagi perkara yang berkaitan dengan pendaftaran syarikat perlulah diselaraskan dengan satu akta yang lebih bersesuaian.

Oleh itu pindaan pada akta ini telah memperuntukkan bahawa hanya syarikat-syarikat yang diperbadankan atau didaftarkan di Labuan sebagai syarikat luar pesisir di bawah Akta Syarikat Luar Pesisir 1990 boleh didaftarkan sebagai syarikat amanah. Peruntukan ini sebenarnya ingin memberikan sekatan kepada syarikat-syarikat yang ingin menjalankan operasi mereka dalam industri amanah agar syarikat-syarikat terbabit tidak berbuat sesuka hati dalam pendaftaran syarikat mereka di Labuan kerana kesannya kelak turut melibatkan Labuan sebagai pusat kewangan pesisir pantai antarabangsa negara.

Tuan Yang di-Pertua, syarikat amanah yang berdaftar dan yang menjalankan operasi di Labuan turut tertakluk di bawah pindaan kuasa pendaftaran. Selaras dengan itu adalah menjadi kesalahan apabila mana-mana syarikat amanah yang beroperasi di Labuan berniat untuk membuka ataupun menubuhkan subsidi baru di luar Labuan tanpa keizinan secara bertulis daripada pendaftar. Ini juga dilihat sebagai langkah untuk mengehadkan tindak tanduk syarikat terbabit agar mereka dapat bertindak mengikut batasan dan turut memikirkan kesannya kepada Labuan dan syarikat-syarikat lain yang beroperasi di sana.

Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini syarikat amanah di Labuan hanya boleh memberikan perkhidmatan kepada bukan pemastautin. Akan tetapi kepada pemastautin mereka terhalang daripada penggunaan khidmat syarikat-syarikat amanah ini walaupun atas sebab-sebab yang dibenarkan. Oleh yang demikian, adalah wajar pindaan dibuat kepada seksyen 8 bagi membolehkan pemastautin turut menikmati kewujudan syarikat-syarikat amanah tersebut. Walau bagaimanapun, peruntukan ini hanya boleh diguna pakai bagi maksud-maksud yang dibenarkan di bawah Akta Syarikat Luar Pesisir 1990.

Tuan Yang di-Pertua, sejak 1 Oktober 1990 syarikat amanah yang telah beroperasi di Labuan adalah sebanyak 20 buah di mana 18 daripadanya beroperasi secara aktif. Kesemua syarikat amanah ini merupakan syarikat-syarikat tempatan. Secara keseluruhannya industri amanah turut menjamin kemakmuran ekonomi negara. Ini dibuktikan apabila pendapatan operasi dalam industri ini mengalami peningkatan sebanyak 9.8% dalam tahun

1998 hingga 2000 iaitu daripada RM11.9 juta kepada RM13.2 juta. Senario ini menunjukkan bahawa industri amanah juga boleh menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi khususnya kepada Labuan dan penduduk sekitarnya.

Tuan Yang di-Pertua, Labuan sememangnya pulau yang mempunyai potensi besar sebagai pusat kewangan pesisir negara. Fakta ini turut disokong oleh Yang Amat Berhormat Dato' Seri Dr. Mahathir Mohamad bahawa Pusat Kewangan Pesisir Pantai Antarabangsa Labuan akan menjadi jendela kepada liberalisasi pasaran kewangan Malaysia. Kenyataan ini dibuat semasa beliau menyampaikan ucap utama pada perjumpaan dengan kumpulan ahli-ahli perniagaan, bank-bank dan pengurus-pengurus dana di Luxembourg pada pertengahan tahun ini. Ini menunjukkan kepada kita bahawa Perdana Menteri sendiri amat berkeyakinan akan potensi yang dimiliki oleh Labuan serta kepesatan pembangunan kewangan yang akan dijalankan kelak.

Pertumbuhan ekonomi yang baik yang diperlihatkan oleh Labuan ini telah membawanya ke landasan terbaik untuk bersaing dengan lebih 50 pusat-pusat seumpamanya di seluruh dunia. Seiring dengan itu, adalah wajar kita menyokong semua pindaan yang dibuat dalam rang undang-undang ini untuk lebih menjamin keberkesanan secara berterusan operasi Labuan sebagai pusat kewangan pesisir antarabangsa bagi rantau di sebelah sini dan bagi menggalakkan prestasi yang telah dijanakan selama ini.

Maka dengan kata-kata yang sedemikian Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong Rang Undang-undang Syarikat Amanah Labuan (Pindaan) 2002 ini agar ianya dapat diluluskan di Dewan yang mulia ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Jemput Yang Berhormat Tuan Hashim bin Ismail, Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan menjawab.

12.08 tgh.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]:

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan kesempatan kepada saya untuk menyentuh beberapa isu yang telah dibangkitkan oleh empat orang Ahli Yang Berhormat, iaitu Yang Berhormat Datuk William Lau Kung Hui, Yang Berhormat Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram, Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng serta yang akhir sekali Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae. Bagi pihak Kementerian Kewangan saya mengucapkan terima kasih kepada keempat-empat Ahli Yang Berhormat di atas penyertaan mereka dalam perbahasan ini.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Datuk William Lau Kung Hui, juga Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram, Dato' Dr. Chin Fook Weng dan juga Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae, kesemua mereka menyokong pindaan yang dibuat dan yang akan kita luluskan selepas ini. Mereka juga menyentuh tentang apakah langkah-langkah yang telah diambil dan sedang diambil oleh Perbadanan Labuan untuk memajukan Labuan dalam bidang pelancongan dan pembangunan. Kebanyakan mereka peka dan prihatin terhadap perkara ini kerana mereka berharap supaya pulau ini dapat memenuhi hasrat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita supaya ianya menjadi sebuah pulau yang berjaya dari semua segi.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat semua, bagi merealisasikan aspirasi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita untuk menjadikan pulau Labuan taman tercantik di dunia, kerajaan bersedia dan telah pun menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi melaksanakan sepenuhnya pembangunan lanskap dalam Pelan Induk Lanskap Wilayah Persekutuan Labuan yang disediakan oleh Jabatan Lanskap Negara di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh. Dan Labuan juga menerima peruntukan sebanyak RM30 juta untuk kerja-kerja lanskap manakala dalam Rancangan Malaysia Kelapan RM10 juta telah diperuntukkan dan kesemuanya ini adalah bertujuan untuk menjadikan Labuan sebagai sebuah pulau yang mampu menarik para pelancong dan para pelabur.

Demikian juga dengan usaha-usaha pembinaan Pusat Marina dan padang golf di mana perbadanan akan berusaha menarik pelabur berpotensi sekiranya diberi mandat menggunakan galakan pre-pakej dan seterusnya pulau-pulau di sekitar Labuan termasuklah pulau yang disebutkan oleh Yang Berhormat Datuk Haji Mohamed bin Omar

Beledram tadi akan juga diperindahkan dan dimajukan supaya menjadi tarikan tambahan kepada pulau Labuan yang sedia ada.

Tentang usaha-usaha memanjangkan landasan terbang Pulau Labuan, walaupun Pulau Labuan mempunyai terminal lapangan terbang yang moden dan cantik tetapi landasan terbangnya hanya sepanjang 7,500 kaki dan lebarnya 150 kaki dan hanya dapat menampung Boeing 737. Kapal terbang bersaiz besar seperti Airbus dan Boeing 747 memerlukan landasan yang lebih panjang antara 10,000 hingga 11,000 kaki. Landasan terbang ini perlu dipanjangkan lagi bagi memastikan aktiviti kewangan luar pesisir antarabangsa Labuan terus berkembang maju.

Sementara menunggu landasan terbang dipanjangkan, syarikat penerbangan SilkAir yang masih menggunakan Boeing 737 perlu dijemput untuk menyediakan penerbangan Singapura–Labuan–Singapura dan perkara ini telah dibincangkan dengan Kementerian Pengangkutan Malaysia dan masih menunggu tindakan selanjutnya. Ertinya ada usaha-usaha untuk memanjangkan landasan kapal terbang di Labuan supaya ia menepati dengan matlamat kita menjadikan Pulau Labuan sebagai pulau yang bertaraf antarabangsa.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, ada yang minta laluan. Dijemput Datuk Mansor.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Saya tertarik minat mendengar tadi. Sebenarnya daripada pagi tadi perut saya tidak berapa sedap, tetapi bila saya dengar tadi Yang Berhormat kata hendak jadikan Labuan sebagaimana yang dihasratkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri taman yang tercantik dalam dunia, tempat yang indah, dan saya juga dengar tadi beberapa perkara yang dibangkitkan oleh sahabat-sahabat Ahli Yang Berhormat supaya menambahkan peruntukan untuk mencantikkan dan menambahkan prasarana dan sebagainya, itu adalah amat baik sekali.

Saya berpeluang pergi ke sana lebih kurang empat bulan yang lalu. Pertama kali saya pergi Labuan pun memang saya tertarik dengan keadaan tempat itu dan saya mengambil peluang untuk berjalan ke sana ke mari melihat keadaan. Tetapi apa yang mengejutkan saya, yang saya jadi terkejut, apabila saya lihat di bandar itu kereta besar-besar yang datang ke hotel yang besar di sana jalan sana sini diduduki oleh orang-orang yang berserban hijau dan saya kenal di antaranya ialah bekas-bekas kumpulan al-Arqam.

Jadi, yang menjadikan tanda tanya kepada saya, difahamkan kepada saya bahawa mereka ini ditempatkan di sana dan saya tengok koloninya bertambah ramai. Dan, saya juga berpeluang berjalan dengan sahabat saya di sana dan melihat sebuah rumah besar, sewanya RM12 ribu sebulan, disewa oleh salah seorang bekas al-Arqam ini tadi.

Apa yang menjadi tanda tanya kepada saya ialah kita hendak menjadikan pulau itu sebagaimana diharapkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sebagai pulau yang tercantik di dunia, tempat yang aman damai, menjadikan ianya pusat kewangan pesisir pantai, pesisiran *international*, tetapi saya kurang yakin dengan kehadiran mereka itu, dikhuatiri mungkin mendatangkan satu masalah yang lain di pulau itu kerana pulau itu tidak besar, pulau itu kecil sahaja.

Barangkali kalau sekiranya koloni ini bertambah ramai dari masa ke masa kemungkinan dengan keadaan kedudukan mereka yang dilihat begitu mewah saya khuatir keadaan mereka itu akan mempengaruhi penduduk-penduduk tempatan dan maka ianya akan menjadi satu cerita lain pula di Pulau Labuan itu, *instead of*, dengan izin, jadi kewangan pesisiran, kewangan *international* sudah jadi lain pula pulau itu. Itu yang saya fikirkan. Apa pandangan Yang Berhormat mengenai perkara ini? Terima kasih.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Yang Berhormat Datuk. Isu serban hijau ini, saya rasa satu isu yang amat baru dalam konteks perbincangan kita hari ini. Namun demikian, saya amat berterima kasih di atas keprihatinan Yang Berhormat Datuk supaya pulau itu tidak diganggu oleh sebarang anasir lain yang boleh menggugat matlamat kita untuk menjadikan pulau itu sebagai pulau yang terkenal di peringkat antarabangsa.

Namun demikian, saya rasa kehadiran golongan ini di sana adalah terkawal dan sentiasa diawasi lebih-lebih lagi kita mahu supaya mereka juga didedahkan dengan satu pendedahan yang lebih global sifatnya, supaya mereka lebih *open minded*, supaya mereka tidak terlalu jumud dalam sesuatu perkara dan pemikiran. Kerana itu kalau mereka diletakkan di Pulau Labuan, mereka akan bercampur dengan ramai masyarakat antarabangsa, pelabur-pelabur dari luar dan mungkin ini dapat kita kurangkan kejumudan ataupun pemikiran yang seperti itu, insya-Allah.

Dengan harapan itulah, maka saya rasa bukan mereka yang akan memonopoli ataupun menguasai pemikiran orang Labuan akhirnya tetapi kita harap pemikiran mereka dapat dibuka dengan wujudnya penyertaan daripada ramai masyarakat antarabangsa di sana dan mereka lebih terdedah dengan pengaruh luar dan mereka boleh berfikir secara lebih terbuka.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, jemput.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berharap begitulah tetapi saya takut terbalik ini. Sebab saya sudah bagi *indication* tadi. Pertamanya, mereka mampu menyewa sebuah rumah RM12 ribu sebulan, mereka mampu membawa kereta besar-besar. Sekarang ini siapa yang hendak terpengaruh dengan siapa sekarang? Jadi, itu yang saya maksudkan. Jadi, kebanyakan penduduk-penduduk Labuan itu saya rasa kalau orang kebanyakan dia hendak sewa rumah RM12 ribu sebulan di situ, tidak mampu saya rasa.

Jadi, saya bersetuju dengan Yang Berhormat, kita mengharapkan mereka ini akan terbuka mindanya dan terpengaruh dengan keadaan setempat dan menjadikan mereka itu lebih *entrepreneur* dan barangkali lupakan, tidak berfikir sempit dalam kalangan masing-masing tetapi apa yang khuatirkan saya, apabila saya melihatnya sendiri ialah kereta bukan kecil-kecil punya kereta. Jadi, saya sebenarnya bersama sahabat saya berjalan, kita tengok. Dan, saya tanya dia benar-benar keadaan suasana di sana, macam mana. Betul kata Yang Berhormat, keadaan terkawal tetapi dalam keadaan terkawal itu saya rasa, saya tidak tahu apa yang harus dibuat. Belum ada cadangan dalam kepala saya lagi. Barangkali saya hendak melawat sekali lagi.

Tetapi apa yang saya hendak katakan ini ialah saya bersetuju sepatutnya kita mempengaruhi mereka, orang-orang *international* mempengaruhi mereka tetapi jangan mereka ini pula yang mempengaruhi, kerana saya bagi *indication* tadi mengenai kemampuan mereka. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Ada yang minta laluan lagi.

Datuk William Lau Kung Hui: Komen saya ada kaitan dengan dia. Sejauh yang saya tahu sewa untuk satu kedai batu tiga tingkat mungkin tidak lebih RM3 ribu sekarang. Empat, lima tahun dahulu, RM10 ribu, RM20 ribu, sewa sebulan untuk bangunan batu tiga tingkat. Saya belum nampak sewa terlalu tinggi seperti yang dikatakan oleh sahabat saya. Kalau ada, saya boleh cadangkan semua ahli Senator pergi Labuan membina bangunan rumah untuk sewa. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, jemput Yang Berhormat.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Yang Berhormat Datuk William Lau dan Datuk Mansor. Sebenarnya bagi saya Yang Berhormat Datuk, apabila mereka telah mampu memiliki kereta besar dan menyewa rumah besar, ini ada tanda-tanda yang mereka telah terbuka pemikirannya. Ertinya mereka sudah jadi lebih sekular daripada sebelumnya.

Jadi, mungkin dengan cara ini mereka telah bersedia naik kereta besar dan telah bersedia menikmati kemewahan hidup di dunia maka ini bererti mereka telah berubah fikirannya ataupun telah tidak sempit lagi, sudah mula terbuka. Jadi, saya rasa kita dapat mempengaruhi mereka. Dan, suasana di Labuan dapat mendedahkan mereka dengan pengaruh-pengaruh luar seperti ini. Kalau tidak mereka macam dahulu, dengan cara hidup dia macam itu.

Tetapi sekarang, sudah kereta besar, rumah sampai RM12 ribu, ini satu hidup yang mewah dan ertinya mereka sudah terbuka, pemikiran sudah mula terbuka. Dan, kita harap kita akan terus monitor perkara ini Yang Berhormat Datuk dan kerajaan akan mengawasinya dan supaya orang-orang di Labuan tidak terpengaruh dengan cara pemikiran mereka.

Lepas itu saya hendak beritahu juga bahawa di antara langkah kerajaan ialah untuk mewujudkan Pusat Kecemerlangan Pendidikan di Pulau Labuan. Persekitaran Labuan yang damai dan jauh daripada kesibukan kota serta kemudahan telekomunikasi yang moden amat sesuai dijadikan Pusat Kecemerlangan Pendidikan. Pusat Pendidikan Tempatan dan asing hendaklah digalakkan untuk membuka cawangan di pulau ini.

Buat masa ini, Labuan sudah pun mempunyai sebuah kampus antarabangsa, Cawangan Universiti Malaysia Sabah, yang menjurus kepada kewangan luar pesisir dan multimedia. Kampus ini boleh menampung sampai 5,000 pelajar. Dan juga ada kolej matrikulasi dan sebagainya, maka ini adalah semuanya untuk memastikan Pulau Labuan juga muncul sebagai pusat pendidikan bagi melahirkan ramai cendekiawan ataupun mereka yang pakar dalam bidang pasaran kewangan ini.

Lepas itu kita juga ada usaha untuk menjadikan *Labuan my second home*. Labuan telah pun menjadi tempat tinggal pilihan kepada beberapa orang pesara luar negara, kos sara hidup yang rendah, barangan bebas cukai, budaya yang menarik, infrastruktur moden dan alam sekitar yang tenang dan nyaman merupakan kekuatan Labuan bagi menarik lebih ramai pesara berkualiti menjadikan Labuan sebagai rumah kedua mereka. Bagaimana pun beberapa kemudahan asas perlu disediakan seperti menambah kemudahan rawatan dan pakar perubatan terutama yang berkaitan dengan penyakit jantung, Hospital Labuan perlu memperkenalkan program *Tele-medicine* dan *Tele-Conferencing*.

Projek Perumahan Retirement Resort, khusus untuk golongan pesara yang dilengkapi dengan segala kemudahan seperti bantuan kecemasan, serta diurus oleh syarikat pengurusan berpengalaman perlu diperkenalkan. Maka ini adalah di antara beberapa program ataupun perancangan yang ada dalam pemikiran pihak berkuasa supaya Pulau Labuan dapat dan mampu menjadi tarikan kepada masyarakat antarabangsa.

Untuk makluman Yang Berhormat Datuk William Lau Kung Hui juga, semalam beliau mengatakan di sana ada terdapat 50 ribu orang penduduk. Sebenarnya, sekarang ini kita telah ada 75 ribu penduduk.

Datuk William Lau Kung Hui: *[Disampuk]*

Tuan Hashim bin Ismail: Ya?

Datuk William Lau Kung Hui: Tidak berapa jauh itu.

Tuan Hashim bin Ismail: Tidak jauh tetapi bertambah. Ertinya sedang meningkat.

Timbalan Yang di-Pertua: Tambah 25 ribu?

Tuan Hashim bin Ismail: Ya, boleh tahan jugalah.

Datuk Ghazi bin Haji Ramli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk Ghazi minta laluan. Baik Yang Berhormat Datuk.

Datuk Ghazi bin Haji Ramli: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tertarik dengan penerangan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi mengenai khususnya program kerajaan, menjadikan rumah kedua ini dan kebetulan Yang Berhormat sebut bilangan penduduk pun sudah bertambah. Statistiknya daripada 50 ribu hingga 75 ribu. Saya ingin mengetahui, adakah bilangan penambahan ini melibatkan semua jenis di antara kaum lelaki dan wanita dan ada atau tidak statistik tentang kedudukan ibu tunggal di situ. *[Ketawa]*

Saya dibisik oleh rakan sebelah tadi. Saya hanya menyampai sahaja. Dia bisik kata kalau ada usah kerajaan untuk menjadi Labuan sebagai tempat atau rumah kedua di

antara kedudukan yang boleh memberangsangkan ialah permasalahan mengurangkan ibu tunggal. Jadi, ini persoalan yang ada kaitan dengan kependudukan tadi. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Kita tidak payah cari yang sana, di sini pun boleh bawa pergi ke sana.

Datuk Ghazi bin Haji Ramli: Oh! Boleh. Kalau itu pun boleh asalkan ada galakan yang membenarkan. Yang Berhormat ustaz ini pandai, ada idea. *[Ketawa]*

Puan Jamilah binti Ibrahim: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua: Jemput, laluan diberi Yang Berhormat Puan Jamilah binti Ibrahim.

Puan Jamilah binti Ibrahim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya menumpang menampung di atas pandangan *[Ketawa]* Yang Berhormat Datuk Ghazi tadi, apa kata kalau kita dengan perancangan, infrastruktur yang disusun begitu baik, maka kita mempelawakan kepada warga pencen yang berkemampuan untuk berada pindah ke Labuan dengan udara persekitaran yang nyaman mungkin sesuai dari segi perkembangan kesihatannya. Macam mana pandangan pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri

Timbalan Yang di-Pertua: Pencen ini kurang pula membiak.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih kepada Yang Berhormat berdua iaitu Yang Berhormat Datuk Ghazi dan Yang Berhormat Jamilah. Memang sebenarnya program ini menjadikan Labuan sebagai *second home* ini. Ataupun program *silver.... program*. Ertinya di mana pesara-pesara daripada luar negara digalakkan untuk ke Labuan dan diberikan pakej istimewa.

Misalnya kalau mereka duduk hotel itu mereka boleh minumannya percuma dan beberapa *item* boleh diberikan secara percuma. Ini sebagai satu tarikan kepada mereka. Dan, tentang program ibu tunggal, kita belum lagi memikirkannya tetapi kalau ini merupakan satu tarikan, boleh menarik, kita akan fikirkan program ibu tunggal ini supaya dilonggokkan di Labuan *[Ketawa]* untuk dapat pasangan *[Disampuk]* Kalau wanita setuju, Yang Berhormat Puan Jamilah setuju tadi, saya rasa *no problem*, kita boleh.

Warga pencen, memang kita utamakan warga pencen Yang Berhormat. Orang pencen dia hendak relax, kita minta dia berada di Pulau Labuan. Kita berikan pakej istimewa kepada orang pencen.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, saya hendak beri tetapi masa takut tidak mengizinkan. Agak-agak lepas kita naik rehat nanti, ini cerita ibu tunggal ini, ramai sudah bangun. *[Ketawa]* Jadi, cerita orang pencen, boleh kita sambung nanti lepas.

Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub: Ini sikit sahaja, sikit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, jemput.

Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub: Tuan Yang di-Pertua, orang pencen boleh pergi ke Labuan tetapi kalau dikecualikan daripada cukai sama sekali, tidak payah cukai pendapatan pun.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua: Dijemput, tetapi dijawab selepas...

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Sambung sedikit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, saya.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Pasal pencen tadi, saya berminat. Kita tengah mempromosikan *health tourism*, jadi mungkin di sini saya serius sedikit, Labuan mungkin boleh mengambil iktibar daripada ini dan mungkin menubuhkan hospital-hospital yang baik, kerajaan boleh mendorong penubuhan hospital-

hospital yang baik. Jadi kalau warga *silver hair* ini datang ke sana, dia ada hospital yang baik, dia pun senanglah. Kalau dia sakit, ada hospital. Mungkin lebih menarik lagi. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Nampaknya....

Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua: Ha, hendak bercakap lagi?

Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menambah. Saya menyokong benar apa yang telah disampaikan oleh Yang Berhormat Puan Hajah Azizah. Selain daripada Labuan sebagai satu kawasan IOFC yang boleh menarik pedagang-pedagang luar negara, juga peniaga dalam negara, penubuhan sesebuah hospital ini yang bertaraf antarabangsa yang berupaya untuk membuat pembedahan yang mungkin tidak boleh diperolehi di hospital-hospital lain dan boleh menjadikannya sebagai satu tarikan.

Tetapi selain daripada itu, oleh kerana keadaan Labuan begitu indah, begitu cantik, mempunyai pantai, bukan pesisir pantai IOFC tetapi pantai yang begitu cantik, [Ketawa] maka saya rasa selain daripada hospital, mungkin boleh kita wujudkan *health farm*, ertinya kepada orang-orang yang gemuk gedempol macam Kak Dayang ini bolehlah ke sana berehat, hendak menguruskan badan dan sebagainya, ini ada satu tarikan yang baik daripada kita ke luar negara hendak mencari tempat untuk *health farm*.

Satu perkara yang lain ialah mungkin kita boleh mewujudkan *nursing home* sebab kita juga maklum bahawa zaman ini *extension* keluarga begitu berkurangan dan ramai ahli keluarga yang bekerja. Jadi kepada mereka yang berkemampuan, apabila kita sebut tentang *nursing home*, ini bukan rumah orang-orang tua yang dijaga ala kadar. Ini kepada orang yang berkemampuan yang mana dia mempunyai *nurse-nurse* secara peribadi, menghabiskan masa-masa tua dengan keadaan lebih selesa, dengan penjagaan yang cukup rapi yang boleh dibuat oleh dresar-dresar ataupun *nurse-nurse* yang pakar, yang dibayar oleh keluarga yang tidak mampu memberi masa tetapi berkemampuan untuk membayar kemudahan untuk ibu bapa mereka atau keluarga yang tertua dalam keluarga mereka. Minta pandangan Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih. Yang Berhormat boleh menjawab semua ini nanti selepas kita rehat sebab saya nampak banyak idea kreatif daripada ibu tunggal, masyarakat pencen dan juga *health hospital*. [Ditegur oleh seorang Yang Berhormat] Oh, minta maaf, saya salah tengok jam. Di jemput Yang Berhormat. [Ketawa] Inilah penyakitnya, sudah lain sedikit.

Tuan Hashim bin Ismail: [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua: Jangan banyak bercakap tentang ibu tunggal, saya khayal. [Ketawa] Dijemput Yang Berhormat.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, sememangnya cadangan-cadangan yang dibuat oleh Yang Berhormat Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun dan Datuk Hajah Dayang Mahani itu adalah usaha yang baik dan kita akan fikirkan dan pihak berkuasa akan melaksanakannya kalau ia mampu menjadi tarikan kepada pihak-pihak luar.

Manakala Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub, dikecualikan kepada cukai apa ini? [Sambil bertanya kepada Yang Berhormat Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub]

Tan Sri Dato' Seri (Dr.) Abdullah bin Ayub: Cukai pendapatan.

Tuan Hashim bin Ismail: Ha, yang itu kita tidak boleh berikan pertimbangan Yang Berhormat kerana apa yang kita berikan setakat ini saya rasa sudah mencukupi dan kita akan tambah dengan beberapa cadangan tadi dan insya-Allah, jikalau kita mampu melaksanakan kesemua cadangan yang baik ini, kita akan mampu menjadikan Labuan sebagai pulau yang begitu *ideal*, sebagai *retirement resort*, sebagai satu tempat yang cukup baik dan unggul untuk *retirement* para pesara kita.

Tuan Yang di-Pertua, Datuk William Lau Kung Hui juga menyentuh tentang apakah maksud domestik dan *foreign authority* tadi? Saya ingin menyentuh di sini ianya merujuk kepada mana-mana badan pengawal selia atau melaksanakan sesuatu undang-undang, contohnya Anti-Corruption Agency (ACA), Bank Negara Malaysia dan polis, termasuk juga badan-badan pengawal selia asing seperti Bank of England, Federal Reserve, USA dan sebagainya

Manakala isu yang seterusnya Yang Berhormat sentuh iaitu siapakah yang boleh dilantik menjadi pegawai amanah? Ini juga disentuh oleh Datuk Dato' Dr. Chin Fook Weng. Saya ingin memberi maklumat bahawa kriteria pelantikan ini ialah tadi Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng mengatakan, adakah ianya mencukupi, pakar-pakar tempatan mencukupi untuk memenuhi keperluan ini dan apakah kriterianya yang juga dikehendaki oleh Yang Berhormat Datuk Wiliam Lau.

Yang pertama, kriterianya ialah tidak pernah pada sebarang masa disabitkan di dalam mana-mana mahkamah atau apa-apa kesalahan yang berkaitan dengan kerja, perniagaan atau pekerjaannya. Itu yang pertama.

Yang kedua, tidak pernah dalam sepuluh tahun yang lepas, diisytiharkan sebagai bankrap oleh mana-mana mahkamah. Yang ketiga, tidak pernah didapati bersalah di dalam mana-mana perbicaraan kes sivil terhadap sebarang tuduhan penipuan. Dan keempat, tidak pernah dihadapkan ke mana-mana prosiding, disiplin atau diambil apa-apa tindakan oleh mana-mana pihak berkuasa kewangan. Jikalau mereka memenuhi ciri-ciri dan kriteria ini maka mereka layak dipilih sebagai pegawai untuk syarikat-syarikat amanah ini.

Datuk Haji Mohamed bin Omar Beledram memberikan sokongan yang padu dan memberikan beberapa cadangan untuk menjadikan Pulau Labuan sebagai satu tarikan yang menarik. Tetapi beliau ada bertanya tentang hotel. Untuk menjawab soalan Yang Berhormat, kes ini masih dalam tindakan mahkamah dan dia akan berbincang dengan Labuan Corporation mengenai perkara ini. Kes ini adalah masih dalam tindakan mahkamah dan kita sedang menunggu keputusan mahkamah dan perkembangan selanjutnya, pihak ini akan berbincang dengan Labuan Corporation.

Mengenai isu yang dibangkitkan oleh Dato' Dr. Chin Fook Weng tentang *money laundering* ataupun aktiviti wang haram di Pulau Labuan. Untuk menjawab soalan Yang Berhormat, secara amnya Labuan tidak terdedah kepada kegiatan pelaburan wang haram kerana sebab-sebab berikut. Yang pertama, terdapat peruntukan-peruntukan perundangan yang sedia ada atau dengan izin, *get skipping provision* yang menghalang kegiatan seperti ini dari berlaku. Yang kedua, pengenalan Akta Pencegahan Pelaburan Wang Haram 2001 Yang Berhormat sebutkan tadi yang tertakluk juga kepada Labuan IOFC dan juga wujudnya kesungguhan dan kerjasama yang kuat di antara LOFSA dan juga peserta-peserta luar pesisir dalam menangani masalah ini.

Perkara ini telah terbukti apabila laporan Kumpulan Asia Pasifik dalam pencegahan pelaburan wang haram ataupun *Asia Pasific Group on Money Laundering* dan *Offshore Group of Banking Supervisor* yang telah menjalankan penilaian ke atas Labuan IOFC pada tahun 2001 melaporkan bahawa Labuan secara khususnya adalah bersih daripada kegiatan pelaburan wang haram kerana telah terdapatnya peruntukan perundangan yang sedia ada dalam mencegah perkara ini. Di samping itu, laporan itu menyatakan peserta-peserta luar pesisir dan juga produk-produk yang terdapat di Labuan IOFC adalah produk-produk yang sama sekali tidak mungkin dapat digunakan untuk kegiatan-kegiatan haram.

Dan pihak LOFSA juga sering menangani kegiatan ini dengan cara yang serius iaitu dengan cara memperketatkan lagi perundangan yang sedia ada, mempertingkatkan lagi kawal selia ke atas institusi kewangan luar pesisir dan mempertingkatkan kerjasama dengan agensi-agensi kerajaan seperti Bank Negara Malaysia, Polis Diraja Malaysia, Badan Pencegah Rasuah, Jabatan Peguam Negara dan lain-lain dalam menangani kegiatan ini. Jadi kita boleh berasa selamat dan berbangga bahawa Labuan adalah bersih daripada kegiatan-kegiatan *money laundering* dengan izin.

Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng juga menyentuh tentang Seksyen 28, - kuasa menteri memberi pengecualian. Jawapannya ialah kriteria untuk pengecualian akan

dibuat oleh LOFSA. Pertimbangan akan dibuat setelah perbincangan dibuat dengan pihak berkuasa yang terlibat dan kesahihan sesuatu kes. Yang kedua, Yang Berhormat tanyakan tadi sama ada permohonan ditolak atau diberi, ianya tidak perlu dibawa ke Parlimen atau pun diwartakan.

Perkara ketiga Yang Berhormat sentuh ialah adakah sebab-sebab diberikan di atas sebarang penolakan? Jawapannya ialah sebarang penolakan tidak perlu diberikan sebab kerana menteri juga telah dapat nasihat daripada LOFSA dan ada garis panduan yang diikuti, maka kerana itu setiap penolakan adalah dianggap munasabah dan *justify* dengan izin.

Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng juga menyentuh tentang apakah syarat-syarat untuk melantik dua pegawai? Ini pun telah saya sebutkan tadi iaitu kriteria yang saya bacakan tadi merupakan syarat-syarat di mana pegawai itu dilantik dan cuma dalam konteks ini syarikat-syarikat amanah itu dikehendaki mensyaratkan sekurang-kurangnya dua orang pegawai mesti tinggal di Labuan, mesti tinggal, mandatori.

Kalau dahulu dia boleh lantik pegawai dan semestinya tinggal di Labuan, tetapi dengan pindaan ini, mereka dilantik lebih pegawai tidak apa, mungkin lima, enam orang tetapi dua orang daripadanya sekurang-kurangnya mesti tinggal di Labuan dan kita akan *check* alamatnya dan akan *check* dokumen sewaan rumah untuk memastikan mereka sentiasa berada di Labuan bagi memudahkan urusan memberi khidmat nasihat kepada pelabur-pelabur yang ingin melabur, yang ingin mendapat khidmat daripada syarikat amanah ini.

Jadi ini ialah merupakan syarat baru dan dua orang sekurang-kurangnya mesti tinggal di Labuan bagi memberikan khidmat nasihat dan memudahkan urusan dengan orang ramai dan para pelabur dan memudahkan urusan perniagaan ataupun *business* ataupun yang berkaitan dengan syarikat-syarikat amanah ini.

Dan yang lain tadi, Yang Berhormat Datuk Hajah Dayang Mahani binti Tun Pg. Haji Ahmad Raffae beliau hanyalah memberikan sokongan yang padu kepada usaha-usaha kerajaan untuk memperindahkan atau menjayakan Pulau Labuan ini sebagai pusat kewangan pesisir dan di atas sokongan semua pihak, cadangan-cadangan yang begitu baik dan bernas diberikan oleh keempat-empat Ahli Yang Berhormat tadi, bagi pihak kerajaan saya mengucapkan terima kasih dan mana-mana cadangan yang dapat kita laksanakan atau mampu kita realisasikan, insya-Allah akan kita laksanakan.

Tuan Yang di-Pertua, saya rasa itu sahaja ulasan saya tentang isu ini dan saya ucapkan terima kasih kepada semua pihak dan kepada semua Ahli Yang Berhormat. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Hashim bin Ismail, Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan atas jawapan-jawapan tadi.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 16 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

**RANG UNDANG-UNDANG PEGUAM BELA (SABAH)
(PINDAAN) 2002**

Bacaan Kali Yang kedua dan Ketiga

12.50 tgh.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Noh bin Haji Omar]: Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat, saya mohon mencadangkan iaitu satu rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela (Sabah) dibaca kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, Ordinan Peguam Belia (Sabah) mengawal selia penerimaan masuk seseorang peguam bela dan peguam cara di negeri Sabah dan di Wilayah Persekutuan Labuan.

Subseksyen 4(1) Ordinan tersebut menentukan orang yang berkelayakan, yang boleh diterima masuk sebagai seorang peguam bela dan peguam cara di Sabah dan antara kelayakan yang diwajibkan ialah seseorang itu mestilah memegang ijazah dalam bidang undang-undang daripada institusi pendidikan tinggi yang diiktiraf dan ditentukan dalam perenggan 4(1)(cc) Ordinan.

Universiti Kebangsaan Malaysia dan Universiti Teknologi MARA Malaysia, masing-masing telah diberi kuasa untuk mengurniakan Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) kepada siswazah fakulti undang-undang mereka. Namun begitu, Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada kedua-dua universiti tersebut tidak termasuk dalam senarai ijazah yang diiktiraf di bawah Ordinan untuk melayakkan seseorang diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di negeri Sabah.

Untuk membolehkan siswazah yang memegang Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada kedua-dua universiti tersebut diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di negeri Sabah, Ordinan Peguam Bela (Sabah) perlu dipinda untuk menjadikan ijazah tersebut sebagai salah satu daripada kelulusan yang diiktiraf. Rang undang-undang ini bertujuan untuk melaksanakan pindaan yang dimaksudkan itu.

Tuan Yang di-Pertua, Ordinan Peguam Bela (Sabah) ialah undang-undang yang hanya boleh dipinda oleh Parlimen kerana perkara-perkara tentang profesion dan khususnya tentang orang-orang yang berhak menjalankan amalan di mahkamah, selain Mahkamah Syariah dan Mahkamah Anak Negeri adalah terkandung dalam senarai Persekutuan dalam Jadual Kesembilan kepada Perlembagaan Persekutuan.

Fasal 1 rang undang-undang ini mengandungi tajuk ringkas akta yang dicadangkan, sementara Fasal 2 bertujuan untuk membuat pindaan am kepada seluruh ordinan untuk menggantikan gelaran jawatan *Chief Justice* dengan gelaran *Chief Judge* di mana-mana jua gelaran jawatan itu terdapat supaya selaras dengan gelaran jawatan yang digunakan dalam Perlembagaan Persekutuan dan Akta Mahkamah Kehakiman 1964.

Fasal 3 rang undang-undang bertujuan untuk meminda subseksyen 4(1) Ordinan. Pemotongan perenggan 4(1)(b) dan pindaan kepada perenggan 4(1)(c) dicadangkan kerana peruntukan-peruntukan itu tidak lagi berguna. Perenggan baru 4(1)(ca) dan (cb) dicadangkan untuk menggantikan perenggan 4(1)(cc) yang akan dipotong.

Tuan Yang di-Pertua, di bawah perenggan 4(1)(ca) yang dicadangkan itu, ijazah yang dikurniakan oleh institusi pendidikan tinggi dan diiktiraf bagi maksud membolehkan seseorang diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di bawah ordinan akan seperti yang dinyatakan dalam Jadual. Kemasukan Jadual ke dalam Ordinan dicadangkan dalam Fasal 5 rang undang-undang. Jadual itu mengandungi kelayakan yang kini dinyatakan dalam perenggan 4(1)(cc) Ordinan dengan tambahan Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada Universiti Kebangsaan Malaysia dan Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) dari Universiti Teknologi MARA Malaysia.

Perenggan 4(1)(cb) yang dicadangkan itu merupakan pindaan yang berbangkit daripada pemotongan perenggan 4(1)(cc). Fasal 4 rang undang-undang bertujuan untuk memasukkan satu seksyen baru iaitu Seksyen 18 ke dalam ordinan untuk memberi Yang di-Pertua Negeri selepas berunding dengan Peguam Besar Negeri, kuasa untuk meminda Jadual melalui perintah yang disiarkan dalam warta.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela (Sabah) dibaca kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Dijemput Yang Berhormat Puan Hajah Azizah.

12.55 ptg.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana mengizinkan saya untuk bersama membahaskan suatu akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela (Sabah).

Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan tahniah kepada Perdana Menteri yang telah berjaya untuk mengemukakan pindaan-pindaan ke atas Ordinan Peguam Bela Negeri Sabah pada hari ini di Dewan yang mulia ini.

Pindaan-pindaan yang dicadangkan adalah sesuai dan bertepatan pada masanya. Pindaan yang memasukkan gelaran jawatan *Chief Judge* adalah bertujuan untuk menyelaraskan gelaran jawatan seperti yang terdapat dalam Perlembagaan Persekutuan dan Akta Mahkamah Kehakiman 1964 memanglah sesuai untuk dibuat.

Manakala pindaan kepada Seksyen 4(1) adalah untuk mengemaskinikan ordinan kerana dengan memasukkan perenggan baru (ca), senarai ijazah yang diiktiraf di bawah ordinan dimasukkan dalam Jadual yang juga baru dimasukkan dalam ordinan ini melalui Fasal 5 rang undang-undang yang dikemukakan pada hari ini.

Sebarang tambahan ke atas senarai ijazah yang diiktiraf bolehlah dibuat ke atas Jadual sahaja. Ini dipermudahkan lagi melalui pindaan yang mencadangkan kemasukan seksyen baru, Seksyen 18 yang membolehkan Jadual dipinda oleh Tuan Yang Terutama, Yang Di-Pertua Negeri Sabah setelah berunding dengan peguam negeri Sabah.

Dengan erti kata yang lain, Tuan Yang di-Pertua, tidaklah perlu lagi pindaan Jadual, khususnya berkaitan dengan penambahan ataupun pemotongan senarai ijazah yang diiktiraf di bawah Ordinan Peguam Bela Negeri Sabah ini dibuat oleh Parlimen yakni ia dapat dilaksanakan dengan lebih mudah dan cepat. Jadi, sekiranya mana-mana lagi kelulusan daripada universiti-universiti tempatan ataupun di mana sahaja, yang patut diiktiraf bolehlah dimasukkan dalam Jadual dengan tidak memerlukan pindaan melalui Parlimen ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh sedikit pindaan Seksyen 4(1) Ordinan yang memasukkan perenggan baru (cb) yang berkaitan dengan CLP. Saya difahamkan kursus dan peperiksaan CLP ini agak susah, *tough*, dengan izin, saya ingin tahu adakah ini bertujuan untuk menyusahkan ataupun *discriminate against* graduan dari luar negara, khususnya yang mendapat ijazah di United Kingdom yang tidak dapat masuk di *School Of Law Inns Of Court* di London. Saya cadangkan ianya dikaji semula dan disesuaikan supaya tidaklah menyusahkan kepada mereka yang mengikuti kursus-kursus CLP ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh tentang *Chief Judge* iaitu Hakim Besar untuk negeri Sabah dan Sarawak. Saya ingin bertanya kepada kementerian, mengapakah *Chief Judge* ataupun Hakim Besar ini duduknya di Kuching, Sarawak, tidak di Sabah. Apakah rasionalnya? Adakah ianya disebabkan oleh tradisi, ianya telah dimulakan sedemikian rupa iaitu sepanjang masa lokasinya di Kuching, negeri Sarawak.

Saya ingin bertanya, bolehkah ianya diubah pada masa ini? Sekurang-kurangnya mungkin saudara saya, Yang Berhormat Datuk William Lau tidak bersetuju tetapi saya ingin mencadangkan, ini juga pandangan ramai orang Sabah, bolehkah ianya diubah sekurang-kurangnya kedudukannya walaupun tidak dipindahkan terus secara *permanent*, dengan izin, di negeri Sabah tetapi digilir-gilir antara Kuching dan Kota Kinabalu dan tidaklah kita menjadikan Kuching sebagai *base* yang *permanent* bagi lokasi pejabat Hakim Besar, *Chief Judge* untuk Sabah dan Borneo kerana namanya sahaja pun *Chief Judge* untuk Sabah dan Borneo tetapi setakat ini, semua para *Chief Judge* datang dari negeri Sarawak dan demikian juga lokasinya terdapat di negeri Sarawak.

Datuk William Lau Kung Hui: Tuan Yang di-Pertua....

Timbalan Yang di-Pertua: Ada yang minta laluan.

Datuk William Lau Kung Hui: ...boleh saya membuat satu komen tentang kerusi di KK dan di Kuching. Sejauh mana saya tahu, ini bukan selaras dengan Perlembagaan Persekutuan atau apa-apa *judicial act*. Ini memang satu tradisi. Sesiapa yang dilantik menjadi *Chief Judge* atau *Chief Justice* sebelum rang undang-undang ini diluluskan, kalau hakim itu yang dilantik itu dari KK, kerusi ini akan berpindah ke KK sebab Hakim Besar buat masa ini dari Kuching, kerusi duduk di Kuching. So, itu tidak ada apa-apa masalah. Ini bergantung kepada siapa yang dilantik sebagai *Chief Judge* sama ada Sabah atau Sarawak. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Dijemput.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Datuk William.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Puan Hajah Azizah, oleh kerana....

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Saya sudah hendak habis, Tuan Yang di-Pertua, sudah selesai ini.

Timbalan Yang di-Pertua: Saya rasa kita sambung walaupun sudah selesai. Ayat akhir nanti mulakan ya.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: [Ketawa] Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, dengan ini saya tangguhkan Majlis Mesyuarat ini hingga jam 2.30 petang ini.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

2.30 ptg.

Tuan Yang di-Pertua: Puan Hajah Azizah diminta menyambung ucapan.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya akan sambung dan akan menjawab komen sahabat saya, Yang Berhormat Datuk William Lau sebelum berhenti pada sebelah pagi tadi.

Saya, Tuan Yang di-Pertua, bersetuju bahawa kedudukan *Chief Justice Chambers*, Pejabat Chief Justice di Kuching mungkin adalah berasaskan tradisi. Namun seperti mana Yang Berhormat sedia maklum, kadang-kadang dalam undang-undang ini tradisi ataupun kelaziman mempunyai kekuatan yang tidak kurang daripada undang-undang bertulis itu sendiri dan bukannya mudah untuk sesuatu tradisi kelaziman ini untuk diubah.

Misalnya di United Kingdom, Perlembagaannya juga berasaskan konvensyen bukan bertulis. Malah undang-undang jenayah yang ada di sana juga kebanyakannya juga berasaskan *Common Law* bukan *Statutes*. Pendek kata, walaupun ianya tidak termaktub dalam Perlembagaan atau mana-mana perundangan dalam negara, ianya tidaklah sewenang-wenangnya untuk dapat diubah. Oleh itulah saya sebutkan perkara ini dalam

Dewan yang mulia ini, agar ianya dapat diberikan perhatian oleh pihak yang berkenaan dengan sewajarnya dan mudah-mudahan mungkin dapat dipertimbangkan, maka *Chambers* untuk *Chief Justice*, *Chief Judge* selepas pindaan ini dibuat, akan dapat sama ada dipindahkan ke Kota Kinabalu ataupun digilir-gilirkan antara Kuching dengan Kota Kinabalu.

Tuan Yang di-Pertua, seperti yang telah saya katakan, saya sambung perbincangan saya untuk menghabiskan. Seperti yang saya katakan, sebelum Yang Berhormat Datuk William menyampuk, bukan sahaja kedudukan pejabat ataupun Chief Justice Chambers itu terletak di Kuching, malah kesemua Chief Justice yang dilantik setakat ini adalah dari kalangan hakim-hakim daripada negeri Sarawak. Saya penuh berkeyakinan sudah ada daripada kalangan hakim-hakim daripada Sabah yang pernah layak untuk menjadi Hakim Besar. Malah saya pernah *served* di bawah orang yang - saya tidak akan sebut namanya di sini - yang mungkin sudah pun layak untuk dilantik menjadi Hakim Besar, tetapi sekarang ini sudah pun bersara.

Tuan Yang di-Pertua, sebelum mengubah kedudukan Chief Justice Chambers atau Chief Judge ini ke Kota Kinabalu di negeri Sabah, mungkin juga boleh dipertimbangkan oleh pihak berkenaan supaya diwujudkan satu lagi pejabat pendaftar di Kota Kinabalu. Sekarang ini pejabat pendaftar cuma terdapat di Kuching. Segala urusan pentadbiran selalunya akan dibawa ke Kuching daripada Sabah. Jadi untuk keadilan juga saya mencadangkan di Dewan yang mulia ini supaya diambil perhatian, mungkin juga boleh diwujudkan satu lagi pejabat pendaftar dan seorang pendaftar menjadikan bilangannya dua untuk Sabah dan Sarawak, dan satu lagi di Kota Kinabalu.

Ini saya rasa mungkin boleh mengimbangi sedikit keadaan yang ada pada masa ini. Bukanlah ini keluhan daripada mana-mana pihak tertentu, tetapi saya sebagai orang yang ada juga kaitannya dengan perundangan ini, ingin melihat supaya perubahan ini dapat dilakukan.

Dengan kata-kata yang demikian, saya juga dengan ini menyokong Pindaan Suatu Akta Untuk Meminda Ordinan Peguam Bela Negeri Sabah. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk William Lau Kung Hui.

2.34 ptg.

Datuk William Lau Kung Hui: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya peluang mengambil bahagian untuk membahaskan Rang Undang-undang Akta Peguam Bela Sabah (Pindaan) 2002.

Tuan Yang di-Pertua, saya dimaklumkan bahawa beberapa pindaan di bawah Rang Undang-undang ini adalah sama dengan Rang Undang-undang Ordinan Peguam Bela Sarawak (Pindaan) 2002. Dan oleh itu, saya memohon tangguhkan dahulu beberapa perkara yang saya ingin bahaskan di sini kerana saya bercadang untuk membahaskan semua perkara ini ketika saya membahaskan rang undang-undang untuk meminda Ordinan Peguam Bela Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, saya walau bagaimanapun, ingin berucap sedikit bahawa rang undang-undang ini apabila diluluskan hari ini, perlu dipinda sekali lagi pada sesi Parlimen yang akan datang untuk mengatasi masalah kemasukan peguam yang diterima masuk dengan kelulusan yang tidak diiktiraf khususnya kelulusan dari Universiti Teknologi MARA Malaysia.

Tujuan pindaan yang saya cadangkan di sini ialah untuk kepentingan para graduan dengan kelulusan dari universiti tersebut yang telah diterima masuk secara terus sebagai peguam di Sabah dan Sarawak sebelum rang undang-undang ini diluluskan oleh Dewan yang mulia hari ini. Kelulusan mereka tidak diiktiraf di Sabah dan Sarawak sebelum rang undang-undang dibentang dan diluluskan hari ini kecuali mereka telah diterima masuk terlebih dahulu ke dalam Bar di Semenanjung – *that is the West Malaysian Bar* - dengan izin. Dan oleh itu, para graduan yang telah diterima masuk secara terus tanpa kelulusan Bar di Semenanjung adalah dimasukkan secara salah dan tidak sah.

Saya difahamkan Tuan Yang di-Pertua, Persatuan Peguam Sabah akan mencabar kemasukan mereka ini kerana mereka telah diterima masuk dengan berdasarkan kelulusan

yang tidak diiktiraf pada ketika itu sebelum rang undang-undang ini - *I stress* - belum diluluskan, dengan

Tuan Yang di-Pertua: Tuan Hassan.

Tuan Hassan bin Haji Shukri: Terima kasih.

Datuk William Lau Kung Hui: Saya bagi.

Tuan Hassan bin Haji Shukri: Saya mohon penjelasan. Sepanjang pengetahuan Datuk, pada waktu ini berapa ramai peguam-peguam yang belum diiktiraf ini telah menjalankan amalan guaman mereka di negeri Sarawak dan Sabah seperti yang Datuk katakan? Pelajar-pelajar yang lulus daripada Universiti Teknologi MARA yang menjadi peguam di Sarawak dan Sabah, sedangkan pada waktu itu mereka belum lagi diiktiraf mengikut enakmen negeri Sabah. Berapa orang yang ada sekarang ini sepanjang yang Datuk tahu?

Datuk William Lau Kung Hui: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih sahabat saya. Sejauh yang saya tahu, ada *substantial figure*, ada beberapa. Bilangan yang tepat saya tidak ada di sini tetapi masalah ini memang ada. Sebab itulah saya telah terima satu pesanan dari Sabah. Peguam Bukit Persekutuan Sabah akan mencabar kalau tindakan tidak diambil sewajarnya dalam hal ini.

Tuan Yang di-Pertua, untuk mengatasi masalah ini, saya ingin mencadangkan agar rang undang-undang ini dipinda dengan tarikh kuat kuasa dikebelakangkan untuk membetulkan kesilapan tersebut pada sesi Parlimen akan datang. *I am suggesting*, Tuan Yang di-Pertua, *we must make this gap to be retrospective in law*. Siapa ada hak boleh berbuat demikian? Dewan yang mulia ini. Itulah saya mencadangkan, mungkin pada sesi Parlimen akan datang, rang undang-undang ini apabila diluluskan haruslah dipinda sekali lagi.

Tuan Yang di-Pertua, saya dengan rendah diri dan dengan sepuh hati memohon agar cadangan yang saya perkatikan ini diberi pertimbangan sewajarnya kerana saya khuatir implikasi yang serius akan menimpa para graduan universiti tersebut yang telah diterima masuk menjadi peguam di Sabah sebelum rang undang-undang ini diluluskan hari ini.

Akhirnya Tuan Yang di-Pertua, saya berharap pandangan-pandangan saya diambil perhatian oleh pihak berkuasa tertakluk kepada cadangan yang telah saya perkatikan untuk mengatasi masalah yang mungkin timbul berhubung kemasukan para graduan dengan kelulusan yang tidak diiktiraf sebelum rang undang-undang ini diluluskan.

Saya dengan ini menyokong sepenuhnya rang undang-undang ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

2.42 ptg

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan Akta Untuk Meminda Ordinan Peguam Bela Sabah iaitu apa yang dicadangkan beberapa seksyen itu.

Yang pertama, berkenaan dengan Subseksyen 4(1) di mana akan dimasukkan satu Jadual baru dan Jadual baru ini akan mengambil kira ijazah-ijazah yang dikurniakan oleh universiti-universiti tempatan dan juga oleh NUS.

Ini memang mengambil kira keadaan semasa dan patut dilakukan oleh kerana ramai daripada pelajar kita sekarang ada pilihan untuk memasuki mana-mana universiti dan banyak daripada universiti yang ada sekarang yang menawarkan guaman itu juga diiktirafkan dan oleh kerana itu memang wajarlah bagi mereka dimasukkan ke Jadual baru itu. Dan setiap kali ada satu yang baru dibenarkan menawarkan kursus perundangan ini, maka tiap-tiap kali Jadual ini kena dipinda dan itu akan menjadi satu masalah yang rumit.

Jadi oleh kerana itu, Seksyen 18 telah dicadangkan dan saya amat menyokong cadangan ini kerana ini akan meringankan masalah pentadbiran. Di bawah cadangan Seksyen 18 ini ada diperuntukkan bahawa Yang di-Pertua Negeri selepas berunding

dengan Peguam Besar Negeri atau *State AG* ada kuasa untuk meminda Jadual melalui perintah yang disiarkan dalam warta. Dan ini memang satu tindakan yang sesuai dan boleh diambil pada bila-bila masa.

Saya hanya ada satu pertanyaan tentang selepas berunding dengan Peguam Besar Negeri itu, sama ada itu diperlukan atau tidak. Kenapa saya sebutkan demikian, oleh kerana universiti-universiti tempatan itu sudah diiktiraf oleh JPA sendiri. Ijazah-ijazah mereka juga telah disetujui dan kalau demikian adakah perlu untuk berunding lagi dengan Peguam Besar Negeri. Kalau pindaan di bawah seksyen 18 ini bertujuan untuk meringankan pentadbiran dan juga mengurangkan birokrasi maka adakah perlu untuk Yang di-Pertua Negeri itu berunding dengan Peguam Besar Negeri dan adakah Peguam Besar Negeri itu boleh tidak memberi persetujuan selepas perundingan itu, kalau sesuatu universiti itu telah diiktiraf oleh kerajaan, telah diiktiraf oleh JPA, adakah ruang untuk Peguam Besar Negeri supaya tidak bersetuju bahawa pengiktirafan itu diberi kepada ijazah berkenaan.

Jadi, apakah sebabnya untuk mengadakan peruntukan sedemikian. Tidakkah lebih baik kalau Yang di-Pertua Negeri itu menggunakan kebijaksanaan beliau untuk meluluskan semua universiti yang telah diiktiraf oleh kerajaan, yang telah diiktiraf oleh JPA, kerana pada saya inilah yang lebih penting, kerana perlunya untuk mengadakan perundingan dengan Peguam Besar Negeri dan bagaimana Peguam Besar Negeri itu membuat keputusan. Adakah itu berasaskan kepada pengiktirafan yang diberi kepada universiti atau Peguam Besar Negeri akan menggunakan budi bicara sendiri. Adakah ruang diberi untuk beliau menggunakan budi bicara sendiri.

Bolehkah beliau kata satu universiti yang tidak diiktiraf oleh kerajaan itu, bolehkah beliau bercadang kepada Tuan Yang di-Pertua Negeri supaya ia dimasukkan ke dalam Jadual itu. Bolehkah beliau berbuat demikian? Kalau tidak boleh dan mengapa kita ada peruntukan untuk berunding dengan Peguam Besar Negeri. Jadi saya ingin tahu apakah peranan Peguam Besar Negeri dalam perkara ini di bawah seksyen 18.

Kemudian kita juga diberitahu bahawa satu daripada aspek yang kena diambil kira ialah masukkan selepas perenggan (c) di bawah seksyen 4 itu, satu perenggan baru iaitu (cb) berkenaan dengan sijil kelayakan atau CLP.

Kita tahu, bahawa peperiksaan CLP ini ada banyak masalah sehingga pihak-pihak tertentu cuba menggunakan saluran-saluran yang tidak sah untuk mendapatkan sijil ini dan kes-kes itu telah didedahkan dan pada masa sekarang masih ada perbincangan di atas kejadian yang tidak diingini itu dan masih belum selesai.

Sungguhpun dikatakan bahawa peperiksaan CLP itu begitu susah dan ramai pelajar itu tidak dapat lulus, mungkin peratusan kelulusan itu hanya 50% dan baru-baru ini peperiksaan yang akhir itu, kita dapati tidak ada seorang pun yang mendapat peringkat pertama atau *first class* dalam peperiksaan itu. Kita harus tanya kenapa perkara sedemikian telah berlaku dan jangan menganggapkan bahawa peperiksaan itu begitu susah dan kemudian kena turunkan *standard* nya supaya lebih peguam lulus peperiksaan ini dan kemudian mendapat CLP itu.

Bagi saya kita harus mengkaji sebab itu. Mungkin ramai daripada mereka telah tahu bahawa ada satu jalan mudah iaitu cari cara-cara yang tidak sah itu untuk lulus peperiksaan dan oleh kerana itu tidak membuat persediaan yang mencukupi. Sekarang mungkin ruang itu sudah ditutup kerana perkara yang tidak diingini itu telah didedahkan dan tindakan tegas telah diambil.

Kita juga harus mengkaji sama ada badan-badan yang diberi kewajipan untuk mengaturkan peperiksaan ini telah melakukan tugasnya dengan baik. Saya difahamkan bahawa universiti-universiti tempatan sekarang diminta terlibat dengan perkara ini dan mungkin dengan berbuat demikian maka satu mutu peperiksaan, satu mutu penyediaan pelajar itu, yang lebih tinggi itu dapat diwujudkan dan kalau diwujudkan mungkin pelajar-pelajar itu lebih bersedia untuk mengambil peperiksaan itu dan kemudian peratusan kelulusan boleh meningkat. Kita harus mencari sebab, jangan hanya menyalahkan

peperiksaan itu dan menyatakan ia begitu susah, payah untuk pelajar lulus. Kita harus melihat dari segi lain dan membuat penentuan yang tepat untuk mengatasi masalah ini.

Jadi ada baiknya bahawa peruntukan ini dimasukkan dalam pindaan di bawah seksyen 4(1) Ordinan tersebut dan saya sangat menyokongnya tetapi kita juga pada masa yang sama mengkaji kenapa ada kelemahan-kelemahan tertentu dalam peperiksaan ini yang menyebabkan ramai pelajar gagal ataupun tidak mencapai gred yang lebih tinggi. Ini adalah satu masalah. Kita juga harus mengkaji sama ada institusi-institusi yang boleh mengatur perkara ini diberi kebenaran untuk mengadakan kelas-kelas dan persediaan-persediaan kepada pelajar supaya mereka dapat mengatasi kelemahan ini dan lebih ramai dapat lulus dalam peperiksaan yang demikian.

Tuan Yang di-Pertua: Sila Yang Berhormat Dato' Dr. S. Vijayaratnam.

Dato' Dr. S. Vijayaratnam: Tuan Yang di-Pertua, saya minta laluan sikit. Kalau boleh sahabat saya Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng memberi penjelasan sikit mengenai peperiksaan CLP berbanding dengan peperiksaan *BAR final* di United Kingdom. Saya difahamkan bahawa kedua-dua peperiksaan ini sama tarafnya tetapi nampaknya Tuan Yang di-Pertua, yang seorang peguam juga, lebih mudah lulus peperiksaan *BAR final* di United Kingdom berbanding CLP di Malaysia. Terima kasih.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih, saya pun kurang pasti apa perbezaannya, tetapi kalau kita bandingkan peperiksaan di universiti-universiti tempatan dengan peperiksaan di universiti-universiti luar negeri itu, kita dapati dalam banyak keadaan memanglah lebih susah bagi pelajar kita lulus peperiksaan di dalam Malaysia ini dan banyak kali kita juga mendengar, pihak-pihak luar menyatakan kertas yang telah diperiksa itu di Malaysia itu perlukan satu kefahaman dan persediaan yang cukup mendalam.

Ini mungkin harapan negara supaya calon yang berkenaan itu memanglah cukup fasih, cukup mahir, baru dapat lulus peperiksaan. Itu sebagai satu bandingan dan mungkin tujuan-tujuan peperiksaan itu juga berlainan sedikit dari satu tempat ke tempat yang lain, mungkin pendekatan peperiksaan atau soalan itu ada sedikit beza dan sama ada pelajar-pelajar yang telah mendapat latihan di luar dari Malaysia, apabila balik ke sini dan apabila ingin menduduki peperiksaan CLP itu sama ada mereka sudah mencukupi masa untuk menyesuaikan diri dengan keadaan, dengan amalan-amalan di sini juga mungkin menjadi satu daripada unsur, satu daripada sebab kenapa ada kesukaran dalam meluluskan peperiksaan ini. Jadi, saya telah minta supaya perkara di kaji dengan mendalam kerana ini sekarang telah

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Puan Hajah Azizah mahu minta laluan.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Hj. Mohd Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng. Kurang lebih samalah apa yang kita perbincangkan tentang susahnyanya peperiksaan CLP. Ini, banyak Yang Berhormat Dato' telah perbincangkan sebentar tadi. Saya cuma ingin buat sedikit *observation*, adakah ini mungkin oleh kerana sistem pendidikan kita di sini, Malaysia terlalu banyak memberikan tumpuan kepada *exam oriented* dengan izin, sebabnya dia mesti susah, mesti payah untuk lulus, tapi akhirnya dia tidak dapat melahirkan juga pelajar-pelajar yang lebih mahir dan juga kasarnya, laku di pasaran dengan begitu baik sekali. Bagaimana pandangan Yang Berhormat Dato'.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih di atas soalan itu. Memanglah ada benarnya bahawa pelajar kita ada ciri-ciri yang mungkin berlainan daripada pelajar-pelajar di tempat lain. Satu aspek yang saya tahu semasa saya menjadi pensyarah di Universiti Sains Malaysia ialah ramai daripada pelajar itu kurang, enggan membaca selain daripada nota-nota yang telah diberi kepada mereka. Mereka kurang merujuk kepada buku-buku di perpustakaan dan enggan bahan-bahan baru untuk meningkatkan pengetahuan mereka dan mereka bergantung semata-mata sahaja kepada nota-nota oleh pensyarah.

Ini mungkin satu daripada kelemahan dan satu masalah pelajar kita jarang mengemukakan soalan, mereka hanya dengar dan interaksi itu pun tidak begitu banyak dan bila tanya soalan-soalan, mereka pun jarang mahu menjawab dan sebagainya. Ini juga satu daripada aspek yang kita kena ambil kira. Oleh kerana itu pada keseluruhannya harus

mengkaji sama ada kelemahan-kelemahan itu ada dan apakah sebabnya dan tindakan boleh diambil untuk mengatasi masalah-masalah itu.

Mungkin kita tidak juga harapkan bahawa tiap-tiap kali satu peperiksaan diadakan maka 90% hingga 95% itu lulus dan kalau begitu mudah sahaja mungkin ia tidak menjadi satu cabaran kepada pelajar-pelajar kita. Jadi kita kena lihat aspek yang telah diperiksa dan juga cara untuk memeriksanya dan juga persediaan-persediaan yang diberi kepada pelajar-pelajar berkenaan.

Satu lagi masalah yang mungkin wujud ialah ramai daripada pelajar ini semasa menyediakan diri untuk peperiksaan ini juga berkhidmat di firma-firma dan juga ada kerja-kerja lain yang menggunakan masa mereka, jadi masa untuk persediaan itu mungkin tidak begitu banyak dan banyak daripada mereka ini tidak menyediakan diri dengan baiknya.

Saya juga difahamkan bahawa peperiksaan untuk profesional perubatan MRCP atau FRCP itu semasa mereka bekerja, mereka juga menduduki peperiksaan sedemikian dan banyak kes itu pun saya tahu. Banyak kali doktor itu menduduki peperiksaan juga tidak lulus oleh kerana masa untuk persediaan itu begitu sedikit sahaja dan mereka mungkin tidak ada persediaan yang baik dan akibatnya mereka cuba tetapi tidak lulus. Ini bukan satu masalah kepada peperiksaan ini tetapi pada keseluruhannya dan juga ini satu masalah yang dihadapi oleh mereka yang mengambil kursus separuh masa kerana pada masa yang sama mereka kena jaga mata pencarian mereka. Mereka kena jaga keluarga, kena masak dan sebagainya dan oleh kerana masa terhad bila sampai peperiksaan maka persediaan itu tidak mencukupi. Itu juga satu daripada masalah.

Jadi pada keseluruhannya kita kena kaji dan jangan hanya menyalahkan peperiksaan ini dengan mengatakan ia begitu susah untuk dilulusi. Jadi ada baiknya dan saya sangat menyokong bahawa peruntukan ini ditambah dalam pindaan rang undang-undang ini. Itu satu sahaja komen saya. Saya menyokong pindaan-pindaan kepada Ordinan Peguam Bela (Sabah). Terima kasih.

3.05 ptg.

Tuan Hassan bin Haji Shukri: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan peluang kepada saya untuk turut serta membahaskan pindaan kepada Rang Undang-undang Ordinan Peguam Bela (Sabah). Tuan Yang di-Pertua sebenarnya saya sangat menyokong atas pindaan ini kerana melalui pindaan ini pertama sekali memberi peluang kepada siswazah-siswazah kita daripada universiti-universiti yang telah dimasukkan ke dalam jadual seperti yang dinyatakan di dalam pindaan ini.

Selama ini sebahagian daripada pelajar-pelajar kita yang lulus daripada universiti-universiti yang sekarang dimasukkan ke dalam jadual ini walaupun seperti yang dinyatakan oleh sahabat saya tadi, telah pun menjadi pengamal undang-undang di negeri mungkin di negeri Sabah seperti yang disebutkan dan ini adalah suatu masalah yang mungkin agak rumit kita hadapi. Kerana jika saya ingin bertanya kepada pihak kementerian jika sekiranya peguam-peguam yang sudah menjalankan kerja-kerja guamannya, membela seseorang, katakanlah dia menang misalnya dalam perbicaraan, kemudian besok, ada pula persatuan peguam Sabah ini dia sabar atas kemenangan.

Kalau sekiranya peguam Sabah ini maknanya semua peguam-peguam ataupun peguam bela, peguam cara yang sudah pun berkhidmat ini setelah pembicaraan ataupun setelah cabaran yang dibuat oleh persatuan peguam bela Sabah ini berjaya, bagaimanakah kedudukan hasil ataupun natijah daripada pembicaraan-pembicaraan yang dilakukan oleh peguam-peguam yang telah daripada universiti-universiti yang dahulunya tidak dimasukkan ke dalam jadual ataupun dalam jadual universiti ini dahulu, pemegang ijazah universiti ini tidak diiktiraf untuk menjadi peguam bela di negeri Sabah ataupun mungkin juga di negeri Sarawak.

Jadi saya juga ingin mendapat pandangan jika ini berlaku bagaimana kedudukan mereka pada masa yang akan datang dan bagaimana pula kes-kes yang telah dibicarakan di dalam mahkamah dan dibela oleh peguam-peguam yang berkenaan. Ini saya mohon penjelasan daripada pihak berkuasa. Itu yang pertama.

Yang kedua, saya mungkin berlainan sedikit pendapat saya dengan Dato' Dr. Chin Fook Weng. Saya melihat pindaan jadual Seksyen 18 ini yang memberikan kuasa kepada Yang di-Pertua Negeri atas nasihat dari Peguam Besar, saya ingat ialah mengenai - pandangan saya ialah terhadap universiti-universiti yang akan datang bukan universiti yang sudah sedia ada, universiti-universiti yang akan datang, yang hendak dimasukkan, yang hendak diterima ataupun untuk menjadi peguam-peguam di negeri-negeri yang berkenaan ataupun di Malaysia seluruhnya.

Jadi ianya saya rasa tidaklah mencatitkan apa-apa dalam pindaan ini, sekadar memberi kuasa, cuma yang dipersoalkan oleh Dato' Dr. Chin Fook Weng tadi ialah kuasa-kuasa peguam itu adakah maknanya peguam besar negeri itu sampai boleh menghalang jika sekiranya Yang di-Pertua Negeri berhasrat untuk memasukkan universiti-universiti yang telah diiktiraf oleh Jabatan Perkhidmatan Awam, oleh kerajaan Malaysia misalnya, kemudian adakah sampai kepada suatu peringkat bahawa Peguam Besar Negeri itu boleh menghalang hasrat Yang di-Pertua Negeri untuk mengiktiraf universiti-universiti tersebut dan dimasukkan ke dalam jadual bahawa universiti-universiti boleh maknanya siswazah universiti itu boleh menjadi peguam bela dan juga peguam cara di negeri-negeri yang berkenaan.

Adapun mengenai pindaan yang lain saya rasa pindaan yang lain mengenai perubahan *Chief Justice* kepada *Chief Judge* itu suatu perkara penyelarasan sahaja. Ini tidak perlulah kita bahaskan. Cuma soal peperiksaan CLP ini, saya melihat boleh jadi pada tanggapan adakah ini disebabkan kerana sudah terlalu banyak peguam bela, peguam cara di negara kita ini maka dengan sebab itu peperiksaan ini, saya pun tidak tahulah sengaja disusahkan supaya tidak begitu ramai siswazah undang-undang ini lulus peperiksaan CLP ini dan ianya memanglah untuk pelajar-pelajar daripada luar negara bukan daripada universiti-universiti yang sudah pun dimasukkan ke dalam jadual pindaan kita ini.

Saya ingin tahu adakah ini semata-mata hendak menyusahkan supaya jangan terlalu ramai bilangan peguam yang ada di negara kita ini pada masa-masa yang akan datang kerana kalau kita bandingkan dahulu-dahululah, dahulu kalau sebut peguam ini, orang kampung pun takut. Cukup takut. Tetapi sekarang ini nampaknya sebut peguam, ialah kita dengan penuh penghormatan terhadap peguam-peguam tetapi dia tidak gerun lagi. Gerun itu tak ada dah. Kegerunan macam-macam dahulu.

Ini barangkali pemeriksa-pemeriksa kita dia hendak supaya peguam lulus CLP ini dia digeruni oleh masyarakat. Adakah itu di antara sebab-sebab maka kata Dato' Dr. Chin Fook Weng tadi peperiksaan terlalu susah. Jadi seakan-akan kita mengharap masa-masa yang akan datang peperiksaan ini dimudahkan supaya lebih ramai pelajar-pelajar atau siswazah-siswazah kita lulus dalam peperiksaan sijil CLP ini.

Saya ingin mendapat penjelasanlah daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen dan kalau adalah cara-cara yang lebih baik supaya kita tidaklah mahu lulus 100%, kalau 100% itu jadi mudah sangat nanti ramai sangat pula orang mengambil peperiksaan ini. Jadi maknanya peperiksaan itu tidak terlihat oleh setengah-setengah pelajar terlalu susah dan tidak pula terlalu senang. Memang saya pun menerima pengaduan-pengaduanlah daripada pelajar-pelajar yang mungkin seangkatan dengan anak-anak saya mereka bercerita bahawa peperiksaan sijil CLP yang ada sekarang ini memang susah.

Jadi dengan sebab itu kita ingin mendapat pandangan daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri. Kalau ada cara-cara yang lebih baik yang tidaklah susah sangat dan tidak pula senang sangat. Biar dilihat ada kegerunan dilihat oleh masyarakat, kewibawaanlah kita kata, kewibawaan mereka yang lulus peperiksaan sijil CLP ini dan apabila mereka menjadi pengamal undang-undang mereka juga akan dihormati oleh masyarakat seluruhnya.

Saya rasa cukup setakat itu dan saya mohon menyokong. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Diminta menteri menjawab.

3.12 ptg.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Noh bin Haji Omar]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih

kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Senator Puan Hajah Azizah, Datuk William Lau, Dato' Dr. Chin Fook Weng dan juga Yang Berhormat Hassan Shukri yang telah sudi memberikan pandangan ke atas pindaan rang undang-undang yang dibentangkan sebentar tadi.

Yang pertama, Yang Berhormat Hajah Azizah telah membangkitkan tiga isu. Isu yang pertama ialah mengapa Hakim Besar Sabah dan Sarawak ditempatkan di Sarawak. Sukalah dinyatakan bahawa ini bukan isu penempatan Hakim Besar Sabah dan Sarawak. Ia berkaitan dengan perantukan orang yang menjadi Hakim Besar Sabah dan Sarawak. Sekiranya orang yang dilantik berasal dari negeri Sarawak maka Hakim Besar Sabah dan Sarawak bertempat di negeri Sarawak. Jika orang yang dilantik nanti berasal dari negeri Sabah maka Hakim Besar Sabah dan Sarawak akan bertempat pula di negeri Sabah.

Penempatan pada tradisinya adalah bergantung kepada negeri dan orang yang dilantik. Mengikut Perlembagaan Persekutuan, perantukan Hakim Besar Sabah dan Sarawak dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong bertindak atas nasihat Perdana Menteri selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja dan Ketua Hakim Negara. Saya kalau saya tak silap selama ini yang menjadi Hakim Besar Sabah dan Sarawak ini ialah orang Sarawak. Jadi sudah tentu pejabatnya di Sarawak. Mudah-mudahan suatu hari nanti, orang Sabah pula akan dilantik ke jawatan ini. Pada masa itulah bolehlah kita letakkan kita letakkan di Sabah pula.

Yang kedua mengenai isu Pejabat Pendaftar yang dibangkitkan, ini kita akan rujuk kepada mahkamah supaya dapat kita pertimbangan segala yang dicadangkan oleh Yang Berhormat mengenai Pejabat Pendaftar di Sabah.

Isu yang ketiga iaitu mengenai CLP dan saya ingin minta izin daripada Tuan Yang di-Pertua supaya saya gulung sekali sebab ada tiga orang yang sentuh mengenai isu-isu CLP selain daripada Yang Berhormat Hajah Azizah, Yang Berhormat Dato' Chin dan juga Yang Berhormat Hassan Shukri ada juga menyentuh mengenai CLP.

Mengenai peruntukan di bawah peruntukan Seksyen 4(1)(cb) yang ada ini bukanlah satu peruntukan yang baru. Peruntukan itu hanya telah mengemaskinikan kerana peruntukan yang sedia dalam Seksyen 4(1)(cc). Dalam Seksyen 4(1)(cc) sememangnya kelayakan CLP telah lama wujud. Setakat ini belum ada cadangan untuk menolak kelayakan tersebut. CLP Tuan Yang di-Pertua, saya boleh cerita sebab saya adalah bekas produk CLP, saya dahulu ambil CLP.

CLP ini sebenarnya kalau kita lihat sejarah, ianya ditubuhkan ialah untuk menolong pelajar-pelajar undang-undang di luar negara pada masa itu terutamanya di United Kingdom. Apabila *Barrister* di London pada masa itu di UK dia telah menaikkan kelayakan untuk membuat *Barrister* di UK daripada *third class* kepada *second class*. Ertinya pada masa itu pelajar-pelajar yang mendapat *third class* dia *third class* LLB mereka ini tidak layak untuk membuat *Barrister at Law* di London. Jadi pada masa itu kita memikirkan termasuk sayalah pada masa itu, kita memikirkan bagaimana pelajar-pelajar Malaysia ini yang mendapat *third class* ini untuk dibolehkan menjadi peguam kerana sekadar mendapat LLB (Hon.) daripada universiti luar negara terutamanya daripada UK, ianya tidak membolehkan lagi dia menjadi peguam bela dan peguam cara.

Kalau hendak menjadi pegawai tadbir bolehlah, dia tidak boleh praktis dan tidak boleh pun dilantik menjadi pegawai undang-undang. Jadi, oleh itu, setiap pelajar undang-undang yang mengambil LLB di luar negara, dia mesti membuat CLP. CLP ini pada mulanya untuk menampung *third class students* dan mungkin juga yang mendapat General Degree (GD), tetapi apabila CLP ini dibuat di Malaysia, kita lihat bukan sahaja pelajar-pelajar yang *third class* yang GD yang membuat CLP, malah yang *first class* (Hon.) pun balik ke Malaysia membuat CLP. Saya *second class* Yang Berhormat Hassan, bukan saya *third class*, saya *second class* saya buat CLP. [Ketawa]

Jadi, apabila pelajar-pelajar ini membuat CLP kita dapati bahawa mata pelajaran yang diajar di CLP dengan yang diambil di London, walaupun subjeknya sama, tetapi caranya berbeza, ini yang saya alami sendiri. Saya ambil contoh, kata Land Law, pelajar-pelajar yang ambil Land Law di UK, yakni LLB, Land Law LLB ini langsung tidak boleh pakai di Malaysia ini kerana sistemnya berbeza. Di London dia iktiraf *equitable interest*, tetapi di Malaysia kita pakai Torrens System, ertinya dalam undang-undang tanah di Malaysia, siapa

nama dalam geran dialah tuan punya tanah, tetapi kalau di London dia ada *equitable interest*, kalau duduk berapa lama, 10, 20, 30 tahun hak itu masih lagi mahkamah boleh beri pertimbangan.

Jadi, bila pelajar-pelajar ini balik, walaupun mereka boleh jadi mendapat gred B atau C Land Law di UK, di London, bila buat Land Law di CLP dia boleh gagal, sebab sistemnya dah berbeza. Kemudian seperti mana yang Puan Hazizah nyatakan tadi, di London kita ada Common Law, tetapi di sini semua pakai akta, statut.

Saya ambil contoh Evidence Law, bila kita belajar di London, kita tidak ada akta, kita betul-betul pakai Common Law based on cases tetapi bila kita buat Land Law di CLP, kita buat Evidence Law ataupun Akta Keterangan di CLP, kita kena apply dua cara, jadi kita punya pemikiran ini bercelaru, sebab selama ini setahun, tiga tahun kita belajar, kita pakai Common Law, sampai di sini kita kena pakai kedua-dua. Akta pun kita kena tengok, cases pun kita kena catat untuk *relatekan* dengan Common Law. Evidence

Jadi, sebab itu daripada pengalaman saya, rakan-rakan yang ambil dengan saya, memang kita menghadapi masalah, kita menghadapi dilemma, how you want to apply from Common Law to Akta, to Statut. Jadi, undang-undang kita ini semua pakai akta, macam criminal kita ada Kanun Keseksaan, kita ada pula Criminal CPC, Criminal Procedure, jadi ini semuanya memerlukan method dan cara pemikiran yang berbeza.

Sebab itu kita dapati pelajar-pelajar kita yang membuat CLP ini, saya daripada pengalaman dengan rakan-rakan saya, kita rasa macam menghadapi dilemma, menghadapi satu *cultural shock* daripada segi kita memahami undang-undang yang kita belajar tiga tahun dan kita hendak guna apabila kita balik.

Saya percaya pelajar-pelajar yang mengambil CLP ini lebih-lebih menguntungkan kerana prosedur kita belajar di London, kita sukar untuk apply, yang kita boleh apply hanya Principle of Law – yes, we can apply, but prosedur kita tidak boleh apply, berbeza sama ada criminal, civil, ada undang-undang macam saya kata Land Law pun tidak boleh pakai, Family Law pun ianya berbeza, Evidence itu yang saya kata killing subject ini zaman saya dahululah, Evidence Law memang ramai yang akan sangkut, sebab memang sukar untuk kita hendak selaraskan antara dua knowledge Common Law dan juga akta ini.

Jadi, begitu juga kita lihat pembelajaran di luar negara ini bagi kita agak mudah. Subjek sebagai contoh, saya masih ingat, waktu saya belajar LLB di London, satu tahun saya ambil empat subjek sahaja, tahun satu empat subjek, tahun dua empat subjek, tahun akhir empat subjek kemudian ada tambah dengan *assignment*.

Jadi, ertinya yang pentingnya *co-subject* ada enam, ini berbeza dengan budak-budak yang belajar di Malaysia, universiti tempatan, saya difahamkan belajar sampai satu tahun sampai 12 subjek, 13 subjek. Jadi kemungkinan pelajar-pelajar yang mendapat kelulusan daripada luar negara ini mungkin dia rasa agak mudah sekali belajar di luar negara, bila kalau *style* itu dibawa juga, *style* dan *attitude* itu dibawa ke peperiksaan SLP, sebab itu kita lihat mungkin ramai yang gagal.

Jadi, saya rasa, bukannya soal standard ataupun tidak, soalnya pelajar-pelajar yang mengambil SLP ini bagi saya ialah mereka ini menghadapi peperiksaan yang sama, walaupun mereka ada LLB London, tetapi tidak semestinya mereka ini akan mudah lulus untuk peperiksaan CLP, walaupun macam Evidence sama, soalnya sama, cara *lawnya* sama, tetapi bila balik ke Malaysia kita masih lagi sukar untuk kita dapat kelulusan walaupun subjek yang sama. Dan juga kita lihat tempoh belajar juga berbeza. Dahulu LLB hanya tiga tahun, tetapi di local U pada masa saya dahulu mereka ini empat tahun belajar undang-undang, sebab itu kena ambil CLP ini untuk kita sama juga tempoh masa di antara dalam dan juga luar negara.

Jadi, saya juga ingin respons kepada Yang Berhormat Tuan Hassan Shukri tidak ada kuota. Kita mengadakan bahawa CLP ini tidak ada kuota, kalau ramai yang lulus – luluslah, kalau ramai yang gagal – gagallah dan tidak ada timbul takut ramai *lawyer* pun dan sebagainya. *Lawyer* pun kalau hendak ikut-ikut dalam negara kita ini masih lagi berkurangan, kalau kita fikir daripada segi *ratio lawyer* dengan *ratio penduduk*.

Terima kasihlah kepada Yang Berhormat Tuan Hassan kerana memberikan penghargaan kepada peguam mesti ada kewibawaan sebagai peguam. Jadi, saya rasa oleh kerana kita hendak melahirkan peguam yang berwibawa inilah, maka soalan-soalan yang dibuat oleh CLP ini bukannya untuk menyekat mereka lulus, tetapi untuk melahirkan peguam yang betul-betul memahami undang-undang yang ada di Malaysia, kerana kita harus ingat bahawa pelajar-pelajar ini sebelum ini belajar undang-undang di luar negara dan mereka mungkin kurang pengalaman, kurang pengetahuan mengenai undang-undang yang ada di Malaysia. Sebab itu kita memerlukan peguam-peguam ini, mereka mesti faham undang-undang yang ada di Malaysia ini.

Juga kita lihat usaha kerajaan untuk meramaikan peguam, kita buat pelbagai cara, hari ini kita lihat di Universiti Islam Antarabangsa pun peguam kursus ijazah undang-undang ada, UKM pun ada, UiTM pun ada, kalau dahulu mungkin hanya ada di Universiti Malaya, tetapi hari ini sudah banyak universiti membuat kursus-kursus undang-undang ini. Jadi ini menunjukkan bahawa kita memang tidak ada sekatan untuk melahirkan peguam yang ramai.

Saya ingat itu sahaja yang saya hendak sentuh fasal CLP dan CLP pun sekarang ini dia ada lembaganya sendiri. Kalau dahulu buat di Universiti Malaya, dan sekarang ini saya difahamkan dia buat di kolej-kolej swasta untuk CLP ini dijalankan. Ini satu badan yang berbeza, dipanggil Lembaga Kelayakan. Dan mengenai kes-kes yang dibangkitkan oleh Dato' Dr. Chin saya tidak boleh hendak komen, sebab kes itu sekarang ini sedang di dalam kes mahkamah. Jadi, saya takut *subjudice* kalau saya memberi komen mengenai apa yang telah berlaku di dalam peperiksaan CLP kalau tak silap saya dua tahun lepas.

Kemudian Yang Berhormat Dato' Dr. Chin dan juga Yang Berhormat Tuan Hassan Shukri ada menyentuh mengenai Seksyen 18, mengenai kuasa yang diberi kepada Yang di-Pertua Negeri dan juga Peguam Besar Negeri. Kuasa yang diberikan kepada Yang di-Pertua Negeri Sabah kerana beliau ialah sebahagian daripada kuasa tertinggi badan perundangan di negeri Sabah. Pindaan hanya dibuat bagi negeri Sabah kerana Ordinan hanya terpakai bagi negeri Sabah sahaja. Jadi, untuk Semenanjung di bawah Akta Profesion Undang-undang, kuasa diberikan di bawah Seksyen 3 kepada Majlis Peguam untuk menentukan kelayakan tersebut.

Kuasa ini sudah ada dalam Akta Profesion Undang-undang. Ertinya hari ini kita sedia maklum mengenai legal profesion ini kita ada tiga pertubuhan, satu kita ada Lembaga Profesion, kita ada Akta Profesion Undang-undang (LPA) yang pertama, lagi satu di Sabah pula ada satu lagi undang-undangnya, dan di Sarawak juga ada. Jadi, ertinya ada tiga badan dan mereka ini ada undang-undang mereka sendiri. Oleh kerana ini merupakan badan profesional, sudah tentu untuk menjadi ahlinya ada syarat-syarat tertentu. Jadi kalau Akta Profesion Undang-undang kita beri kepada - di bawahnya dia ada Seksyen 3, kepada Majlis Peguam untuk menentukan kelayakan tetapi di Sabah, kita letak di bawah Yang di-Pertua Negeri dan juga Peguam Besar.

Jadi, saya percaya bahawa kedua-dua mereka ini tidak akan menyalahkan undang-undang yang ada. Kita lihat sahaja bahawa kalau kita tidak beri kuasa ini kepada mereka, maka apabila ada pula universiti-universiti tertentu nanti hendak diberikan pengiktirafan maka kita kena bawa balik ke Parlimen ini. Katalah nanti satu universiti, Universiti Utara Malaysia atau mana-mana universiti memperkenalkan kursus undang-undang yang diiktiraf oleh JPA, yang diiktiraf, oleh lembaga kelayakan tertentu, maka ianya terpaksa dibawa balik ke Parlimen.

Jadi, sebab itu kita berikan kuasa ini dan kita amat yakin bahawa kuasa ini diberi, sudah tentu pihak Sabah ini, Yang di-Pertua Sabah ini dan juga peguamnya akan melihat ijazah itu telah diterima pakai di Malaysia ataupun di Semenanjung ataupun tidak.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: [Bangun]

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Sekejap ya. Jadi, kalau kita lihat yang seperti UKM dan UiTM hari ini bahawa sebenarnya kelulusan daripada kedua-dua universiti ini telah diberi pengiktirafan oleh Lembaga Kelayakan Profesion Undang-undang dan juga Jabatan Perkhidmatan Awam Malaysia dan juga kedua-dua ijazah ini juga dianggap setaraf dengan

pemegang ijazah undang-undang daripada universiti tempatan yang lain, tetapi juga ijazah yang kedua-dua ini diiktiraf oleh Akta Profesion Undang-undang.

Jadi, adalah tidak adil kalau sama-sama dia belajar di universiti yang sama tetapi yang kawannya di Semenanjung boleh praktis, tetapi dia di Sabah dan di Sarawak tidak boleh praktis. Jadi, inilah yang kita berikan kuasa ini supaya masa akan datang tidak perlu lagi kita bawa ke Parlimen. Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, saya hanya mahu menjelaskan bahawa yang disoalkan bukan kenapa diberi kuasa, itu memang disetujui bahawa patut ada sesuatu pihak yang diberi kuasa untuk membuat keputusan, apa yang disoalkan hanya perundingan di antara Yang di-Pertua negeri dengan Peguam Besar negeri, sama ada itu diperlukan dan apa sebabnya diperlukan, yang disoalkan bukan sama ada harus diberi kuasa kepada Yang di-Pertua negeri atau tidak, itu sudah disetujui bahawa Yang di-Pertua negeri patut diberi kuasa, tetapi sama ada perlu perundingan dengan Peguam Besar

Tuan Yang di-Pertua: Apa Yang Berhormat cadang itu secara automatik.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Haah, ya.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, Kalau kita lihat undang-undang di sini, kalau kita lihat di sini Yang di-Pertua negeri 'may', ertinya budi bicara dialah, sama ada if you are assured is mandatory, tetapi rasa kalau undang-undang 'is may' dia buat budi bicara dia untuk berbincang dengan State Attorney General.

Tetapi walau macam mana pun, saya percaya bahawa kerana Yang di-Pertua ini yang merupakan sebahagian daripada kuasa tertinggi badan perundangan di negeri Sabah dan juga Peguam Besar ini ialah AG di negeri tersebut, saya percaya kedua-duanya akan mengadakan perbincangan, ia akan mengadakan perbincangan sama ada satu-satu universiti itu akan diterima dimasukkan di dalam Jadual.

Jadi, saya amat yakin kuasa yang diberi kepada Yang di-Pertua ini akan digunakan sebaik mungkin setelah berbincang dengan AG Negeri Sabah. Kemudian, Yang Berhormat Datuk William Lau ada menyentuh mengenai kelayakan yang tidak diiktiraf ini tetapi telah diterima masuk. Ini juga, Yang Berhormat Tuan Hassan bin Haji Shukri juga ada timbulkan masalah ini. Sebenarnya, pindaan ini dibuat ialah apabila pada bulan Ogos tahun 2002, yang lepas ada tiga orang pemegang Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada UKM telah memohon untuk diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di Sabah.

Walau bagaimanapun, permohonan mereka telah dibantah oleh *Sabah Law Association* atas alasan bahawa perenggan (4)1, (cc) Ordinan Peguam Bela Sabah tidak memperuntukkan Universiti Kebangsaan Malaysia sebagai salah sebuah universiti yang Ijazah Sarjana Muda Undang-undangnya adalah kelayakan ijazah yang diiktiraf. Jadi, bantahan itu telah dibenarkan oleh Mahkamah Tinggi Sabah atas alasan yang sama. Ini jelas menunjukkan bahawa sebelum peguam ini diterima masuk, maka dia akan mohon kepada Mahkamah Tinggi. Kemudian, pada masa itu kalau tidak ada apa-apa bantahan daripada mana-mana pihak, maka peguam ini akan diterima masuk dan menjadi peguam yang sah.

Datuk William Lau Kung Hui: Tuan Yang di-Pertua, saya memang tidak bersetuju tentang ini. Kalau ini memaksudkan bar tidak sah, memang tidak sah. Tidak kira sama ada orang bantah atau tidak bantah. *If the problem is there - the problem is there.* Tidak payah menunggu orang bangkitkan pada lima tahun akan datang. *If the problem is there - is there.* Tidak boleh tunggu pihak tertentu timbulkan apa-apa aduan.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Saya kira ini adalah daripada segi teknikal. Saya ingat, ini terpulang kepada mahkamah. Kalau kata, Persatuan Peguam Sabah hendak bawa ke mahkamah, ini terpulang kepada mahkamah. Tetapi, bagi kita daripada prosedurnya dan juga kita faham undang-undang, kalau tidak ada bantahan, bermakna dia telah diterima masuk. Apabila seseorang itu memohon masuk di hadapan Mahkamah Tinggi dan tidak

ada bantahan, itu sebab apabila kita hendak masuk, walaupun di Semenanjung, mesti ada wakil, mesti ada bantahan. Kalau ada bantahan, macam saya nyatakan tadi, mahkamah akan tolak.

Tetapi sekarang ini, oleh kerana mahkamah tidak ada bantahan dan mahkamah juga telah terima, daripada segi prinsip undang-undangnya, maka dia telah pun diterima sebagai peguam bela dan peguam cara di negeri Sabah. Apabila mereka diterima, pada masa mereka menjalankan amalan kepeguaman mereka, mereka adalah peguam bela yang telah diterima masuk oleh Persatuan Peguam Negeri Sabah. Mereka sememangnya telah diberi kuasa. Bila telah diterima, mereka telah diberi kuasa untuk menjalankan amalan kepeguamannya di negeri Sabah. Hakikat bahawa mereka telah diterima masuk menunjukkan bahawa semasa permohonan mereka, tiada pihak yang telah menolak dan membantah. Saya tidak tahulah daripada segi teknikal Tuan Yang di-Pertua. Ini undang-undang, biasalah. Undang-undang ini, orang katalah, kalau orang kampung cakap undang-undang ini mencuri tidak salah. Ia bila sudah kena tangkap itu, dia baru salah.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Serupalah orang naik motor, yang naik orang kampung. Dia tahu kalau naik motor, kalau tidak pakai topi keledar, salah. Tetapi, dia tidak kena tangkap. Ramai yang tidak pakai topi keledar. Macam PASlah jugakan. Dia tahu tidak boleh beri ceramah. Jadi, dah tidak kena tangkap, selamatlah. Tetapi, kena tangkap, yang itu yang kena dakwa. Tetapi, bila kena tangkap, dia kata kita zalim pula. *[Ketawa]*

Tuan Hassan bin Haji Shukri: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Yang di-Pertua: Dia bagi contoh sahajalah.

Tuan Hassan bin Haji Shukri: Saya pun boleh bagi contoh juga. UMNO pun pasal apa ada yang patut kena tangkap, tetapi tidak kena tangkap, dia tidak kata salah juga. Terima kasih. *[Ketawa]* *[Dewan gamat seketika]*

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Ini contoh sahaja Yang Berhormat. Tadi, saya cakap undang-undangkan? Tetapi itulah, bila kita tangkap, baru dia kata ini zalim. Padahal undang-undang sudah ada. Saya kata, janganlah bagi khutbah sebab kalau bukan negeri Selangor, kalau hendak baca khutbah, ia hendak kena watikah daripada Majlis. Tetapi, ini tidak ada watikah pun, baca juga. Jadi, bila kena tangkap, sudah kata kerajaan zalim, halang orang baca khutbah, halang sebar agama. Jadi, undang-undang ada. Jadi, berbalik kepada sini, itu terpuanglah daripada segi teknikal tetapi daripada segi praktiknya, mereka ini telah pun dilantik.

Tetapi, mengenai bilangan, saya tidak pasti. Tetapi, saya difahamkan bilangannya tidaklah ramai. Walau bagaimanapun, saya suka nyatakan di sini bahawa selain daripada tiga orang pemegang Ijazah Sarjana Muda yang gagal diterima masuk sebagai peguam bela, peguam cara di Sabah, kita juga telah dimaklumkan bahawa sehingga hari ini, terdapat 34 orang siswazah undang-undang yang memegang Ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada Universiti Kebangsaan Malaysia yang berasal dari negeri Sabah yang terpaksa bekerja dalam bidang lain atau tidak bekerja kerana menunggu lampu hijau untuk menjalani latihan dalam kamar di negeri Sabah.

Ertinya, hari ini di Sabah ada 34 siswazah. Mereka ini mungkin tahu bahawa mereka tidak layak, jadi mereka pun tidak buat *chambering* di Sabah. Tetapi, yang mungkin terlepas itu, mungkin selama ini dia tahu ataupun mungkin dia juga tidak tahu. Jadi, ia ada 34 orang. Kalau di Sarawak pula, terdapat seramai 58 orang pelajar undang-undang yang berasal dari negeri Sabah dan Sarawak sedang menjalani pengajian di UKM dan akan menamatkan pelajaran mereka tidak berapa lama lagi. Ertinya, ini juga akan memberikan rahmat kepada 58 orang yang sedang belajar dan juga 34 orang yang telah pun *graduate*, tetapi terpaksa buat kerja buat lain kerana tidak boleh praktis.

Jadi, saya rasa Tuan Yang di-Pertua, itu sahaja yang saya ingin jawab. Perkara-perkara yang telah dibangkit dan mengenai cadangan Yang Berhormat Datuk William Lau, adakah '*retrospective*', bawa balik ke Dewan ini, saya fikir itu mungkin tidak perlu kita adakan. Walau bagaimanapun, saya ingin maklumkan mengenai beberapa pindaan sedang kita buat kajian ke atas Ordinan Peguam Bela Sabah ini, jadi mungkin juga kalau kita

sedang mengkaji hari ini, pindaan-pindaan ini, kalau perlu kita akan timbangkan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang hendaklah disetujui.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 5 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG PEGUAM BELA (SARAWAK) (PINDAAN) 2002

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

3.29 ptg.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Noh bin Haji Omar]: Tuan Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Yang Berhormat, saya mohon mencadangkan iaitu satu rang undang bernama suatu akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela (Sarawak) dibacakan kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, Ordinan Peguam Bela Sarawak mengawal selia penerimaan masuk seseorang peguam bela dan peguam cara di negeri Sarawak. Subseksyen 4(1) ordinan tersebut menentukan orang yang berkelayakan yang boleh diterima masuk sebagai seorang peguam bela dan peguam cara di Sarawak.

Antara kelayakan yang diwajibkan ialah seseorang itu mestilah memegang ijazah dalam bidang undang-undang daripada Institusi Pendidikan Tinggi yang diiktiraf dan ditentukan dalam perenggan 4(1)(cc) Ordinan. Universiti Kebangsaan Malaysia dan Universiti Teknologi Mara Malaysia masing-masing telah diberi kuasa untuk mengurniakan ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) kepada siswazah fakulti undang-undang mereka. Namun begitu ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) dari kedua-dua universiti tersebut tidak termasuk dalam senarai ijazah yang diiktiraf di bawah ordinan untuk melayakkan seseorang diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di negeri Sarawak.

Untuk membolehkan siswazah yang memegang ijazah sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada kedua-dua universiti tersebut diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di negeri Sarawak. Ordinan Peguam Bela Sarawak perlu dipinda untuk menjadikan ijazah tersebut sebagai salah satu daripada kelulusan yang diiktiraf. Rang Undang-undang ini bertujuan untuk melaksanakan pindaan yang dimaksudkan itu.

Tuan Yang di-Pertua, Ordinan Peguam Bela Sarawak ialah undang-undang yang hanya boleh dipinda di Parlimen kerana perkara-perkara tentang profesion dan khususnya tentang orang-orang yang berhak menjalankan amalan di mahkamah selain mahkamah syariah dan mahkamah anak negeri adalah terkandung dalam senarai Persekutuan dalam Jadual Ke Sembilan kepada Perlembagaan Persekutuan. Fasal 1 Rang Undang-undang ini

mengandungi tajuk ringkas akta yang dicadangkan. Fasal 2 Rang Undang-undang bertujuan untuk meminda subseksyen 4(1) Ordinan. Pemotongan perenggan 4(1)(b) dan pindaan kepada perenggan 4(1)(c) dicadangkan kerana peruntukan-peruntukan itu tidak lagi berguna. Perenggan baru 4(1) (ca) dan (cb) dicadangkan untuk menggantikan perenggan 4(1) (cc) yang akan dipotong.

Tuan Yang di-Pertua, di bawah perenggan 4(1)(ca) yang dicadangkan itu ijazah yang dikurniakan oleh Institusi Pendidikan Tinggi dan diiktiraf bagi maksud membolehkan seseorang diterima masuk sebagai peguam bela dan peguam cara di bawah ordinan adalah seperti yang dinyatakan di dalam jadual. Kemasukan jadual ke dalam Ordinan dicadangkan dalam Fasal 4 Rang Undang-undang. Jadual itu mengandungi kelayakan yang kini menyatakan dalam perenggan 4 (1)(cc) ordinan dengan tambahan ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada Universiti Kebangsaan Malaysia dan ijazah Sarjana Muda Undang-undang (Kepujian) daripada Universiti Teknologi Mara Malaysia.

Perenggan 4(1)(cb) yang dicadangkan itu merupakan pindaan yang berbangkit daripada pemotongan perenggan 4(1)(cc). Perenggan 3 dan Undang-undang bertujuan untuk memasukkan satu seksyen baru iaitu seksyen 18 ke dalam ordinan untuk memberi Tuan Yang di-Pertua Negeri selepas berunding dengan peguam besar negeri, kuasa untuk meminda jadual melalui perintah dari syarikat dalam warta.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri Pendidikan [Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin]: Saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat masalah di hadapan Majlis ialah Rang Undang-undang bernama "Suatu Akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela Sarawak" dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat Dato' Dr Chin Fook Weng.

3.44 ptg.

Dato' Dr Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan Ordinan Peguam bela Sarawak. Tadi sahaja kita telah membahaskan Ordinan Peguam Bela Sabah dan nampaknya ada peruntukan-peruntukan yang lebih kurang sama di bawah kedua-dua ordinan tersebut. Jadi, tidak payahlah saya mengulangi sendiri kerana komen-komen yang ada itu adalah juga boleh diguna pakai bagi perbahasan dalam Ordinan Peguam Bela Sarawak ini.

Saya hanya ada satu komen yang baru. Kita telah melihat di Malaysia ini kita ada tiga jenis perundangan untuk Malaysia, satu negara iaitu kita ada Legal Profession Act tahun 1976, kita ada Ordinan Peguam Bela Sabah dan juga Ordinan Peguam Bela Sarawak. Iaitu di satu negara ada tiga undang-undang yang mengawal selia peguam-peguam kita.

Bagi kita di Malaysia kita memang memahami kenapa ini telah diwujudkan kerana semasa Sabah dan Sarawak bersama-sama dengan negeri-negeri di Semenanjung Malaysia ini menubuhkan Malaysia, maka ada persetujuan-persetujuan tertentu yang telah dicapai pada masa itu dan oleh kerana kontrak itu maka sehingga sekarang kita masih ada keadaan-keadaan tertentu di mana bagi seorang luar daripada Malaysia mereka juga tidak faham kenapa wujud sedemikian di Malaysia.

Mungkin sudah sampai masanya bagi rakan-rakan kita dari Sabah, dari Sarawak untuk memikirkan perkara ini dan demi perpaduan Malaysia, demi penyelarasan undang-undang yang ada itu, maka perkara sama ada kita perlukan satu set untuk Semenanjung satu set untuk Sabah, satu set untuk Sarawak itu masih harus diadakan ataupun sudah sampai masanya supaya pihak-pihak Kerajaan Negeri Sabah dan Kerajaan Negeri Sarawak sendiri memikirkan sama ada sesuai atau tidak supaya kita menyelaraskan dan mewujudkan satu sahaja bagi Malaysia pada keseluruhannya.

Ini adalah satu komen yang dibuat secara ikhlas demi perpaduan Malaysia pada keseluruhannya kita tidak mahu melihat keadaan di mana bagi seorang luar dia semacam sedikit keliru dengan keadaan di sini. Sungguhpun kita di sini tahu sebab-sebabnya ini

kerana perjanjian-perjanjian yang dicapai iaitu harus kita mempertahankan, tetapi mungkin sudah sampai masanya bagi negeri-negeri yang dua itu mengkaji perkara itu dan selepas itu mengambil tindakan yang sesuai mengadakan perundingan supaya kita dapat mencapai keseragaman bagi negara keseluruhannya. Itu adalah komen tambahan dan saya juga menyokong pindaan yang dicadangkan kepada Ordinan Peguam Bela Sarawak. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk William Lau.

3.48 ptg.

Datuk William Lau Kung Hui: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ingin turut serta mengambil bahagian untuk membahaskan rang undang-undang untuk meminda Ordinan Peguam Bela Sarawak dan saya mengucapkan terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua kerana membenarkan saya berucap lagi.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan komen-komen yang saya akan kemukakan di sini ada hubungkaitnya dengan profesion undang-undang di Sabah. Saya percaya rakan sejawatan saya dari Sabah Yang Berhormat Senator Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun akan bersetuju dengan saya.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai seorang ahli profesion undang-undang Sarawak, Bar Sarawak dikawal oleh Ordinan Peguam Bela Sarawak. Saya suka mengambil kesempatan di sini untuk mengucapkan tahniah kepada pihak yang bertanggungjawab kerana telah berjaya membentangkan pindaan undang-undang ini. Ia bukan sekadar tentang pelbagai kelulusan yang diperolehi dari berbagai institusi pengajian tinggi yang tidak diiktiraf, terkecuali (*except*) ijazah yang dikurniakan oleh Universiti Kebangsaan Malaysia dan Universiti Teknologi MARA Malaysia sebelum rang undang-undang ini dibentangkan hari ini bagi maksud kemasukan sebagai ahli profesion undang-undang di Sarawak (Bar Sarawak) yang dirujuk dalam Jadual Undang-undang Peguam Bela Sarawak, tetapi pindaan undang-undang ini adalah kena pada masanya untuk mengemaskinikan ordinan ini. Kita telah pun mempunyai ramai peguam yang beramal di Sarawak, yang berkelulusan dari berbagai institusi pengajian tinggi seperti dirujuk dalam Jadual, dan ramai pula daripada mereka yang kini berjaya dalam profesion ini.

Tuan Yang di-Pertua, sehubungan dengan ini izinkan saya, khususnya mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Peguam Negara, Datuk Seri Panglima Abdul Ghani Patail, di atas usahanya dalam perkara ini. Beliau telah, sejak memegang jawatan Peguam Negara, menjalankan tugasnya secara proaktif dalam hal ini. Saya pernah sebut di Dewan yang mulia ini pada suatu ketika dahulu, bahawa saya amat yakin dengan kebolehan beliau, dan saya percaya pentadbiran undang-undang di negara ini akan mencapai tahap yang lebih baik lagi pada masa hadapan di bawah kepimpinannya.

Tuan Yang di-Pertua, Ordinan Peguam Bela Sarawak ini adalah berdasarkan ordinan lama Malaya tahun 1954, yang ternyata tidak kemas kini lagi. Saya difahamkan, Ordinan Peguam Bela Sarawak ini dipinda agar selaras dengan undang-undang Akta Profesion Guaman 1976.

Setakat ini, Tuan Yang di-Pertua, saya ketahui bahawa Persatuan Peguam Sabah juga telah meminta supaya *Advocate Ordinance* mereka dipinda. Saya difahamkan juga bahawa pada satu dialog yang berlangsung di Sibu pada tahun 1999 di antara Peguam Negara yang dahulu, Yang Amat Berbahagia Tan Sri Mohtar Abdullah dengan peguam-peguam dari Sarawak dan Sabah, Tan Sri Mohtar Abdullah telah bersetuju dengan cadangan untuk meminda Ordinan Peguam Bela Sabah dan Ordinan Peguam Bela Sarawak, dan seterusnya beliau berkata dalam dialog tersebut bahawa pindaan kepada kedua-dua ordinan berkenaan akan dibentangkan di Parlimen pada sesi tahun 2000.

Saya juga difahamkan bahawa Majlis Peguam (*Bar Council*) Semenanjung Malaysia tiada halangan dengan cadangan pindaan ke atas kedua-dua ordinan tersebut. Saya mohon bertanya pihak yang bertanggungjawab, apakah sebabnya pindaan yang diluluskan itu lewat dibentangkan di Parlimen?

Tuan Yang di-Pertua, di sini saya ingin menjelaskan bahawa peguam di Sarawak tidak meminta undang-undang Akta Profesion Guaman 1976 ini dipanjangkan ke Sarawak.

Meminda Ordinan Peguam Bela Sarawak dengan memasukkan peruntukan Akta Profesion Guaman 1976 ke dalamnya adalah tidak sama dengan memanjangkan Akta Profesion Guaman 1976 ke Sarawak, kerana dua perkara tersebut merupakan urusan yang berlainan sama sekali.

Tuan Yang di-Pertua, pindaan ini akan menjadikan Bar Sarawak dan Bar Sabah duduk sama rendah dan berdiri sama tinggi dengan Bar Semenanjung, tetapi mereka tetap berasingan. Memanjangkan Akta Profesion Guaman 1976 ke Sarawak atau Sabah, menggabungkan Bar Sarawak dan Bar Sabah dengan Bar Semenanjung bermakna menghapuskan Bar Sarawak dan Bar Sabah. Sebenarnya, Tuan Yang di-Pertua, Bar Sarawak belum lagi bersedia membuka pintunya kepada peguam dari Semenanjung kerana kami masih memerlukan masa untuk menyiapkan diri, dan oleh itu kami memohon perlindungan buat sementara waktu.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menyatakan di sini beberapa cadangan pindaan-pindaan penting yang telah dicadangkan oleh peguam-peguam dari Sarawak seperti berikut:

- (i) Berkenaan perkara tatatertib di mana kuasa yang mencukupi hendaklah diberikan kepada jawatankuasa yang bertanggungjawab menjaga urusan ini. Struktur sekarang tidak memperuntukkan kuasa sebenar kepada Jawatankuasa Penyiasat. Mereka hanya menyiasat dan membuat perakuan kepada Yang Arif Hakim Besar Sabah dan Sarawak sahaja. Akibatnya, antara lain-lain, walaupun terdapat para peguam yang tidak beretika tetapi mereka masih boleh terus beramal;
- (ii) tentang isu "*Professional Indemnity Insurance*" hendaklah diwajibkan;
- (iii) isu tentang mengemaskinikan peruntukan kemasukan peguam, nampaknya sebahagian daripada cadangan tersebut telah pun diambil kira dalam rang undang-undang yang sedang dibahaskan di dalam Dewan yang mulia ini;
- (iv) Isu tentang membaiki lagi peruntukan tentang *pupillage* dengan memendekkan masanya supaya kurang dari 12 bulan, kebenaran *part call* dan mengadakan garis panduannya;
- (v) Persatuan Peguam Sarawak hendaklah dijadikan sebuah badan berkanun. Pada masa ini persatuan tersebut ditubuhkan dan didaftarkan di bawah Akta Pertubuhan. Keadaan ini adalah tidak memuaskan kerana ia dianggap hanya sebagai sebuah kelab sosial dan inilah pun tanggapan orang ramai;
- (vi) Isu tentang keahlian hendaklah diwajibkan dan Bar Sarawak hendaklah diberi kuasa mengeluarkan sijil *annual*. Dengan adanya sebuah badan berkenaan, ia berupaya mengawal dan menyelia para peguam. Ia juga boleh mengadakan dananya sendiri untuk menjalankan aktiviti-aktivitinya, khususnya pendidikan undang-undang yang berterusan. [*Berhenti seketika*]

Timbalan Yang di-Pertua: Jemput Yang Berhormat.

Datuk William Lau Kung Hui: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, tentang mengapa peguam di Sarawak, termasuk juga peguam di Sabah tidak bersetuju dengan Akta Profesion Guaman 1976 dipanjangkan di kedua-dua negeri berkenaan, saya jelaskan lagi. Ini juga sebagai jawapan kepada apa yang dibangkitkan oleh rakan saya, Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

- (i) Pemanjangan Akta Profesion Guaman 1976 tidak membantu proses integrasi kerana integrasi tidak boleh dicapai melalui perubahan undang-undang tetapi ia boleh dicapai melalui perubahan sikap dan pemikiran.

- (ii) Kepelebagaian boleh membawa banyak faedah terutamanya apabila sesebuah masyarakat wujud hasil dari kepelebagaian kumpulan dan lokasi geografi yang berbeza. Ia akan memenuhi keperluan tempatan, secocok dengan persekitaran semula jadi dan faham tentang isu-isu daerah. Inilah sahaja caranya yang berkesan untuk mentadbirkan pengamal undang-undang di dalam sebuah negara seperti Malaysia.
- (iii) Pemanjangan akan membawa kepada dominasi berbanding integrasi. Ia juga akan mengakibatkan pemusatan kuasa dan proses membuat keputusan yang tidak cekap.
- (iv) Dengan izin Tuan Yang di-Pertua, *'Many foreign jurisdictions with high legal standings have separate bars and different status to govern their respective Bars'* Contohnya United Kingdom, Amerika Syarikat, Kanada dan Australia mempunyai bar masing-masing untuk negeri dan kawasan yang berlainan dan keadaan ini tidak pun menjejaskan perpaduan politik mereka.
- (v) Integrasi hendaklah difokuskan kepada undang-undang dan prosedur yang melibatkan orang ramai untuk tujuan penyeragaman. Contoh penyeragaman yang baik telah pun dilakukan melalui Kaedah-Kaedah Mahkamah seperti Kaedah-Kaedah Mahkamah Rendah, Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Rayuan yang terpakai di seluruh negara.
- (vi) Pemanjangan Akta Profesion Guaman 1976 akan menyebabkan peminggiran peguam dari Malaysia Timur kerana adalah sentiasa susah dan mahal bagi mereka untuk mengambil bahagian dalam berbagai-bagai aktiviti yang berpusat di Kuala Lumpur. Begitu juga adalah terlalu mahal dan memakan masa jika peguam dikehendaki datang ke Kuala Lumpur dengan kapal terbang untuk menghadiri apa-apa upacara.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang dirasakan oleh para peguam di Sabah dan Sarawak yang enggan membuka pintu wilayahnya samalah seperti dengan apa yang dirasakan oleh Majlis Peguam yang membantah pintu dibuka kepada kemasukan peguam asing dari pasaran di bawah WTO.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh tentang satu perkara yang saya telah bangkitkan dalam perbahasan Rang Undang-Undang Ordinan Peguam Bela (Sabah) (Pindaan) 2002. Tuan Yang di-Pertua, saya telah dimaklumkan oleh masyarakat perwakilan peguam Sarawak yang berlangsung pada 23 November 2002 bahawa terdapat peguam berkelulusan dari Universiti Teknologi MARA Malaysia telah diterima masuk sebagai peguam di Sabah dan Sarawak secara salah kerana kelulusan mereka sebelum Rang Undang-Undang ini tidak diiktiraf oleh Ordinan Peguam Bela Sarawak dan Sabah kecuali mereka terlebih dahulu telah diterima masuk sebagai peguam di Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi memandangkan situasi perkara ini saya ingin mencadangkan Rang Undang-Undang ini apabila diluluskan haruslah dipinda dengan tarikh kuat kuasa kebelakangannya. Dengan izin, *with retrospective effect* untuk membetulkan kesilapan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, saya harap komen-komen saya ini mendapat perhatian pihak yang berkuasa kerana isu ini begitu penting kepada kami dan saya harap keluhan peguam dari Sabah dan Sarawak ini diberikan pertimbangan yang sewajarnya semoga cadangan-cadangan yang dikemukakan mereka dapat dibentangkan di Parlimen dengan secepat mungkin kerana ia merupakan isu yang begitu mendalam di hati sanubari kami bukan sahaja di kalangan peguam tetapi juga masyarakat di Sarawak keseluruhannya. Dengan kata-kata ini saya memohon untuk menyokong sepenuhnya Rang Undang-undang ini demi kebaikan profesion undang-undang di Sarawak khasnya dan Malaysia amnya, sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Dijemput Yang Berhormat Dato' Mohd Taha.

4.07 ptg.

Dato' Mohamad Taha Ariffin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk mengikut serta dalam perbahasan mengenai undang-undang bernama satu akta untuk meminda Ordinan Peguam Bela Sarawak. Oleh kerana banyak hujah-hujah yang telah diutarakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat bukan sahaja semasa kita membahaskan rang undang-undang yang telah diluluskan mengenai Ordinan Peguam Bela Sabah tapi juga banyak *point* ataupun hujah yang telah disebutkan oleh Yang Berhormat daripada Sabah, Yang Berhormat daripada Pulau Pinang dan juga Yang Berhormat daripada Terengganu.

Pada pendapat saya Tuan Yang di-Pertua, kita perhatikan bahawa oleh kerana terdapat tiga set kata Yang Berhormat Datuk Dr. Chin tadi, ini adalah disebabkan soal-soal sejarah, *historical reason*. Walau bagaimanapun setelah mendengar pendapat daripada pandangan Yang Berhormat Datuk William Lau tadi bahawa memang ada dialog ataupun percakapan di antara pihak-pihak tertentu maka saya rasa *I'm greatly encouraged by that* dengan izin. Dalam pada itu juga Tuan Yang di-Pertua. Oleh kerana Datuk William Lau tadi dengan penuh emosi menyatakan supaya perbincangan atau dialog perlu disambungkan kerana menurut beliau inilah soal sanubari yang amat mendalam. Jadi saya rasa memang kenalah juga kalau diadakan satu perbincangan yang sudah semestinya diadakan di antara pihak-pihak tertentu supaya perkara ini dapat kita selesaikan dengan mudah.

Jadi saya tidak hendaklah bercakap panjang kerana banyak hujah-hujah yang telah diutarakan tadi, cuma saya hendak mendapat penjelasan sedikit dalam jadual baru yang disebutkan di dalam rang undang-undang ini nampaknya daripada beberapa universiti berkenaan kelulusan kepujian dikehendaki. Mestilah ada rasional mengenai mengapa kelulusan daripada sesebuah universiti itu dikehendaki dengan tahap kepujian walhal daripada beberapa yang lain termasuk National University Of Singapore tidak dikenakan kepujian begitu juga Bachelor of Laws daripada International Islamic University Malaysia tidak dikehendaki kepujian. Jadi pada umumnya Tuan Yang di-Pertua, tujuan rang undang-undang ini ialah untuk memperkemas undang-undang yang ada sekarang. Jadi dengan tujuan yang murni itu dan dengan harapan supaya dialog di antara beberapa pihak tadi dapat diteruskan bukan sahaja untuk kes ini tapi untuk pada masa-masa akan datang dapat diteruskan, saya menyokong rang undang-undang ini, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Dijemput Yang Berhormat Hajah Hazizah.

4.10 ptg.

Puan Hajah Azizah binti Datuk Seri Panglima Haji Mohd. Dun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana mengizinkan saya turut sama berbahas. Saya tidak akan bercakap panjang kerana perkara-perkara yang penting telah pun diperkatakan oleh sahabat saya Yang Berhormat Datuk William Lau. Cuma saya di sini ingin menyentuh tentang apa yang telah juga disebutkan oleh beliau iaitu berkenaan dengan Akta Profesion Guaman 1976 yang ditentang oleh peguam-peguam daripada kedua-dua negeri Sabah dan Sarawak supaya tidak dilanjutkan atau dipanjang ke negeri Sabah.

Sama seperti beliau, saya juga menyokong saranan beliau supaya ordinan-ordinan masing-masing di kedua-dua negeri ini diteruskan, cuma dipinda di mana seksyen-seksyen yang perlu dipinda untuk selaras dengan Akta Profesion Guaman 1976. Saya menyokong penuh saranan beliau supaya ketiga-tiga Bar yang ada sekarang ini iaitu Malayan Bar, Sabah Bar dan juga Sarawak Bar dikekalkan seperti mana yang ada sekarang ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Dengan ini saya menjemput Yang Berhormat Datuk Haji Noh bin Haji Omar untuk menjawab.

4.12 ptg.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Noh bin Haji Omar]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya bagi pihak Jabatan Perdana Menteri

mengucapkan berbanyak terima kasih kepada empat orang Senator yang telah memberi pandangan mengenai pindaan undang-undang ini.

Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng, Yang Berhormat Datuk William Lau Kung Hui, Yang Berhormat Dato Mohamad Taha Ariffin dan juga Yang Berhormat Puan Hajah Azizah, isu yang banyak dibangkitkan ialah sama ada mengapa kita ada tiga badan profesion undang-undang dan perlu ataupun tidak dipanjangkan ke Sabah dan Sarawak. Saya ingin nyatakan di sini bahawa tidak boleh dinafikan di Malaysia hari ini memang ada tiga badan yang mengendalikan kemasukan peguam ini secara berlainan kerana wujud tiga undang-undang berlainan yang mengawal selia hal kepeguaman ini.

Kita ada di Semenanjung Malaysia, di Sabah dan Sarawak. Di Semenanjung Malaysia kita menggunakan Akta Profesion Undang-undang 1976, di Sabah kita guna Ordinan Peguam Bela Sabah, di Sarawak kita gunakan Ordinan Peguam Bela Sarawak. Perkara ini berlaku dan kita juga telah sedia maklum telah disebut oleh Ahli-ahli Yang Berhormat tadi mengapa perkara ini berlaku. Ianya tidak lain dan tidak bukan ialah kerana perjanjian waktu kedua-dua negeri tersebut memasuki Malaysia di mana mengikut Akta Malaysia 1963 semua undang-undang yang sedia ada di Sabah dan di Sarawak hendaklah dikekalkan sehinggalah dipinda atau dimansuhkan. Sehingga kini belum ada cadangan untuk kita memansuhkan kedua-dua ordinan tersebut.

Mengikut Seksyen 2 Akta Profesion Undang-undang 1976, akta itu sebenarnya terpakai bagi seluruh Malaysia termasuk Sabah dan Sarawak. Bagaimanapun buat masa ini akta itu hanya dikuatkuasakan di Semenanjung Malaysia sahaja iaitu mulai 1 Jun 1977, Akta Profesion Undang-undang masih belum dikuatkuasakan di negeri Sabah dan Sarawak. Ini kerana orang Sabah dan Sarawak masih tidak bersedia untuk menguatkuasakan undang-undang ini Sabah dan Sarawak.

Akta Profesion Undang-undang 1976 sebenarnya boleh dikuatkuasakan di negeri Sabah dan Sarawak pada bila-bila masa apabila negeri Sabah dan Sarawak bersedia menerimanya. Buat masa ini belum ada apa-apa cadangan formal daripada negeri Sabah dan Sarawak untuk menerima pakai Akta Profesion Undang-undang 1976. Keputusannya ialah terpulang kepada pihak negeri Sabah dan Sarawak. Apabila Sabah dan Sarawak bersetuju untuk menerima pakai Akta Profesion Undang-undang 1976 barulah boleh kita laksanakan cadangan Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook tadi.

Tetapi nampaknya Yang Berhormat Dr. Chin daripada wakil Sabah dan Sarawak, dua daripada Sarawak, satu daripada Sabah bangun nampaknya mereka belum bersedia untuk menggunakan satu Akta Profesion Undang-undang. Kita dengar Datuk Wiliam Lau memberikan tujuh sebab mengapa Akta Profesion Undang-undang ini tidak boleh dipanjangkan ke Sabah dan Sarawak. Jadi, begitu juga Yang Berhormat Dato Mohamad Taha nampaknya menyokong supaya jangan dipanjangkan ke Sarawak. Jadi...

Dato Mohamad Taha Ariffin: Minta laluan.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, jemput Dato. Laluan diberi.

Dato Mohamad Taha Ariffin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebagai seorang peguam yang *non practising* dan tidak berapa *Au Fait* dalam hal-hal perkara seperti ini, saya tidak katakan saya tidak menyokong Yang Berhormat. Cuma saya ajukan supaya dialog diadakan lebih banyak lagi supaya pandangan daripada pihak-pihak daripada Sabah, daripada Bar Association dan daripada Sarawak Advocate Association dapat dijalankan dengan sebaik-baiknya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Jemput Yang Berhormat Dato' Noh.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat Dato Mohamad Taha. Sekiranya yang saya nyatakan tadi memang ada *pro and con* ada yang bersetuju dan ada yang tidak bersetuju, sebagai contoh kalau izinkan saya merujuk kembali kepada perbahasan di Dewan Rakyat, seorang peguam bela daripada Sarawak, Yang Berhormat bagi Batang Lupar, beliau bersetuju supaya Akta Profesion Undang-undang ini dipanjangkan ke Sabah dan Sarawak, dia kata biar ada liberalisasi. Biar, ada satulah.

Ertinya sekarang ini dunia tanpa sempadan, zaman globalisasi, jadi mengapa mesti ada sempadan. Itu hujah mereka yang bersetuju.

Walau bagaimanapun, sebagaimana yang saya nyatakan tadi ini, kita sebagai negara yang memegang janji maka sosial kontrak yang ada sewaktu ditubuhkan Malaysia dahulu harus kita hormati. Melainkan saya hendak nyatakan tadi ada di antara Sabah dan Sarawak ini bersetuju untuk dihapuskan maka kita tidak ada apa-apa halangan. Malahan Akta Profesion Undang-undang ini bila-bila masa juga kita boleh panjangkan ke Sabah dan Sarawak apabila mereka bersedia menerimanya. Buat masa ini kita nampaknya masih lagi ada yang setuju, ada yang tidak dan kita biarkan sekarang ini mengikut apa yang ada pada hari ini.

Mengenai isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Datuk William iaitu pindaan kepada kedua-dua ordinan untuk memasukkan peruntukan Akta Profesion Undang-undang mengapa lewat dibentangkan di Parlimen. Terima kasih kepada Yang Berhormat kerana membangkitkan perkara ini. Sebenarnya kita telah pun menerima cadangan-cadangan tersebut yang telah pun dinyatakan supaya ianya diletakkan sama taraf seperti Akta Profesion Undang-undang.

Walau bagaimanapun, masih ada perkara-perkara *some substantive* yang belum diselesaikan. Kita sedang buat kajian pindaan-pindaan tersebut masih dalam peringkat perundingan. Insya-Allah, pindaan tersebut akan dibentangkan apabila semua isu telah diselesaikan. Ini juga mungkin termasuk juga cadangan Yang Berhormat kalau difikirkan sama ada undang-undang ini perlu *retrospective* ataupun tidak ini mungkin kita akan buat kajian sekali. Saya ingin menyatakan kepada Yang Berhormat bahawa pihak Jabatan Peguam Negara telah pun menerima dan sedang mengkaji perkara ini dan saya percaya sekiranya semua ini selesai kita akan bentangkan di dalam Dewan yang mulia ini.

Dan, akhir sekali, Yang Berhormat Dato Mohamad Taha bin Ariffin membangkitkan mengenai mengapa ada kepujian, mengapa tidak ada kepujian di dalam senarai universiti-universiti yang disenaraikan. Ijazah daripada Universiti Malaya, semuanya Ijazah Sarjana Muda (Kepujian). Jadi, nama khas ijazah tersebut tidak menggunakan perkataan 'kepujian' ataupun 'honours', dia sudah automatik, sebagai satu kepujian, ia tidak disebut.

Sebaliknya ijazah lain nama khasnya sememangnya ada perkataan 'kepujian' sebagai sebahagian daripada nama khas ijazah tersebut. Jadi, sebab itu ada kepujian atau tidak, tetapi sebenarnya, tarafnya dan juga pengiktirafannya, kualitinya ialah sama. Jadi, tidak ada timbul soal mengapa ada kepujian dan mengapa tidak ada kepujian kerana telah pun saya nyatakan tadi.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan berbanyak terima kasih kepada perkara-perkara yang dibangkitkan dan jika ada yang tidak saya jawab, insya-Allah kita akan mengambil perhatian perkara yang dibangkitkan terutamanya apabila pindaan-pindaan ordinan ini sedang dalam kajian kita.

Dengan kata-kata tersebut, saya mengambil kesempatan di sini mengucapkan Selamat Hari Raya Aidilfitri kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang beragama Islam. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Dato' Haji Noh bin Haji Omar, Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri yang telah menjawab sebentar tadi.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Fasal 1 hingga 4 dikemukakan kepada Jawatankuasa

Fasal 1 hingga 4 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG KEWANGAN (NO.2) 2002

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

4.24 ptg.

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Chan Kong Choy]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan suatu akta untuk meminda Akta Cukai Pendapatan 1967, Akta Cukai Pendapatan (Pindaan) 2002, Akta Setem 1949 dan Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990 dibaca kali kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, rang undang-undang ini adalah bagi membolehkan pelaksanaan langkah percukaian yang diumumkan dalam Bajet 2003, di samping untuk melaksanakan keputusan kerajaan yang telah dibuat yang mana memerlukan pindaan kepada akta tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, saya memohon untuk menghuraikan setiap Fasal di dalam rang undang-undang ini. Rang undang-undang ini mempunyai 40 Fasal yang dibahagikan kepada lima bab seperti berikut:-

Bab 1 – Permulaan. Dalam bab permulaan, terdapat dua Fasal seperti berikut:-

Fasal 1 menyatakan tajuk ringkas akta ini iaitu dikenali sebagai Akta Kewangan (No.2) 2002.

Dan Fasal 2 pula menyatakan rang undang-undang ini adalah bagi meminda Akta Cukai Pendapatan 1967, Akta 53, Akta Cukai Pendapatan (Pindaan) 2002, Akta A1151, Akta Setem 1949, Akta 378 dan Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990, Akta 445.

Bab 2 – Pindaan Akta Cukai Pendapatan 1967 Akta 53. Bab kedua pula terdiri daripada 27 Fasal iaitu Fasal 3 hingga Fasal 29 yang bertujuan untuk meminda Akta Cukai Pendapatan 1967 seperti berikut.

Fasal 3 menyatakan kuat kuasa pindaan iaitu mulai tahun taksiran 2003 dan tahun-tahun taksiran berikutnya kecuali Fasal-fasal berikut, Fasal 5, berkuat kuasa bagi tahun taksiran 2002 dan tahun-tahun taksiran yang berikutnya.

Fasal 7, 18 dan 24 berkuat kuasa mulai pada 21 September 2002.

Fasal 14, 15 dan 27 berkuat kuasa dari mula berkuatkuasanya Akta Cukai Pendapatan 1967.

Fasal 19 (B) disifatkan berkuat kuasa dari tahun taksiran 2001 dan tahun-tahun taksiran berikutnya dan Fasal 25 dan 26 disifatkan berkuat kuasa dari tahun taksiran 2000, tahun semasa dan tahun-tahun taksiran berikutnya.

Fasal 4 dan 13 adalah bagi memansuhkan peruntukan cukai konsesi 10% ke atas ibu pejabat operasi ataupun OHQ dengan izin, yang diluluskan. Pengecualian cukai pendapatan ke atas OHQ yang diumumkan dalam Bajet 2003 akan dibuat melalui Perintah Pengecualian di bawah Seksyen 127 Akta Cukai Pendapatan 1967.

Fasal 5 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 7 yang bertujuan bagi memberi kelonggaran syarat kepada seseorang individu untuk mendapat taraf pemastautin bagi maksud cukai pendapatan. Peruntukan semasa untuk mendapatkan taraf pemastautin

memerlukan seseorang individu berada di Malaysia sekurang-kurangnya 182 hari dalam mana-mana tahun. Walau bagaimanapun, seseorang individu yang berada di Malaysia kurang daripada 182 hari dalam sesuatu tahun layak mendapat taraf pemastautin bagi tahun berkenaan. Jika tempoh kurang daripada 182 hari itu bersambungan dengan tempoh dia berada di Malaysia selama 182 hari berturut-turut pada tahun sebelum atau tahun berikutnya.

Kedua-dua tempoh tersebut hanya dianggap bersambungan dengan syarat individu berkenaan berada di Malaysia ataupun *compulsory stay* dengan izin, pada 31 Disember tahun semasa dan 1 Januari tahun berikutnya. Pindaan yang dicadangkan bertujuan memberi kelonggaran supaya ketiadaan sementara individu pada 31 Disember tahun semasa dan 1 Januari tahun berikutnya, masih dianggap tempoh yang bersambungan untuk mengekalkan taraf pemastautin.

Fasal 6 adalah mengenai pemansuhan Seksyen 11 supaya menduduki premis yang bukan untuk tujuan perniagaan tidak lagi merupakan suatu punca pendapatan.

Fasal 9, 10, 11, 21 dan 22 pula adalah pindaan berbangkit akibat pemansuhan Seksyen 11.

Fasal 7 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 15A yang bertujuan supaya cukai pendapatan ke atas bayaran perkhidmatan kepada bukan pemastautin dihadkan kepada perkhidmatan yang dilakukan di Malaysia sahaja.

Fasal 8 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 18 untuk memasukkan takrif lesen *Malaysian Offshore Bank* selaras dengan pindaan kepada Seksyen 60C Akta Cukai Pendapatan 1967 di Fasal 12 yang bertujuan tidak mengenakan cukai di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967 ke atas pendapatan cawangan bank Malaysia daripada aktiviti perniagaan luar pesisir Labuan. Dengan ini pendapatan berkenaan akan dikenakan cukai di bawah Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990.

Fasal 14 dan 15 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 75 dengan memperkenalkan Seksyen 75A bertujuan mengehadkan tanggungan membayar cukai syarikat hanya kepada pengarah yang memegang majoriti saham syarikat.

Fasal 16 dan 17 adalah bagi memperkenalkan Seksyen baru 82A bertujuan supaya keperluan menyimpan rekod yang mencukupi diperluaskan kepada semua pembayar cukai.

Fasal 18 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 107A bertujuan untuk mengurangkan kadar cukai pegangan bagi cukai pendapatan syarikat atas mana-mana bayaran kontrak kepada kontraktor tidak bermastautin daripada 15% kepada 10%. Pindaan ini juga untuk mengurangkan kadar cukai pegangan bagi cukai pendapatan pekerja kepada kontraktor bukan pemastautin daripada 5% kepada 3%.

Fasal 19 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 108 yang bertujuan:

- (i) untuk menentukan kadar potongan cukai yang dikenakan ke atas dividen yang diagihkan oleh syarikat yang modal berbayarnya sebanyak RM2,500,000 dan kurang; dan
- (ii) untuk memberi kuasa budi bicara kepada Ketua Pengarah Hasil Dalam Negeri bagi meremit atau membatalkan penalti cukai ke atas kelewatan atau kegagalan membayar hutang cukai.

Fasal 20 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 111 yang bertujuan untuk menyelaraskan prosedur pematuhan Sistem Taksir Sendiri. Sekiranya syarikat telah membayar cukai melebihi amaun kena bayar, penyata cukai pendapatan yang dikemukakan oleh syarikat itu dianggap satu pemberitahuan bayaran balik cukai dan pemberitahuan tersebut dianggap telah diserahkan kepada syarikat pada hari penyata tersebut dikemukakan.

Fasal 23 adalah mengenai pindaan kepada Jadual 1 untuk memasukkan dua kadar cukai korporat bagi syarikat pemastautin di Malaysia yang mempunyai modal berbayar RM2,500,000 dan ke bawah pada awal tempoh asas bagi sesuatu tahun taksiran.

Fasal 24 adalah mengenai pindaan kepada Jadual 3 yang bertujuan memberi kuasa kepada Menteri untuk menetapkan suatu bangunan sebagai bangunan industri dan menetapkan jumlah elaun tahunannya.

Fasal 25 dan Fasal 26 adalah mengenai pindaan kepada Jadual 4 dan 4A yang bertujuan untuk menyediakan peruntukan baru selaras dengan pelaksanaan sistem taksiran tahun semasa. Seseorang yang telah melakukan perbelanjaan penjelajahan yang layak dalam tahun asas untuk sesuatu tahun taksiran dan memilih untuk membuat tuntutan hendaklah membuat tuntutan dalam penyata bagi tahun taksiran tersebut.

Fasal 27 adalah pindaan kepada Jadual 4C bagi melanjutkan tarikh akhir mengemukakan permohonan untuk kelulusan projek di bawah jadual itu ke tahun 2005.

Fasal 28 mengenai pindaan kepada Jadual 6 yang bertujuan untuk menaikkan amaun yang dikecualikan atas pendapatan pampasan bagi kehilangan pekerjaan daripada RM4,000 kepada RM6,000 bagi setiap tahun perkhidmatan.

Fasal 29 adalah mengenai pindaan kepada Jadual 7A yang bertujuan supaya projek yang dijalankan oleh seseorang untuk mengubah perniagaan penternakan ayam dan itik dari sistem terbuka kepada tertutup yang disahkan oleh Menteri Pertanian dimasukkan sebagai satu projek baru yang layak mendapat elaun pelaburan semula.

Bab 3 - Pindaan kepada Akta Cukai Pendapatan (Pindaan) 2002.

Bab Ketiga terdiri dari tiga fasal iaitu Fasal 30 hingga 32 yang bertujuan untuk meminda Akta A1151 iaitu Peruntukan Undang-undang Peralihan untuk melaksanakan Sistem Taksiran Sendiri bagi pembayar cukai bukan syarikat.

Peruntukan pindaan adalah seperti berikut:-

Fasal 30 adalah bagi menyatakan tarikh kuat kuasa bagi pindaan yang dibuat ke atas Akta A1151. Kesemua pindaan kepada akta ini adalah berkuat kuasa hanya bagi tahun taksiran 2003;

Fasal 31 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 30 Akta A1151 bertujuan untuk memperkemas peruntukan sedia ada bagi menentukan amaun cukai dikenakan ke atas pendapatan kena cukai bagi tempoh baki bulan. Pindaan mengambil kira potongan bagi diri yang cacat serta pelepasan suami yang tidak diambil kira apabila peruntukan asal disediakan; dan

Fasal 32 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 31 Akta A1151 yang bertujuan bagi mengehadkan pemberian rebat tambahan iaitu jika pendapatan bercukai seseorang individu bagi tempoh baki bulan adalah tidak melebihi RM35,000.

Bab 4 - Pindaan kepada Akta Setem 1949.

Bab keempat terdiri daripada empat Fasal iaitu Fasal 33 hingga Fasal 36 bertujuan untuk meminda Akta 378 seperti berikut:

Fasal 33 adalah bagi menyatakan tarikh kuat kuasa pindaan di mana kesemua pindaan berkuat kuasa pada 1 Januari 2003.

Fasal 34 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 9. Sebelum itu kegagalan meremitkan amaun terhutang yang dipungut oleh jurubank, broker saham atau penanggung insurans ke atas cek yang tidak disetamkan, nota kontrak atau polisi insurans dalam tempoh masa yang ditetapkan mengakibatkan suatu bayaran amaun tambahan sebanyak RM500. Dengan pindaan ini amaun tersebut dikurangkan kepada RM200.

Fasal 35 adalah mengenai pindaan subseksyen 47(A)(1) yang bertujuan untuk mengurangkan kadar penalti duti setem daripada 50% dan 200% kepada 500% dan 20% akibat daripada kelewatan menyetamkan dokumen dalam tempoh yang ditetapkan.

Fasal 36 adalah mengenai pindaan kepada Jadual Pertama yang bertujuan supaya duti setem ke atas semua dokumen penyewaan hartanah termasuk perjanjian penyewaan yang melibatkan bayaran perkhidmatan diselaraskan iaitu dikenakan duti setem di bawah Butiran 49 Jadual Pertama Akta Setem 1949.

Bab 5 – Pindaan kepada Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir 1990.

Bab kelima terdiri daripada tiga Fasal iaitu Fasal 37 hingga Fasal 40 bertujuan seperti berikut, melayakkan perkongsian terhad Luar Pesisir dan cawangan bank Malaysia yang beroperasi sebagai bank Luar Pesisir di Labuan dikenakan cukai pendapatan sebanyak 3% daripada keuntungan bersih atau RM20,000 setahun mengikut pilihan, dan memberi kuasa kepada Menteri Kewangan untuk mengecualikan mana-mana syarikat Luar Pesisir daripada semua atau mana-mana peruntukan Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990, secara am atau berkenaan dengan keuntungan yang dikenakan cukai. Peruntukan pindaan adalah seperti berikut:

Fasal 37 adalah bagi menyatakan tarikh kuat kuasa pindaan mulai tahun taksiran 2004 dan tahun-tahun taksiran yang berikutnya.

Fasal 38 adalah pindaan kepada Seksyen 2 untuk memasukkan bank luar pesisir Malaysia berlesen dan perkongsian terhad luar pesisir dalam takrif 'syarikat luar pesisir.'

Fasal 39 adalah mengenai pindaan kepada Seksyen 16 yang bertujuan untuk memasukkan 'rakan kongsi entiti perkongsian terhad luar pesisir sebagai pegawai yang bertanggungjawab' untuk memastikan pematuhan peruntukan di bawah Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990.

Fasal 40 adalah pindaan kepada Seksyen 26 yang bertujuan memberi kuasa kepada menteri untuk mengecualikan mana-mana syarikat luar pesisir daripada kesemua atau mana-mana peruntukan Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990 melalui perintah yang disiarkan dalam warta.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Tuan Chia Kwang Chye]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Cukai Pendapatan 1967, Akta Cukai Pendapatan 2002, Akta Setem 1949 dan Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Dijemput Yang Berhormat Dato' Dr. Chin Fook Weng.

4.42 ptg.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk membahaskan Rang Undang-undang Kewangan (No.2) 2002.

Saya telah melihat pindaan-pindaan yang dicadangkan kepada kesemua empat akta berkenaan iaitu pindaan kepada Akta Cukai Pendapatan 1967 iaitu Akta 53, kemudian Akta Cukai Pendapatan (Pindaan) 2002 iaitu Akta A1151, kemudian Akta Setem 1949 iaitu Akta 378 dan kemudian Akta Cukai Aktiviti Perniagaan Luar Pesisir Labuan 1990 iaitu Akta 445 dan juga tarikh-tarikh untuk menguatkuasakan pindaan-pindaan itu adalah berlainan daripada akta-akta yang berkenaan dan juga dalam akta itu sendiri, tempoh menguatkuasaan juga ada berlainan.

Saya difahamkan bahawa banyak daripada pindaan-pindaan yang dicadangkan itu ialah akibat daripada bajet yang kita luluskan baru-baru ini, memandangkan ada banyak peruntukan di dalam bajet yang memerlukan pindaan-pindaan yang sesuai yang dibuat kepada keempat-empat akta yang ada dan ini bukan satu perkara yang luar biasa kerana tiap-tiap tahun apabila kita ada bajet, kita ada cadangan-cadangan baru, maka kita perlukan pindaan-pindaan tertentu supaya ini memberi gambaran yang betul kepada apa yang telah diluluskan dan apa yang telah dinyatakan semasa Menteri Kewangan membentangkan bajet bagi tahun yang berkenaan.

Tetapi di samping itu, saya juga melihat bahawa ada cadangan-cadangan yang baru dan banyak daripada cadangan itu saya lihat sebagai cadangan-cadangan yang baik dan cadangan-cadangan itu bukan sahaja mengambil kira masa sekarang, masa terkini tetapi juga mengeluarkan peruntukan-peruntukan yang mungkin tidak begitu sesuai lagi pada masa sekarang. Jadi, saya sangat menyokong tindakan-tindakan yang telah diambil

oleh Kementerian Kewangan untuk menjadikan keempat-empat akta ini sebagai satu akta yang cukup terkini, mengambil kira keadaan semasa dan juga memberi segala keputusan yang telah diambil semasa membahaskan bajet itu.

Jadi, saya bercadang hendak membahaskan satu demi satu kesemua empat akta itu dan saya mula dengan akta yang pertama Akta 53 iaitu Akta Cukai Pendapatan 1967. Yang pertama, saya ingin menyentuh tentang pindaan kepada Seksyen 75 dan juga penambahan Seksyen baru 75A di mana pindaan-pindaan dan tambahan seksyen baru ialah bertujuan menjadikan mana-mana pengarah atau orang-orang yang bertanggungjawab kepada pengurusan perniagaan syarikat itu, kalau mereka ini memegang secara langsung atau tidak langsung lebih daripada 50% daripada modal saham biasa syarikat berkenaan, maka orang-orang berkenaan kena menanggung cukai syarikat yang terhutang dan kena bayar.

Ini bagi saya ialah selaras dengan tujuan kerajaan untuk mewujudkan *good governance* iaitu satu keadaan di mana pengarah-pengarah syarikat dan orang-orang yang diberi tanggungjawab di dalam pengurusan itu benar-benar melaksanakan tanggungjawab dan kewajipan mereka. Seksyen ini mungkin disebabkan oleh keadaan baru-baru ini semasa kita membaca apa yang berlaku dalam syarikat, sebagai contoh, Celcom di mana kita dapati pengarah-pengarah berkenaan telah mengambil kesempatan untuk melakukan sesuatu yang tidak dingini dan kemudian telah menjadi satu masalah sehingga pengarah-pengarah baru syarikat ini kena membuat laporan kepada pihak polis dan perkara ini masih dalam siasatan.

Oleh kerana kita sudah sampai ke satu tahap yang mana kita telah menyertai WTO, maka perkara bagaimana kita menguruskan sesuatu itu sudah menjadi satu perkara yang bukan sahaja dilihat di dalam Malaysia tetapi dilihat dari kawan-kawan kita di luar Malaysia iaitu seluruh dunia telah melihat bagaimana kita melaksanakan kewajipan-kewajipan ini.

Jadi adalah sesuai supaya pindaan-pindaan ini dibuat bagi saya untuk mengatasi masalah-masalah sedemikian. Dan saya sangat bersetuju bahawa mereka yang berkenaan harus menanggung cukai syarikat yang terhutang yang kena bayar itu. Dengan adanya peruntukan sedemikian, saya harap satu suasana yang lebih bertanggungjawab akan wujud di kalangan pengarah-pengarah syarikat supaya mereka betul-betul melaksanakan tugas mereka dan tidak mengambil kesempatan itu untuk melakukan perkara-perkara yang tidak diingini.

Saya ingin juga menanyakan daripada segi pengalaman kementerian itu, berapa syarikat yang tidak dapat membayar cukai yang terhutang itu di atas sebab-sebab tindakan pengarah mereka, dan adakah ini menjadi satu masalah yang begitu berleluasa dan sama ada tindakan-tindakan tegas telah diambil terhadap pihak-pihak tertentu di atas perkara ini?

Kemudian saya ingin menyentuh tentang seksyen baru 28A iaitu berkenaan dengan Skim Taksiran Sendiri (STS). Di bawah bajet yang telah diluluskan itu, maka Skim STS itu akan diperluaskan. Sekarang saya difahamkan ia hanya digunakan untuk syarikat-syarikat, tetapi kemudian ia akan digunakan untuk orang perseorangan dan selepas perkara ini telah dikaji beberapa tahun, maka didapati sudah sampai masanya untuk ia dipanjangkan kepada semua pihak. Dan oleh yang demikian, maka perkara menyimpan rekod menjadi satu isu yang sangat penting dalam Skim Taksiran Sendiri ini.

Di bawah seksyen baru 28A ini, ada diperuntukkan bahawa seseorang itu atau sesuatu pihak itu diwajibkan menyimpan rekod bagi tempoh tujuh tahun daripada berakhir tahun taksiran dan ini akan berkuat kuasa pada tahun 2003. Soalan saya ialah, oleh kerana ini akan dilaksanakan pada tahun hadapan, adakah rekod-rekod dari tahun 2001, 2000, 1999, 1998, 1997, 1996 dan juga 1995 iaitu tujuh tahun kebelakangan itu perlu disimpan.

Kalau ia perlu disimpan, mungkin banyak pihak sudah tidak menyimpan rekod-rekod itu. Dan kalau ini dikuatkuasakan, bagaimana boleh rekod-rekod ini ditunjukkan kalau kita memerlukannya kerana sebelum ini ia bukan satu keperluan. Ataupun cadangan ini ialah supaya hanya rekod pada tahun 2002 sahaja ditunjukkan dan kemudian bila sampai ke tahun 2004, kita memerlukan rekod bagi tahun 2002 dan 2003 disimpan dan

kemudian bila kita sampai ke tahun 2005, maka kita simpan tiga tahun rekod dan seterusnya.

Bagi saya adalah tidak adil kalau mula dari tahun 2003, kita juga meminta pihak berkenaan untuk menyimpan rekod-rekod yang sebelum itu kerana pada masa sekarang ini bukan satu keperluan. Dan oleh kerana itu, maka rekod-rekod tertentu tidak disimpan mungkin sudah hilang dan untuk mencari rekod-rekod ini, akan menyusahkan pihak-pihak berkenaan. Saya harap tujuan seksyen baru 28A ini ialah sesuatu yang baik dan bukan menjadi satu beban kepada mereka yang kena menyimpan rekod-rekod itu.

Saya harap bila kita menguatkuasakan ini, kita hanya mula dari tahun 2002 sahaja. Apabila kita melaksanakannya pada tahun 2003, iaitu pada tahun yang pertama hanya simpan rekod untuk satu tahun kebelakangan dan bukan tujuh tahun kerana mungkin susah hendak cari rekod-rekod sedemikian. Jadi, adalah kurang jelas bagi saya apabila saya membaca seksyen baru 82A itu, apakah tujuannya sungguhpun disebutkan bahawa setiap orang kena menyimpan rekod bagi tempoh tujuh tahun daripada berakhir tahun taksiran dan ini berkuat kuasa pada tahun 2003. Kemudian saya ingin menyentuh tentang pindaan Seksyen 107A1(a) iaitu untuk mengurangkan kadar cukai pegangan dengan izin, *withholding tax* atas mana-mana bayaran kontrak kepada kontraktor yang tidak bermastautin daripada 15% kepada 10%.

Sungguhpun ini pada saya adalah satu pindaan yang mengurangkan *tax* cukai pegangan dan mungkin daripada segi aliran wang, ini akan membantu mereka yang berkenaan, tetapi daripada segi sama ada dengan adanya peruntukan ini adakah kontrak-kontrak yang kita akan tandatangani itu boleh dikurangkan harganya akibat daripada peruntukan ini?

Jadi apa yang saya maksudkan ialah, adakah kontrak-kontrak pada masa akan datang akan menjadi murah sedikit akibat daripada pengurangan kadar cukai pegangan itu? Kalau tidak, ia akan membawa keadaan di mana amaun kontrak itu tidak dikurangkan, mengapa kita adakan peruntukan sedemikian? Kerana ini hanya akan menguntungkan mereka yang tidak bermastautin di Malaysia. Pada saya, adalah lebih baik kalau peruntukan-peruntukan sedemikian dipanjangkan kepada mereka yang bermastautin di Malaysia kerana apa-apa potongan yang diperolehi itu boleh digunakan di sini dan mungkin akan membolehkan syarikat-syarikat berkenaan mengenakan amaun yang lebih murah di atas sesuatu kontrak. Jadi di saya ingin tahu apakah implikasi pindaan kepada Seksyen 107A(1A) ini akibat daripada cadangan untuk mengurangkan daripada 15% kepada 10%?

Sehubungan dengan pindaan itu juga ada pindaan kepada 107A(1B) di mana ini akan digunapakai kepada pendapatan pekerja iaitu juga bercadang mengurangkan kadar cukai pegangan bagi cukai pendapatan pekerja kepada kontraktor yang tidak bermastautin dari 5% kepada 3% sahaja. Saya pun tidak tahu apakah implikasi kepada cadangan-cadangan ini. Adakah ini bermakna kita lebih senang menarik pekerja-pekerja yang lebih mahir datang bekerja di Malaysia kerana cukai pegangan bagi pekerja-pekerja ini sekarang dicadangkan diturunkan daripada 5% kepada 3%.

Biasanya kita dapati orang-orang yang datang bekerja di Malaysia khasnya pekerja-pekerja luar Malaysia atau mereka yang tidak bermastautin di sini biasanya gaji mereka sangat tinggi dan implikasi pemotongan pengurangan cukai pegangan itu mungkin mengakibatkan lebih banyak duit itu dikeluarkan dari Malaysia. Jadi saya ingin tahu apakah sebabnya cadangan-cadangan ini dibuat dan bagaimana ia akan membawa manfaat kepada Malaysia pada keseluruhannya.

Kemudian saya ingin menyentuh sedikit tentang pindaan seksyen 108 iaitu dicadangkan supaya subseksyen 1A itu di pinda dan ini ialah supaya kita diberi dua kadar cukai iaitu kadar potongan cukai yang dikenakan di atas dividen yang diagihkan oleh syarikat modal berbayar kurang daripada RM2.5 juta. Apa yang dicadangkan ialah supaya pendapatan dikurangkan daripada 28% yang dikenakan sekarang sekiranya pendapatan yang boleh dikenakan cukai itu ialah kurang daripada RM100,000 iaitu kadar yang ditetapkan hanya 20%.

Bagi saya ini adalah satu cadangan yang saya telah menyokong semasa saya membahaskan bajet dan sebabnya ialah ini akan memberi kesempatan kepada banyak

syarikat yang kecil di mana modal berbayarnya kurang daripada RM2.5 bilion itu untuk menggunakan duit tambahan kerana pengurangan cukai itu kepada aktiviti-aktiviti melabur semula atau aktiviti-aktiviti lain demi kebaikan syarikat berkenaan. Dan ini pada pendapat saya akan membantu banyak syarikat kecil kerana pada masa-masa kemelesetan ekonomi, maka kerajaan juga mengharapkan kepada syarikat-syarikat kecil atau SME untuk membantu dalam pertumbuhan ekonomi negara kita.

Dengan mengadakan satu insentif sedemikian, di mana cukai pendapatan itu dikurangkan daripada 28% ke 20% sahaja, saya memikir ini akan membantu mereka untuk mewujudkan satu suasana yang boleh menjadikan mereka lebih kuat lagi khasnya di bawah keadaan-keadaan kemelesetan ekonomi. Jadi saya sangat mengalu-alukan pindaan ini dan mungkin ini harus dilakukan oleh kerana kita telah meluluskan bajet baru-baru ini.

Kemudian saya ingin menyentuh tentang pindaan seksyen 111 iaitu untuk mewujudkan subseksyen baru 1A dan ini juga ada kaitan dengan sistem taksir sendiri atau *self-assessment system* di mana tujuannya ialah supaya ada penyelarasan prosedur pematuan sistem taksiran sendiri itu dan kita diberitahu bahawa kalau sesuatu syarikat telah membayar cukai di bawah seksyen 110 itu, dan kemudian didapati tolakan cukai yang telah dikenakan itu tidak patut begitu tinggi, maka penyata cukai yang dikemukakan itu akan dianggap sebagai satu pemberitahuan bayaran balik cukai.

Ia dianggap telah diserahkan kepada syarikat pada hari penyata itu dikemukakan. Bagi saya ini satu perkara yang baik dan harus dilakukan. Tiap-tiap kali kita membaca kerajaan senang mengenakan cukai tetapi apabila ada kelebihan sukar hendak bayar balik. Jadi penyata yang menyatakan ada kelebihan, bagi saya satu langkah yang baik, tetapi saya lebih suka kalau bukan itu sahaja, tetapi kemudian baki itu dihantar balik terus kepada pembayar cukai itu. Bagi saya itu adalah lebih elok.

Kalau saya terima penyata sahaja dan bila saya kemukakan, saya sedar bahawa saya ada kelebihan, tetapi untuk melihat duit itu, saya tidak tahu bila. Kenapa kita tidak ada peruntukan supaya ini dengan secara *automatic* dibayar balik terus? Selepas kita kemukakan, penyata-penyata telah menyatakan ada kelebihan, esok hari kita terima cek daripada kerajaan yang menyatakan inilah kelebihan itu. Ha! Sila akui penerimaan. Kalau itu dapat dibuat saya lebih menyokong pindaan yang dicadangkan itu.

Sungguhpun ini adalah langkah yang pertama, kita lihat Timbalan Menteri telah mencatatkan itu, mungkin pada tahun depan, itu akan menjadi satu kenyataan dan akan dipinda sekali lagi supaya membolehkan perkara itu dilaksanakan dengan wajarnya, itulah saya harap-harapkan.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Datuk Mansor ada laluan.

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin *respond* sedikit kepada apa yang Yang Berhormat Dato' Dr. Chin kata pasal kelebihan pembayaran. Ini *interesting case*, bila hendak *collect* cukai kalau kita lambat bayar kena penalti tetapi bila ada kelebihan duit kita, dia lambat hendak bayar balik. Saya rasa itu yang Dato' Dr. Chin katakan. Jadi dalam hal ini saya bersetuju kalau sekiranya ada satu peruntukan cara mana, sebab perkara ini kena pada diri saya sendiri sekarang ini. Ada RM21,000 kelebihan, sekarang bila kita tanya duit kita yang ada berlebih ini macam mana?

Dia sekarang ini minta keterangan pula dah daripada tahun 1999 pembayaran 1999, pembayaran 2000, pembayaran 2001, hendakkan penjelasan daripada kita pula balik. Hendak cerita duit kita di dalam *income tax*, duit kita berlebih di *income tax* tetapi dia minta kita bagi bukti. Jadi saya rasa apa pendapat Yang Berhormat Dato' Dr. Chin kalau sekiranya ada kelebihan di sana itu, di atas perkiraan komputer dia tentulah betul dah itu. Apa hendak minta dengan kita lagi risitnyalah,.....

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk Mansor,....

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: Resit pembayaranyalah. Daripada tahun 1999 hendak cari di mana?

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Datuk Mansor, kenapa banyak sangat lebih itu?

Datuk Mansor bin Haji Md. Jaafar: Saya suka bayar *income tax* ini. [Ketawa] Sebab saya tak suka orang tuntutan hutang dengan saya. Kadang-kadang saya lupa, bayar dua kali rupanya. Satu bulan itu sampai dua kali bayar. Sekali kompeni bayar. Minta maaf cakapnya Datuk, *because* kita ada jadual pemotongan *schedule payment* tiap-tiap bulan kompeni saya potong gaji saya, bayar. Saya pula pun kadang-kadang tak teringat itu pula, saya sendiri pula bayar lagi dengan cara saya pula. Rupanya *double* dekat situ. Jadi baru-baru ini, dia beritahu saya ada lebihlah. Tetapi saya kata, pulanglah. Macam kata Dato' Dr. Chinlah. Bila kata pulang, patutnya dia bagilah buat cek itu, hantar.

Semalam saya terima surat *income tax* saya lihat tebal, saya ingat wah ini ada cek RM21,000 hebatlah kita Hari Raya ini, rupa-rupanya dia minta penjelasan daripada 1999 hendak minta resit semua. Mana hendak cari Yang Berhormat? Tahun 1999 punya resit saya letak mana pun saya tak tahu. Ini masalah, tetapi bagi saya apa pandangan Dato' Dr. Chin, kalau sekiranya itu sudah kedapatan daripada keterangan dia sendiri dalam komputer dia, perkiraan itu daripada Cawangan Pungutan, mestilah benda itu betul. Tak payah lagi hendak tanya minta balik kepada saya. Pada saya, apa kata Dato' Dr. Chin, pada saya macam *it is a delaying tactic*. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Jemput Dato' Dr. Chin.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Itulah memang saya mengemukakan untuk perhatian kementerian supaya diwujudkan keadilan bukan sahaja keadilan kepada pihak kerajaan tetapi kepada pihak pembayar cukai juga. Itulah sebabnya saya membuat rayuan ini supaya diselaraskan tujuan yang disebutkan dokumen Pindaan Seksyen 111 ini sangat baik tetapi kenapa kita ke satu langkah lagi iaitu secara automatik pulangkan RM21,000 kepada Yang Berhormat Datuk Mansor itu.

Saya difahamkan ramai daripada sahabat saya yang membayar zakat. Mereka selalu ada kelebihan kerana semasa membayar zakat juga dikenakan potongan-potongan tertentu dan akhirnya ada banyak kelebihan. Kerana perkara ini sudah dibangkitkan dan kerajaan telah mengambil tahu perkara ini, saya harap dengan kebijaksanaan mereka pada tahun hadapan mungkin akan dilaksanakan.

Langkah yang kedua iaitu pemulangan dengan kadar cepat terhadap baki-baki yang sedia ada dan selepas itu apabila pembayar cukai merasai dia kena bayar, mungkin ia juga cepat membayar kepada kerajaan kerana dia sudah menikmati kemudahan-kemudahan di mana kelebihan itu dipulangkan dengan kadar cepat.

Kemudian saya ingin menyentuh pindaan kepada Jadual 6 di mana kerajaan memang juga menghargai pihak-pihak yang kehilangan pekerjaan. Kasihan kepada mereka dan oleh kerana itu telah mencadangkan supaya amaun pampasan di atas pendapatan mereka itu akibat daripada kehilangan pekerjaan itu ditambah daripada RM4,000 kepada RM6,000. Ini memang saya bersetuju kerana bagi mereka yang kehilangan pekerjaan itu sudah menjadi satu masalah yang besar kepada mereka. Pihak-pihak ini selalu ada tanggungan-tanggungan yang membebankan mereka.

Dengan tidak sengajanya maka syarikat mereka mungkin 'gulung tikar' dan kemudian mereka kehilangan pekerjaan dan bernasib baik jugalah kerana ada pampasan yang diberi kepada mereka. Tetapi pampasan itu kena juga bayar cukai dan pada masa ini hanya diberi pengecualian sehingga RM4,000 tetapi dalam bajet telah dicadangkan dinaikkan sehingga RM6,000.

Semasa saya membahaskan bajet, saya juga memberi sokongan saya kepada perkara ini dan telah juga menyuarakan kenapa tidak bagi kepada keseluruhannya kerana bagi saya apabila seseorang kehilangan pekerjaan itu, ada kemungkinan besar ia tidak akan dapat kerja yang lain dan apa-apa pampasan yang diterima oleh pekerja itu akan digunakan untuk mengatasi masalah-masalah yang akan dihadapi oleh beliau kerana kehilangan pekerjaan beliau itu. Mungkin kena bayar ansuran kepada rumah, ansuran kepada pinjaman dan kena tanggung lagi perbelanjaan untuk keluarga dan sebagainya.

Jadi kalau keseluruhan itu diberi pengecualian adalah lebih baik dan saya juga harap sungguhpun ditambah kepada RM6,000 mungkin tahun hadapan tambah lagilah RM2,000, tiap-tiap tahun tambah RM2,000 dan semakin lama keseluruhan itu diberi pengecualian. Saya harap Yang Berhormat Timbalan Menteri akan mengambil kira perkara ini dan menasihatkan kementerian supaya melaksanakan perkara ini.

Ini juga harus dipanjangkan kepada mereka yang menerima VSS (*Voluntary Separation Scheme*) iaitu suatu skim berhenti kerja secara rela, mereka telah bersetuju supaya diberhentikan kerja oleh kerana akan membuka ruang kepada pekerja-pekerja yang lebih muda untuk mengisi tempat mereka itu dan dengan itu mereka diberi satu pampasan. Elok juga bahawa pampasan ini juga diberi pengecualian-pengecualian seperti yang dicadangkan.

Kemudian ada pindaan kepada Jadual 6 juga tetapi ini ialah subperenggan 35, tadi yang saya bahaskan itu ialah Jadual 6 subperenggan 15(a) (1)(b), sekarang subperenggan 35. Dan ini adalah satu cadangan supaya faedah yang dibayar atau dikreditkan kepada mana-mana individu untuk unit amanah, untuk dana tertutup, untuk sekuriti dan bon yang dikeluarkan atau dijamin oleh kerajaan dan untuk debenture yang diluluskan oleh Suruhanjaya Sekuriti itu dikecualikan daripada cukai, iaitu semua faedah daripada empat jenis simpanan yang disebutkan itu semuanya dikecualikan dari cukai.

Kita tahulah bahawa banyak daripada rakyat kita menyimpan duit mereka dalam bank, dan pada masa sekarang faedah yang diterima itu sangat rendah sekali dan ramai mereka yang telah bersara itu mengharapkan faedah itu untuk menampung keperluan mereka dan akibat daripada faedah yang sangat rendah itu, maka ramai daripada pesara-pesara itu telah mengalami banyak kesulitan. Pada satu ketika mereka boleh menerima 8%, 90% dan juga KWSP sekarang hanya mencadangkan pada tahun yang lepas 5% sahaja, kalau dibandingkan dengan 8% pada sebelum itu.

Jadi, ini adalah satu perkara yang telah membawa banyak masalah kepada pihak-pihak yang bergantung kepada faedah daripada simpanan mereka. Dan cadangan supaya kalau mereka menyimpan dalam unit amanah dana tertutup, sekuriti atau bon yang dijamin oleh kerajaan dan debenture itu, maka mereka akan diberi pengecualian daripada cukai di atas faedah yang diterima itu. Ini adalah satu tindakan yang baik dan saya juga menyokongnya, tetapi kita juga tahulah, biasanya semua cara penyimpanan itu adalah selamat dan oleh kerana ia terlalu selamat, maka faedah pun rendah, biasanya faedah pun rendah.

Sungguhpun dikecualikan dari cukai, maka amaun yang akan diperolehi itu pun tidak tinggi dan oleh kerana itu, banyak pihak telah menyertai skim-skim lain, sebagai contoh, sekarang ada skim CGA atau Credit Guarantee Account, di mana pihak-pihak syarikat insurans telah menggalakkan pelabur-pelabur menyertai skim CGA ini di mana modal mereka dijamin, kalau kita membeli saham, mungkin kerana suasana global itu, saham yang dibeli itu turun harganya dan kita akan mengalami masalah kerana modal yang kita menanam dalam sekuriti itu sudah dikurangkan.

Jadi, di bawah skim CGA ini nampaknya modal itu terjamin, tetapi adakah kerajaan juga akan menggalakkan mereka yang ingin menyimpan duit mereka itu supaya menyertai skim-skim sedemikian, kalau sesuatu skim itu boleh membawa sesuatu faedah yang lebih tinggi daripada apa yang boleh diperolehi sekarang, kita patut memberi sokongan kepada skim-skim itu. Jadi, semasa saya menyokong cadangan ini, kerana kerajaan telah bersetuju supaya faedah yang dibayar itu dikecualikan dari cukai, macam mana kalau kerajaan juga mengkaji skim-skim lain yang boleh membawa satu faedah yang lebih tinggi kepada mereka ini.

Setahu saya di Malaysia ini, kita mempunyai satu rekod simpanan yang tinggi dan di Jepun mereka pun simpan juga, rakyat mereka juga simpan banyak daripada duitnya dan kita Malaysia juga berbuat demikian, tetapi dari segi pulangan bolehkah kerajaan mengkaji skim-skim lain dan memperkenalkan skim-skim ini supaya pada akhirnya faedah yang boleh diperolehi itu lebih tinggi daripada empat skim yang disokong oleh kerajaan sekarang. Kerana pada saya keempat-empat skim ini merupakan skim yang selamat dan oleh kerana

ia terlalu selamat, maka faedah pun terlalu rendah. Tetapi mungkin kalau dibandingkan dengan faedah bank ia lebih tinggi sedikit.

Kemudian saya ingin menyentuh tentang pindaan kepada Jadual 7A. Di Jadual 7A ini akan mengubah perniagaan penternakan ayam dan itik dari sistem terbuka kepada sistem tertutup dan mereka yang melaksanakan skim ini akan diberi elaun pelaburan semula atau *reimbursement allowance* sebanyak 60% daripada perbelanjaan mereka ini.

Ini juga satu cadangan yang baik kerana saya telah membaca tujuannya. Saya difahamkan bahawa sistem terbuka untuk penternakan ayam dan itik itu adalah satu sistem yang kurang baik kepada alam sekitar dan oleh kerana itu, satu sistem tertutup dicadangkan. Tetapi saya juga perhatikan bahawa ini dihadkan kepada koridor timur sahaja, iaitu koridor timur bermaksud negeri Kelantan, Terengganu, Pahang dan daerah Mersing di Johor. Macam mana kalau penternakan ini berlaku di negeri-negeri lain. Umpamanya di koridor barat, adakah galakan-galakan sedemikian juga akan diberi. Adakah kalau ia tidak diberi, maka aktiviti semacam ini akan membawa kekotoran kepada koridor barat semasa koridor timur itu begitu bersih dan setahu saya lebih ramai orang melawat koridor barat kalau dibandingkan dengan koridor timur. Jadi, saya tidak tahu apa rasionalnya ini diberi kepada koridor timur dan tidak dipanjangkan kepada koridor barat.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dato' Dr. Chin, masa tidak cukup, perbahasan Yang Berhormat Dato' disambung ke hari esok.

Dato' Dr. Chin Fook Weng: Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, dengan ini ditangguhkan Majlis Mesyuarat Dewan ini ke hari esok jam 10.00 pagi.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.30 petang.

